

Økonomiplan for 2025 — 2028 og
årsbudsjett 2025
Gol kommune

Kommunedirektørens innleiing

Ei fortsatt optimistisk kommune

Kommuneplanen for Gol, samfunnsdelen blei vedtatt av kommunestyret i juni 2018. Samfunnsdelen er kommunen si rettesnor for langsiktig og heilskapleg planlegging. I samband med visjonen for Gol er det uttrykt slike tankar om korleis me ynsker at Gol skal vere i 2030:

Gol er vekstsenteret og knutepunktet i den nye storkommunen i regionen. Folketalet i Hallingdal har vakse og Gol er motoren i etablering av nye arbeidsplassar. Gol er det sentrale knutepunktet mellom aust- og vestlandet. Det er her folk møtast. Bygginga av ny rv52 er i gang og kollektivtransporten har fått eit stort løft med ny Ringeriksbane og ny flott knutepunktstasjon på Gol. Besøksnæringane er i stor vekst og handelssenteret Gol har vist veg i nye digitale handletrendar. Gol sentrum med miljøgate, nisjebutikkar og aktivitetar er ein handelsmagnet. Turistnæringa blomstrar og hyttebygginga er konsentrert og knytt til aktivitetar både vinter og sommar. Kommunale tenester er av god kvalitet og tilpassa brukarane i alle livsfasar. Gol er inkluderande og familievennleg. Folk flyttar til den nye kommunen. Unge trivst med fritidsinteresser og Gol som by. Befolkninga er aktiv og mange finn frivillig arbeid som viktig del av kvardagen. Gol er ein god stad å bu for alle.

Samfunnsdelen er overordna og legg føringar for utarbeiding av kommunedelplanar og ulike temaplanar i kommunen, og budsjett. Det må handlingar til for å få den utviklinga vi vil ha, difor vert samfunnsdelen følgt opp gjennom handlingsprogram og budsjett for å sikre at det vert gjennomført ei prioritering, og at det vert sett av ressursar til gjennomføring.

Gol kommune har gjennom dei siste åra gjort ei satsing på barn og unge, infrastruktur og næringsliv. I alt er det brukt om lag 356 mill. kommunale kroner til ny 10-delt skule, ny fleirbrukshall med basishall og ny avkøyring og veg frå RV7 til Gol sentrum. I tillegg har ungdomsrådet vore pådrivar for etablering av aktivitetstilbod som skatepark og pumtrack i sentrum. Satsinga har vore bevisst og har hatt som mål å gjere kommunen attraktiv for innbyggjarar, for næringslivet og for andre arbeidsgjevarar. Satsinga har og som mål å trekkje til seg nye innbyggjarar. Folketalet veks i Gol. Gol kommune står foran større satsingar i den neste perioden og, med blant anna realiseringa av ny barnehage.

Den mest spennande satsinga i Hallingdal er fortsatt Campus Hallingdal. Hausten 2024 starta Universitetet i Sørøst -Norge opp undervisning i 3 fag, totalt 60 studieplassar på Gol. Dette var berre starten. I statsbudsjettet for 2025 har regjeringa foreslått å løyve midlar til å vidareføra og utvide Campus Hallingdal. Det er satt av midlar til å auke tal studieplassar og utvide studietilbodet, med mål om å nå 120 studentar i 2025 og 180 studentar i 2026.

Kommunen sitt plansystem

I samarbeid med kommunalsjefane legg kommunedirektøren fram eit saldert budsjett for 2025. Det salderte budsjettet er eit resultat av arbeid med prioriteringar mellom avdelingane og deretter sektorane. Budsjettarbeidet startar kvart år tidleg. Kommunestyret og administrasjonen har ei økonomikonferanse i mai der dei grove utfordringane for kommunen blir presentert. Dette gjeld både økonomisk handlefridom, kjente endringar og utfordringar, kjente signal frå sentralt politisk hald osv. Lokale politiske prioriteringar som administrasjonen skal greie ut skal vedtakast eller signaliserast slik at administrasjonen kan avklare kva som er mogeleg og kva for konsekvensar eventuelle tiltak kan få. I juni blir budsjettdirektivet frå kommunedirektøren skrive. Då får kommunalsjefane i oppdrag å greie ut diverse nye tiltak, innsparingstiltak og mogelegheiter til å gjere tenestene annleis og meir effektive.

Særlege utfordringar

Økonomi og budsjett

Budsjettet for 2025 og økonomiplanen for 2026-2028 er lagt fram i balanse. Den økonomiske kvardagen er fortsatt krevjande med aukande utgifter til drift av tenesteproduksjonen, høge renteutgifter og auka avdrag. Oppsummert alle sentrale inntekter og driftsinntekter, med frådrag for driftsutgifter og renter/avdrag, har kommunedirektøren berekna eit netto driftsresultat på 18.3 mill. kr i 2025 og eit netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 2,4 prosent. Beløpet er foreslått avsett til disposisjonsfond. Kommunedirektøren legg fram eit nøktern budsjett der det er lagt inn eit relativt høgt driftsresultat i % av driftsinntekter for avsetning til usikkerheit og avsetning til disposisjonsfond. Det er ein del usikkerheit knytt til den økonomiske utviklinga i Noreg når det gjeld renteutvikling og kommunen sine inntekter, som skatteinntekter og kraftinntekter. På denne måten har kommunen anledning til å revidere budsjettet gjennom året om inntektene skulle gå ned, og samtidig oppretthalde nivået på tenestene. I tillegg ynskjer kommunedirektøren å ha eit solid disposisjonsfond for framtida og ha ei nøktern men forsvarleg drift med tanke på større investeringar som kan komma i perioden, med ny barnehage og nødvendige investeringar som resultat av tjenestekonseptutviklinga.

Det er utfordrande å gje ein prognose for resultatet utover i økonomiplanperioden. Gol kommune har ved inngangen til 2025 eit akseptabelt nivå på disposisjonsfondet og KOSTRA-tal syner at Gol kommune har ei nøktern tenesteproduksjon innan dei fleste områda. Me må likevel gå gjennom drifta og vurdere om tenestene kan driftast på ein anna måte enn i dag og det er mi vurdering at me må omstille oss slik at me i framtida kan gje fleire tenester innan dagens økonomiske rammer.

Kraftinntektene er viktige for Gol kommune, og bruk av kraftinntekter bør etter kommunedirektørens vurdering, ikkje variera betydeleg frå år til år. Prognosen for 2025 er om lag 30 mill. kr. Det er lagt inn same forventaprognose i økonomiplanperioden, men kommunedirektøren ynskjer å vera mindre avhengig av kraftinntekter. Kommunedirektøren ynskjer ei nedtrapping av budsjettering med bruk av kraftinntekter i økonomiplanperioden. Målet vil vera at ein i 2028 budsjetterer med bruk av inntekter frå konsesjonskrafta, og ikkje andelskraft, som utgjør om lag halvparten av kraftinntektene.

Ny barnehage

Kommunestyret vedtok i 2023 å byggje ny barnehage, og kommunedirektøren skulle i framlegget til budsjett 2024 «*leverast priskalkyle og skisseløysingar til budsjettbehandlinga hausten 2023*». Plassering av barnehage og reguleringsplanen er ferdig, prosjektering pågår og innan året er omme vil ulike alternativ vera kostnadsrekna.

Samlokalisering av bygg og tenester

Kommunen ynskjer i løpet av 2025 å leggja fram eit forprosjekt som ser på samlokalisering av Samfunnshuset og ombygging multimediarom, i samheng med behov knytt til vekst i Campus Hallingdal, og behovet for ny ungdomsklubb.

Tjenestekonseptutviklinga ser og på samlokalisering av tenester, som samlokalisering av forebyggjande tenester for born og unge. Dette vil kunne gje betre og meir effektive målretta tenester og leggja føringar for framtidig prioritering av nødvendige investeringar.

Tenestekonsept i helse og omsorg

Arbeidet med tenestekonseptutviklinga i helse og omsorgstenesta er eit viktig arbeid, det understreka ved å sjå på forventa utvikling i mottakarar av kommunale tenester og det framtidige utgiftsbehovet i Gol kommune. Kommunedirektøren ynskjer at dette arbeidet skal fortsette i 2025. Det samla utgiftsbehovet vil sannsynleg auke dei neste åra, og det er stadig nye krav til tenestene som vil vera krevjande å få løyst innafor rammene kommunen har. Utvikling og endringar i innbyggjar-samansetninga påverkar kommunen sitt utgiftsbehov og kan medføra at det blir aktuelt å flytta budsjettmidlar mellom sektorane om ikkje budsjetttrammene aukar. Det meste av kommunen sine kostnader er knytt til løn, og ei omprioritering frå eit område til eit anna, eller ei nedskalering av tenestene vil ta tid. Det kan med andre ord bli behov for endre våre prioriteringar og ressursbruk i dei kommande åra.

Rekruttering og sjukefråvær

Ei av våre største utfordringar er å rekruttere fagfolk. Dette gjeld fleire fagområde, slik me alt opplever innanfor helse og omsorgstenesta. Denne utfordringa er ikkje Gol kommune åleine om, og utfordringa må løysast på fleire plan. Gjennom målretta arbeid internt i Gol kommune vi må løyse fleire oppgåver i fellesskap og me må sannsynlegvis løyse fleire oppgåver saman med dei andre kommunane i Hallingdal. Dette er eit omfattande arbeid som det blir arbeida målretta og konkret med.

Det er høgt sjukefråvær i Gol kommune, som i landet elles. Kommunedirektøren ynskjer i 2025 å arbeide med målretta tiltak for å få ned sjukefråvær og behalde nøkkelpersonell.

Kommunedirektøren har ambisiøse mål for våre tenester, sjølv om dei økonomiske rammene gjerne skulle vore større, og me søker å sikre så høg kvalitet og så god brukartilfredsheit som mogeleg.

Sist, men ikkje minst,

Gol kommune skal vere ein arbeidsplass kor tilsette trivst, både med dei faglege utfordringane og i sitt arbeidsmiljø.

Gol 8.november 2024

Hege Mørk
kommunedirektør

Budsjettvedtak

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 første ledd (tilpassa)

Beløp i 1000

	Rekneskap	Opph.	Rev.	Økonomiplan			
	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Sentrale inntekter							
Andre generelle statstilskudd	-30 238	-25 800	-25 800	-26 917	-24 117	-19 017	-17 017
Skatt på eiendom	-30 648	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557
Naturressursskatt	0	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500
Skatt på inntekt og formue	-182 574	-188 758	-188 758	-223 255	-216 579	-216 579	-216 579
Ordinært rammetilskudd	-170 812	-181 409	-181 409	-193 482	-196 585	-195 725	-194 513
Næringsstøtte	-149	0	0	0	0	0	0
Kraftsalg	-37 467	-30 000	-30 000	-29 000	-30 000	-30 000	-30 000
Andre tilskudd	0	-500	-500	0	0	0	0
Sum Sentrale inntekter	-451 887	-471 524	-471 524	-517 711	-512 338	-506 378	-503 166
Sentrale utgifter							
Kraftomsetning - utgifter og overføringer	16 411	9 221	9 221	14 221	14 221	14 221	14 221
Sum Sentrale utgifter	16 411	9 221	9 221	14 221	14 221	14 221	14 221
Driftsutgifter per tenestoområde	371 352	405 173	405 173	430 892	462 323	462 503	460 253
Avskrivninger	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Brutto resultat (KOSTRA)	-41 439	-34 285	-34 285	-49 753	-12 949	-6 809	-5 847
Netto finansutgifter og inntekter							
Renteinntekter og utbytte	-55	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter Startlån	978	600	600	600	600	600	600
Renteinntekter Startlån	-703	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Utbytte	-1 397	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260
Renteutgifter ordinære lån	23 953	33 825	33 825	27 095	31 612	31 017	31 017
Renteinntekter	-6 794	-5 850	-5 850	-5 850	-5 850	-5 850	-5 850
Renteinntekter av utlån	-94	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Avdrag på ordinære lån	24 177	25 649	25 649	29 058	33 383	33 782	33 782
Finansutgifter i tenestoområda	-347	0	0	0	0	0	0
Sum Netto finansutgifter og inntekter	39 718	52 314	52 314	48 993	57 835	57 639	57 639
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap	Opph. budsjett	Rev. budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Motpost avskrivningar i tenesteområda	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Netto resultat	-24 406	-4 816	-4 816	-23 604	22 042	27 986	28 948
Avsettingar og årsoppgjersdisposisjonar							
Til bundne avsetninger	4 611	2 180	2 180	2 180	2 180	2 180	2 180
Bruk av bundne avsetninger	-400	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525
Bruk av ubundne avsetninger	-18 035	0	0	0	-10 230	-27 840	-27 840
Til ubundne avsetninger	27 408	9 984	9 984	28 875	-6 985	4 700	3 738
Netto avsettingar og årsoppgjersdisposisjonar i tenesteområda	10 822	-4 823	-4 823	-4 926	-4 482	-4 501	-4 501
Sum Avsettingar og årsoppgjersdisposisjonar	24 406	4 816	4 816	23 604	-22 042	-27 986	-28 948
Årsoverskot / underskot	0	0	0	0	0	0	0

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd (tilpassa)

Beløp i 1000

	Rekneskap	Opph. budsjett	Rev. budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Kommunedirektøren	37 211	49 996	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750
UKL - helse, omsorg og sosial	189 190	190 033	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228
UKL - oppvekst og kultur	123 619	125 459	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323
UNN – kommunal drift	47 258	48 329	48 329	53 379	58 654	57 954	57 454
UNN - selvkost	-8 100	-13 848	-13 848	-18 308	-17 550	-18 231	-18 231
Sentrale poster	-9 809	0	0	4	4	4	4
Interkommunale samarbeidstiltak	2 458	381	381	1 225	1 225	1 225	1 225
Sum netto rammer	381 828	400 350	400 350	425 966	457 841	458 002	455 752
Av dette:							
Avskrivninger	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Renteinntekter	-349	0	0	0	0	0	0
Utbytter	-5	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	7	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	16 908	472	472	472	472	472	472
Bruk av bundne driftsfond	-6 087	-5 295	-5 295	-5 398	-4 954	-4 973	-4 973
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum rammer utan 1A-poster	371 352	405 173	405 173	430 892	462 323	462 503	460 253

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Økonomiplan for 2025-2028

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Kommunedirektøren	37 151	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750
Av dette:						
Avskrivninger	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Motpost avskrivninger	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Netto renteutgifter og -inntekter	-63	0	0	0	0	0
UKL - helse, omsorg og sosial	189 190	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228
Av dette:						
Avsetninger til bundne driftsfond	4 028	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-411	0	0	0	0	0
UKL - oppvekst og kultur	123 619	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323
Av dette:						
Avsetninger til bundne driftsfond	360	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-259	0	0	0	0	0
UNN – kommunal drift	47 258	48 329	53 379	58 654	57 954	57 454
Av dette:						
Netto renteutgifter og -inntekter	-5	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	3 604	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-3 483	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850
UNN - selvkost	-8 100	-13 848	-18 308	-17 550	-18 231	-18 231
Av dette:						
Avsetninger til bundne driftsfond	6 261	472	472	472	472	472
Bruk av bundne driftsfond	-1 705	-2 825	-2 928	-2 484	-2 503	-2 503
Sentrale poster	-21 170	-35 779	-29 275	-30 275	-30 275	-30 275
Interkommunale samarbeidstiltak	2 458	381	1 225	1 225	1 225	1 225
Av dette:						
Netto renteutgifter og -inntekter	6	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	2 655	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-229	-620	-620	-620	-620	-620
Sum løyvingar drift, netto	370 406	364 571	396 687	427 562	427 723	425 473
Av dette:						
Avskrivninger	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Kommunedirektøren	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Motpost avskrivninger	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Kommunedirektøren	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Netto renteutgifter og -inntekter	-62	0	0	0	0	0
Kommunedirektøren	-63	0	0	0	0	0
UNN – kommunal drift	-5	0	0	0	0	0
Interkommunale samarbeidstiltak	6	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	16 908	472	472	472	472	472
UKL - helse, omsorg og sosial	4 028	0	0	0	0	0
UKL - oppvekst og kultur	360	0	0	0	0	0
UNN – kommunal drift	3 604	0	0	0	0	0
UNN - selvkost	6 261	472	472	472	472	472
Interkommunale samarbeidstiltak	2 655	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-6 087	-5 295	-5 398	-4 954	-4 973	-4 973
UKL - helse, omsorg og sosial	-411	0	0	0	0	0
UKL - oppvekst og kultur	-259	0	0	0	0	0
UNN – kommunal drift	-3 483	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850	-1 850
UNN - selvkost	-1 705	-2 825	-2 928	-2 484	-2 503	-2 503
Interkommunale samarbeidstiltak	-229	-620	-620	-620	-620	-620
Korrigert sum løyvingar drift, netto	359 646	369 394	401 613	432 044	432 224	429 974
Kommunedirektøren	37 214	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750
UKL - helse, omsorg og sosial	185 572	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228
UKL - oppvekst og kultur	123 518	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323
UNN – kommunal drift	47 142	50 179	55 229	60 504	59 804	59 304
UNN - selvkost	-12 656	-11 495	-15 852	-15 538	-16 200	-16 200

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Sentrale poster	-21 170	-35 779	-29 275	-30 275	-30 275	-30 275
Interkommunale samarbeidstiltak	26	1 001	1 845	1 845	1 845	1 845

Løyingsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringar i varige driftsmidlar	54 891	41 900	41 900	83 250	167 825	67 425	10 400
Tilskot til andre sine investeringar	4 250	0	0	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0
Utlån av eigne midlar	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	60 332	43 200	43 200	84 550	169 125	68 725	10 400
Kompensasjon for meirverdiavgift	-5 016	-5 920	-5 920	-11 405	-23 170	-8 560	0
Tilskot frå andre	-5 393	0	0	0	0	0	0
Sal av varige driftmiddel	-6 611	0	0	0	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmiddel	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av eigne middel	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-49 724	-37 280	-37 280	-73 145	-155 955	-62 165	-10 400
Sum investeringsinntekter	-66 745	-43 200	-43 200	-84 550	-179 125	-70 725	-10 400
Vidareutlån	4 909	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	0
Bruk av lån til vidareutlån	-4 909	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	0
Avdrag på lån til vidareutlån	1 734	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på vidareutlån	-2 306	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter vidareutlån	-573	0	0	0	0	0	0
Overføring frå drift	0	0	0	0	0	0	0
Avsettingar til bundne investeringsfond	823	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til ubunde investeringsfond	11 604	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubunde investeringsfond	-5 441	0	0	0	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsetningar	6 986	0	0	0	0	0	0
Framført til inndekning i seinare år (udekt)	0	0	0	0	-10 000	-2 000	0

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringar i varige driftsmidlar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kommunedirektøren								
Kommunedirektøren	1 330	1 250	1 250	3 000	625	625	0	4 250
Sum	1 330	1 250	1 250	3 000	625	625	0	4 250
Kommunedirektøren								
UKL - helse, omsorg og sosial								
UKL - helse, omsorg og sosial	0	500	500	300	0	900	0	1 200
Sum UKL - helse, omsorg og sosial	0	500	500	300	0	900	0	1 200
UKL - oppvekst og kultur								
UKL - oppvekst og kultur	3 390	2 000	2 000	23 200	117 500	41 000	0	181 700
Sum UKL - oppvekst og kultur	3 390	2 000	2 000	23 200	117 500	41 000	0	181 700
UNN – kommunal drift								
UNN – kommunal drift	20 815	28 050	28 050	32 400	30 700	14 500	500	78 100
Sum UNN – kommunal drift	20 815	28 050	28 050	32 400	30 700	14 500	500	78 100
UNN - selvkost								
UNN - selvkost	29 356	10 100	10 100	24 350	19 000	10 400	9 900	63 650
Sum UNN - selvkost	29 356	10 100	10 100	24 350	19 000	10 400	9 900	63 650
Investeringar i varige driftsmidlar	54 891	41 900	41 900	83 250	167 825	67 425	10 400	328 900

2. Tilskot til andre sine investeringar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kjøp og salg av Grunn og Eiendommer	4 250	0	0	0	0	0	0	0
Tilskot til andre sine investeringar	4 250	0	0	0	0	0	0	0

3. Investeringar i aksjer og andelar i selskap

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kjøp av aksjer og andeler	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0	3 900
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0	3 900

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Utlån av egne midlar	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	60 332	43 200	43 200	84 550	169 125	68 725	10 400	332 800

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskot	-170 812	-181 409	-181 409	-198 482	-200 585	-197 725	-194 513
Skatt på inntekt og formue	-193 624	-188 758	-188 758	-223 255	-216 579	-216 579	-216 579
Eigedomsskatt	-20 928	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557
Andre skatteinntekter	-8 168	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500
Andre overføringer og tilskot frå staten	-30 238	-25 800	-25 800	-21 917	-20 117	-17 017	-17 017
Overføringer og tilskot frå andre	-250 290	-152 513	-257 955	-155 167	-155 167	-155 167	-155 167
Brukarbetalingar	-19 956	-18 930	-18 755	-18 460	-18 460	-18 460	-18 460
Sals- og leigeinntekter	-114 582	-94 081	-96 733	-99 764	-101 459	-103 006	-103 006
Sum driftsinntekter	-808 599	-706 548	-814 467	-762 102	-757 424	-753 011	-749 799
Utgifter til løn	325 771	329 899	350 628	358 072	367 663	368 233	366 483
Sosiale utgifter	71 763	72 936	79 816	65 892	83 693	86 665	86 665
Kjøp av varer og tenester	275 011	196 663	277 511	210 979	215 713	213 898	213 398
Overføringer og tilskot til andre	71 929	49 920	49 381	54 561	54 561	54 561	54 561
Avskrivningar	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Sum driftsutgifter	767 160	672 263	780 181	712 349	744 475	746 202	743 952
Brutto driftsresultat	-41 439	-34 285	-34 285	-49 753	-12 949	-6 809	-5 847
Renteinntekter	-7 995	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Utbytte	-1 401	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260
Renteutgifter	24 937	34 425	34 425	27 695	32 212	31 617	31 617
Avdrag på lån	24 177	25 649	25 649	29 058	33 383	33 782	33 782
Netto finansutgifter	39 718	52 314	52 314	48 993	57 835	57 639	57 639
Motpost avskrivningar	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Netto driftsresultat	-24 406	-4 816	-4 816	-23 604	22 042	27 986	28 948

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til bundne driftsfond	21 519	2 652	2 652	2 652	2 652	2 652	2 652
Bruk av bundne driftsfond	-6 487	-7 820	-7 820	-7 923	-7 479	-7 498	-7 498
Avsetningar til disposisjonsfond	27 408	9 984	9 984	28 875	-6 985	4 700	3 738
Bruk av disposisjonsfond	-18 035	0	0	0	-10 230	-27 840	-27 840
Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	24 406	4 816	4 816	23 604	-22 042	-27 986	-28 948
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0	0

Verbalvedtak

Verbalvedtak

Kommunestyrets vedtak til årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025 — 2028.

1. **Handlingsprogram 2025 — 2028** vert vedteke med dei mål og premissar som går fram av handlingsprogramdokumentet.

2. **Økonomiplan 2025 — 2028** vert vedteke som retningsgjevande for perioden 2026 — 2028.

3. **Årsbudsjett 2025** vert vedteke med følgjande hovudpunkt:

A. Skatt på inntekt og formue blir likna ut i samsvar med dei maksimalsatsar Stortinget vedtek.

B. For eigedomsskatteåret 2025 skal det skrivast ut eigedomsskatt i heile kommunen, jf. Eigedomsskattelova (esktl.) §§ 2 og 3 første ledd bokstav a.

1. For nærings eigedomar, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum blir skattesatsen fastsett til 7 0/00 — 7 promille — av takst for eigedomsskatt, med heimel i esktl. §§ 10 — 12.

2. Med heimel i esktl. § 12 a) blir eigedomsskatten fastsett til 2 0/00 — 2 promille — av takst for eigedomsskatt for bustaddelen i eigedomar med sjølvstendige bustaddelar. Med dette meinast bustader for fast busetting og på tomter for fast busetting, fritidsbustader, og dessutan bustadhus på landbrukseigedomar.

3. Takstvedtekter for eigedomsskatt i Gol kommune er vedteke av sakkunnig takstnemnd.

Økonomiplan for 2025-2028

4. Utskriving av eigedomsskatt for skatteåret 2025 er basert på takstar fastsett ved siste alminnelege taksering gjennomført i år 2020.
5. Klage over takstvedtaket og klage over utskrivingsvedtaket vert etter esktl. § 20 avgjort av ei sakkunnig klagenemnd.
6. Med heimel i esktl. §7 frittek kommunestyret eigedomar for eigedomsskatt i retningslinjer som er vedteke av sakkunnig nemnd.
7. Eigedomsskatten blir skrive ut i 2 terminar, jf. esktl. § 25 første ledd. Terminforfall er sett til 1. april og 15. september.

C. Driftsbudsjettet for 2025 blir vedteke i samsvar med forskriftsskjema §5-4 første ledd og Bevilgningsoversikt § 5-4 annet ledd.

Sum sentrale driftsinntekter	-517,711
Sum sentrale utgifter	14,221
Netto driftsramme	425,966
Netto finansutgifter	48,993
Netto resultat	-23,604
Sum disponeringar	23,604

<i>Der netto driftsramme til einingane fordeles slik per område</i>	
Kommunedirektøren	44,861
UKL - helse, omsorg og sosial	207,928
UKL - oppvekst og kultur	136,878
UNN – kommunal drift	53,379
UNN – selvkost	-18,308
Interkommunale samarbeidstiltak	1,225
<i>Sum netto driftsramme</i>	<i>424,686</i>

Det visast til vedlagte budsjettdokument slik desse er presentert i Framsikt.

Kommunedirektøren får fullmakt til å overføre midlar frå avsett reserve til lønsoppgjær til dei enkelte tenestoområda når dei kommunale lønsforhandlingane er gjennomført.

D. Investeringsbudsjettet for 2024 blir vedteke i samsvar med løyvingsoversikt investering etter § 5-5 første ledd og løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd.

• Sum investering i varige driftsmidlar	83,25 mill.kr.
• Eigenkapitalinnskot KLP	1,3 mill.kr.
• Investeringane finansierast slik	
○ Kompensasjon for merverdiavgift	11,405 mill.kr.
○ Bruk av lån	73,145 mill.kr.

Kommunedirektøren får fullmakt til å overføre restbeløp på ikkje avslutta investeringsprosjekt (i 2023 og 2024) til budsjett 2025, dette inkludera også vedtatt finansiering.

E. Kommunestyret godkjenner ei låneramme for 2025 på inntil 73,14 mill.kr for å finansiere netto løyvingar til nye investeringar.

Det visast til vedlagte budsjettdokument slik desse er presentert i Framsikt.

Lånet takast opp ved behov i løpet av året i samsvar med framdrift på investeringsprosjekta.

- Låneopptak til nye investeringar innanfor sjølvkostområda skal ha 35-års avdragstid og med flytande rente.
- Låneopptak til nye investeringar utanfor sjølvkostområdet tas opp med 30-års avdragstid og med flytande rente.

Kommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre låneopptak og godkjenne lånevilkår innanfor nemnde låneramme.

F. Startlån til vidareutlån i 2025. Kommunestyret vedtar å låne kr. 12.000.000,- i Husbanken. Låna skal nyttast til vidareutlån i Gol kommune, og i tråd med Husbankens reglar.

Kommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre låneopptak i tråd med det løpande behovet i 2025.

G. Godtgjersle til folkevalde for 2025.

Fastsettast i samsvar med forskrift om folkevalde sine rettar til godtgjersle og velferdsgodar i Gol kommune vedteke 24.03.2020.

H. Tilskot til politiske parti og grupper som er representert i kommunestyret.

For 2025 tildelast det kr. 1.000,- i grunntilskot og kr 2.000 pr. representant.

I. Gebyrreglement, avgifter og satsar for betaling av kommunale tenester.

Dersom ikkje anna er fastsett i eigne reglementet, fastsett kommunestyret nye pris- og gebyrsatsar slik desse framkommer i «Gebyrliste» (Framsikt), nye pris/gebyr gjeld frå 01.01.2025, eller slik nye prisar er vist i dokumentet.

Kommunedirektøren får fullmakt til å redigere Gol kommune sitt pris- og gebyrreglement i tråd med vedtekne satsar.

J. Kommunedirektøren gjennomgår gjeldande finansreglement og økonomireglement og fremma forslag om endringar for kommunestyret.

Verbalpunkt frå formannskapet 21.11.2024

K. Administrasjonen bes gå i gang med allereie vedtatt satsing på førebyggjande informasjonarbeid i form av eldrebesøk frå 75 år

L. Legevaktsbil - ved manglende finansiering får kommunestyret saka attende

M. Formannskapet ber administrasjonen auke bruken av språk- og arbeidspraksis som supplerande tiltak i alle tenestene.

N. Kommunestyret ber administrasjonen lage sak om tal barnehageavdelingar samt sambruksfunksjonar så snart som mogleg.

O. Formannskapet ber administrasjonen gjera eit konkret prøveprosjekt på bygdekino i Gol i 2025.

P. Gebyrlista- Satsane for leige av GIA for utanbygds lag og foreningar vert ikkje auka.

Tilleggspunkter vedtatt i kommunestyret 10.12.2024

Q. Kommunestyret ber administrasjonen søke relevante ordningar eller finne finansiering innan eige ramme til å utvide tilbudet ved BUA med eit kles- og utstysbyttesentral. Kommunestyret forutsett ein god dialog og utviding av avtale med idrettslaget som driftar BUA ordninga for Gol kommune.

R. Beredskapsavtale mellom Gol kommune og Gol og Hemsedal Røde Kors

Kommunestyret ber administrasjonen legge fram beredskapsavtala mellom Gol kommune og Gol og Hemsedal Røde Kors til politisk behandling med ei vurdering om økonomisk kompensasjon i løpet av vinteren 2025.

Status og rammevilkår

Utvikling i økonomiske nøkkeltal

	Gol 2022	Gol 2023	Ål	Hemsedal	Nord-Aurdal	Ringebu	Nes Kostragruppe (Busk.)	05
Økonomi								
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,4 %	5,1 %	-2,6 %	7,5 %	-4,1 %	2,9 %	-1,8 %	1,9 %
Egenfinansiering av investeringene i prosent av totale brutto investeringer (prosent)	12,2 %	16,0 %	55,9 %	86,1 %	33,0 %	39,1 %	4,0 %	40,5 %
Frie inntekter i kroner per innbygger (B) **)	63 929	67 496	73 817	74 814	66 875	67 415	71 844	68 107
Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelse Beløp per innbygger (kr)	114 573	109 232	60 948	137 444	109 989	170 672	205 808	131 241
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelse i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	80,1 %	64,4 %	35,2 %	79,6 %	70,2 %	117,5 %	123,1 %	90,2 %
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	0,6 %	3,4 %	21,6 %	8,5 %	-4,3 %	6,1 %	-3,1 %	3,6 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	92 693	87 964	51 024	115 613	101 832	139 835	174 276	105 728
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	64,8 %	51,9 %	29,4 %	67,0 %	65,0 %	96,2 %	104,3 %	72,7 %

Økonomiplan for 2025-2028

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	30,1 %	16,7 %	-17,5 %	20,7 %	34,9 %	46,7 %	58,2 %	38,7 %
Skatt på inntekt og formue Beløp per innbygger (kr)	38 878	38 370	36 297	54 125	31 362	33 239	41 597	32 328

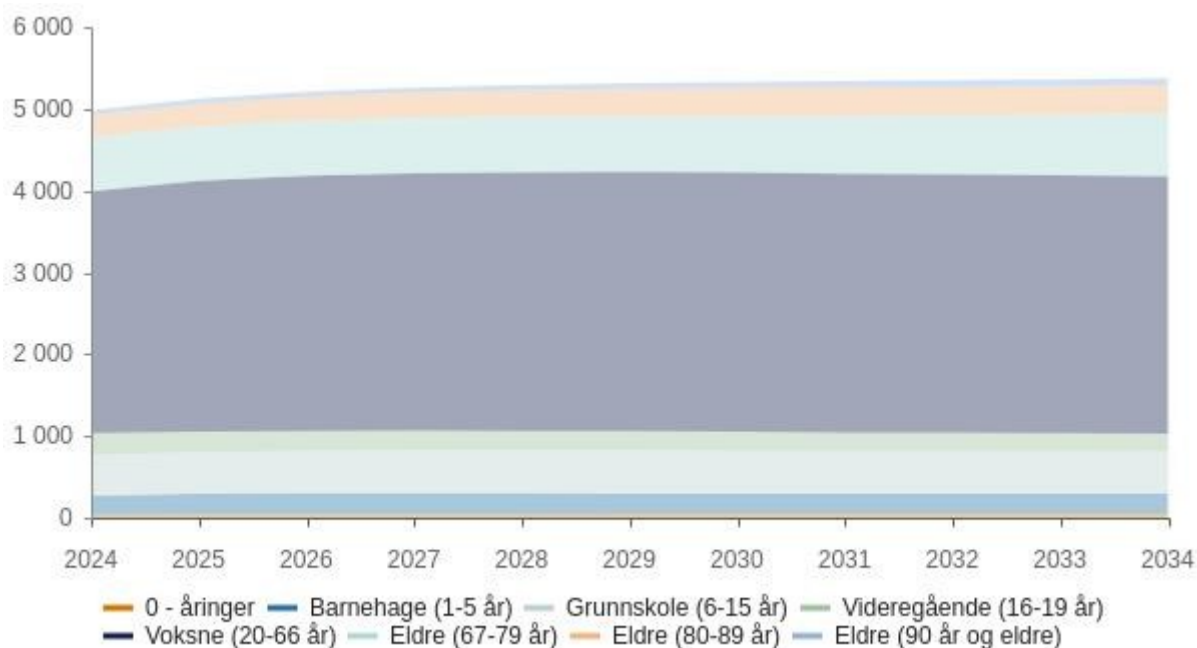
Utvikling i befolkning

Befolkningsutvikling per årsak

	2019	2020	2021	2022	2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030	Prognose 2031
Folketal ved inngangen av kvartalet	4 576	4 608	4 636	4 667	4 767	4 986	5 171	5 317	5 406	5 459	5 499	5 528	5 561
Fødde	38	36	31	45	36	42	46	51	52	55	55	58	58
Døde	40	37	57	49	33	47	46	46	46	47	47	47	47
Fødselsoverskot	-2	-1	-26	-4	3	-5	0	5	6	8	8	11	11
Netto innvandring	9	17	29	45	211	209	171	111	74	58	45	45	45
Innenlands flytting	23	13	28	57	7	-19	-25	-27	-27	-26	-24	-23	-23
Netto innvandring og flytting	32	30	57	102	218	190	146	84	47	32	21	22	22
Folkevekst	32	28	31	100	219	185	146	89	53	40	29	33	33
Folketalet ved utgangen av kvartalet	4 608	4 636	4 667	4 767	4 986	5 171	5 317	5 406	5 459	5 499	5 528	5 561	5 594

Demografi

Befolkningsprognose

2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034

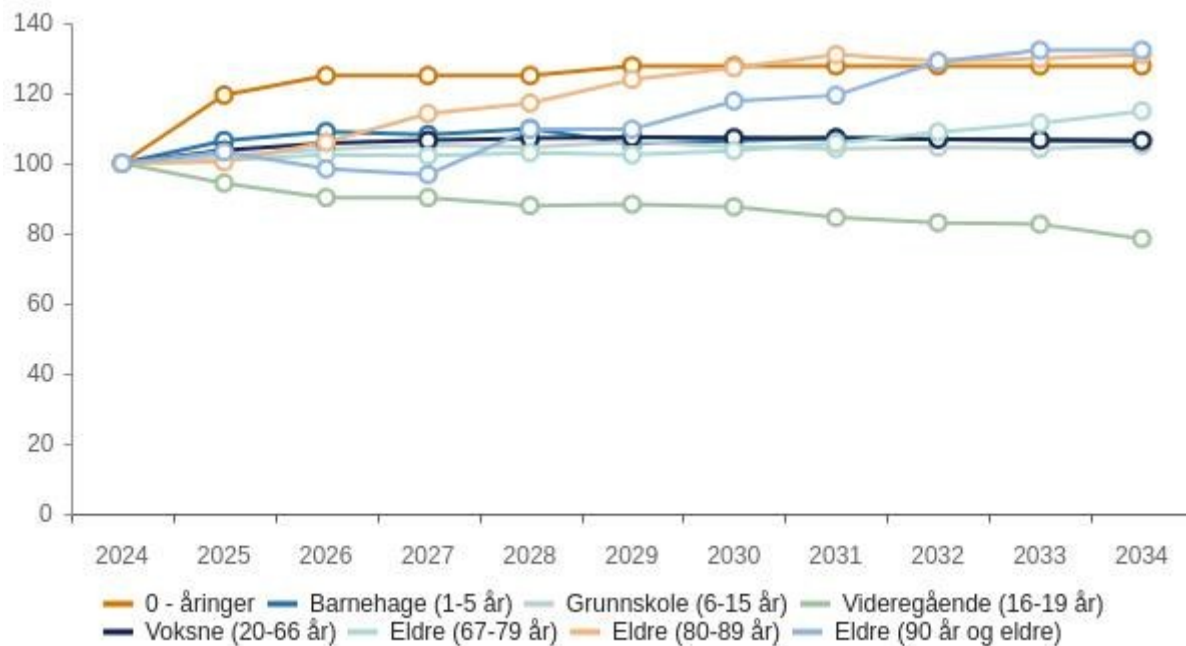
Økonomiplan for 2025-2028

0 - åring	36	43	45	45	45	46	46	46	46	46	46
Barnehage (1-5 år)	233	248	254	252	256	246	248	250	249	248	248
Grunnskole (6-15 år)	502	513	522	528	525	533	526	523	525	523	528
Videregående (16-19 år)	265	250	239	239	233	234	232	224	220	219	208
Voksne (20-66 år)	2 956	3 065	3 124	3 149	3 166	3 174	3 170	3 166	3 159	3 154	3 147
Eldre (67-79 år)	664	670	680	678	684	680	688	702	723	740	763
Eldre (80-89 år)	268	269	284	306	314	332	341	351	346	348	351
Eldre (90 år og eldre)	62	64	61	60	68	68	73	74	80	82	82
Total	4 986	5 122	5 209	5 257	5 291	5 313	5 324	5 336	5 348	5 360	5 373

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 10

Prognose vekst

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
0 - åring	100,0 %	119,4 %	125,0 %	125,0 %	125,0 %	127,8 %	127,8 %	127,8 %	127,8 %	127,8 %	127,8 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	106,4 %	109,0 %	108,2 %	109,9 %	105,6 %	106,4 %	107,3 %	106,9 %	106,4 %	106,4 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	102,2 %	104,0 %	105,2 %	104,6 %	106,2 %	104,8 %	104,2 %	104,6 %	104,2 %	105,2 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	94,3 %	90,2 %	90,2 %	87,9 %	88,3 %	87,5 %	84,5 %	83,0 %	82,6 %	78,5 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	103,7 %	105,7 %	106,5 %	107,1 %	107,4 %	107,2 %	107,1 %	106,9 %	106,7 %	106,5 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	100,9 %	102,4 %	102,1 %	103,0 %	102,4 %	103,6 %	105,7 %	108,9 %	111,4 %	114,9 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	100,4 %	106,0 %	114,2 %	117,2 %	123,9 %	127,2 %	131,0 %	129,1 %	129,9 %	131,0 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	103,2 %	98,4 %	96,8 %	109,7 %	109,7 %	117,7 %	119,4 %	129,0 %	132,3 %	132,3 %
Total	100,0 %	102,7 %	104,5 %	105,4 %	106,1 %	106,6 %	106,8 %	107,0 %	107,3 %	107,5 %	107,8 %

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 10

Investeringar i økonomiplanen

Investeringstabell for kommunen samla

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2025-2028

Investeringsprosjekter	Samla prosjektbeløp Tidlegare løyving	Økonomiplan				Sum
		2025	2026	2027	2028	2025-28
Kommunedirektøren						
Kjøp av aksjer og andeler		1 300	1 300	1 300	0	3 900
Utbetring av tak Gol kyrkje	1 250	3 000	0	0	0	3 000
Utviding parkeringsplass Gol kyrkje	0	0	625	0	0	625
Vidareføring sprinkling Gol kyrkje	625	0	0	625	0	625
Sum Kommunedirektøren	1 875	4 300	1 925	1 925	0	8 150
UKL - helse, omsorg og sosial						
Legevaktsbil	0	300	0	0	0	300
Sum UKL - helse, omsorg og sosial	0	300	0	0	0	300
UKL - oppvekst og kultur						
Gol bibliotek multimediarom / Campus Hallingdal /ny ungdomsklubb	7 250	500	15 000	15 000	0	30 500
Gol skule - oppgradering og tilpassingar av aula-kultursal	2 000	0	2 000	0	0	2 000
Kulturstig - aktivitetsanlegg Hallingmo	0	500	500	0	0	1 000
Kunstgressbane - skifte ut plastinnfyll og miljøtiltak	0	2 200	0	0	0	2 200
Ny barnehage Hallingmoområdet (prosj 3024)	2 000	20 000	100 000	26 000	0	146 000
Sum UKL - oppvekst og kultur	11 250	23 200	117 500	41 000	0	181 700
UNN – kommunal drift						
Brannsikring omsorgsbustader	400	400	2 400	0	0	2 800
Driftsstyringsanlegg teknisk anlegg formålsbygg	0	500	4 500	0	0	5 000
Enøk- tiltak - oppfølging rapport mulighetsstudie Enøk	0	500	500	500	500	2 000
Fortau Rundingen	-250	0	900	0	0	900
Gol samfunnshus - energitiltak	3 000	0	3 000	7 000	0	10 000
Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg og idrettshall	9 700	13 000	0	0	0	13 000
Gol skule -solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena - ENØK-tiltak	0	0	3 000	7 000	0	10 000
Ny avkøyring RV7	250	200	0	0	0	200
Oppgradering avdeling ODA Gol helsetun	0	10 000	0	0	0	10 000
Rehabilitering PU-Helsetunvegen 24-42	0	0	2 000	0	0	2 000
Samferdselsløft kommunale vegar	26 400	0	7 000	0	0	7 000
Trafikktryggleikstiltak - fartsreducerande tiltak	2 050	400	0	0	0	400
Utsifting av LED-belysning- ENØK-tiltak	0	7 400	7 400	0	0	14 800
Sum UNN – kommunal drift	41 550	32 400	30 700	14 500	500	78 100
Sum	60 889	60 200	150 125	57 425	500	268 250

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samla prosjektbeløp Tidlegare løyving	Økonomiplan				Sum
		2025	2026	2027	2028	2025-28
UNN - selvkost						
Brønnhus vassverk	0	400	0	0	0	400

Økonomiplan for 2025-2028

Investeringsprosjekter	Samla	Økonomiplan				Sum
	prosjektbeløp	2025	2026	2027	2028	2025-28
	Tidlegare løyving					
Eiklid avløppspumpestasjon - rehabilitering	0	1 500	0	0	0	1 500
Gol vannverk nytt høgdebasseng Skaga	-0	0	7 000	0	0	7 000
Hemsil avløppspumpestasjon- rehabilitering	0	1 300	0	0	0	1 300
Intelligente vassmålarar	500	500	1 000	1 000	0	2 500
Nye renovasjonspunkt kildesortering	4 700	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Nye tiltak avløp	3 000	300	300	600	300	1 500
Nye tiltak vann	3 300	600	600	600	600	2 400
Rehabilitering VA-hovudledning Glitre- Hemsil II	6 000	7 500	7 100	7 100	7 000	28 700
Sekundærrensing - Gol renseanlegg	113 600	5 500	0	0	0	5 500
Solcelleanlegg Gol reinseanlegg - ENØK-tiltak	0	0	1 000	0	0	1 000
Utskifting belysning til LED på VA bygg	0	250	0	0	0	250
VA ledning Vikojordet	2 000	2 000	0	0	0	2 000
VA-ledning Herad (Gol RA-Bilia)	2 000	2 500	0	0	0	2 500
Sum UNN - selvkost	135 100	24 350	19 000	11 300	9 900	64 550
Sum	135 100	24 350	19 000	11 300	9 900	64 550

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

UKL - oppvekst og kultur

Gol bibliotek multimediarom / Campus Hallingdal /ny ungdomsklubb

Utviding av Gol bibliotek har lenge stått som mål i Gol kommune sin økonomiplan. I tillegg er det ønskt at Klubb1 flyttar til meir sentral plassering og dermed frigjer plass til Breidokk barnehage.

I 2023 starta administrasjonen forprosjekt for eit nytt kultursenter ved Gol bibliotek. Dette forprosjektet inkluderer også ny klubb1. Kommunen bør sjå dette tiltaket i lag med vidareutvikling av Campus Hallingdal , ny ungdomsklubb og mulig samlokalisering .

Administrasjonen foreslår å avsette 500.000 kr til vidareføring av forprosjekt med mål å kunne presentere skisser og økonomiske overslag til politisk behandling sommaren 2025. I tillegg blir det fremja forslag om å avsette 30 millionar kroner til gjennomføring av prosjektet i 2026 og 2027. Dersom ein skal ta omsyn til Campus Hallingdal og ny ungdomsklubb som del av prosjektet vil ein koma attende med ny kostnadskalkyle.

Kulturstig - aktivitetsanlegg Hallingmo

Utbygging av aktivitetsanlegg på Hallingmo blir ferdigstilt i utgangen av 2024. Mykje bra er kome på plass og potensialet i Hallingmo- området har vist seg på beste måten -det er mykje aktivitet for mange målgrupper.

I prosjektperioden har det kome fram tiltak som kan støtte opp om den fyrste utbygginga. 5-6 tiltak innan kulturformidling, kunst og aktivitet vil løfte dagens nivå og gjere Hallingmo til eit område av høg regional betyding.

Kostnad inntil kr. 1 million ex MVA kan finansierast av spelemidlar som tidlegare er gitt til Gol skule (6 millioner). I tillegg vil prosjekta søkje støtte frå stiftelser og statlege midler.

UNN – kommunal drift

Brannsikring omsorgsbustader

Brannteknisk rådgjevarfirma har gjennomført ei grovanalyse av moglege tiltak som kan auke branntryggleiken. Dette må også vurderast i forhold til oppdeling av prosjektet. Førebels prioritert rekkefølge; Elgfaret 4, (4 einingar), Helsetunvegen 6-20 (8 einingar på to bygg), Helsetunvegen 24-42 (11 einingar). Av ressursmessige årsaker og mange prosjekt på same tid må prosjektet skyvast eit år fram i tid. Ubrukte midlar i 2024 blir overført til 2025. Midlar i 2025 blir skyvd til 2026.

Driftsstyringsanlegg teknisk anlegg formålsbygg

Sentral driftskontroll av de tekniske anlegg på formålsbygga. Moglegehetsstudiet i 2024 viser at det er behov for å oppgradere styringsanlegga og brønnvarmepumpene for å gje meir effektiv drift og ta ut potensiale som ligg i styring og dermed reduserte energikostnader. Det same gjeld ei rekke ventilasjonsanlegg. Det bør derfor etablerast eit felles SD-anlegg for de viktigaste bygga, med unntak av kommunehuset som må sjåast på som eit eiga prosjekt.

Enøk- tiltak - oppfølging rapport mulighetsstudie Enøk

Gjennomføring av mindre tiltak med stor effekt, årlig i perioden. Tiltaka er skildra i moglegeitstudien for energisparing utarbeida i 2024 .

Fortau Rundingen

Fortau Rundingen, strekninga Sentrumsvegen- Gol helsetun. Prosjektet må sjåast i samanheng med oppgradering av VA-anlegg i området. Prosjektet er skyvd frå 2025 til 2026 og auka frå kr 750 000 til kr 900 000. Det er førebels ikkje lagt inn midlar til VA i økonomiplanen.

Gol samfunnshus - energitiltak

Prosjektet omfattar utskifting av radiatorar i heile bygget og utskifting av glasvindauga i heile bygget, inkl. nye vindaugfelt ved hovudbygningen. Dette er er installasjonar og bygningsdelar som ikkje er gjort noko med sidan bygginga av samfunnshuset for vel 50 år sidan. Viktig med utskifting av radiatorar som kan få stort skade omfang om det skulle oppstå ei vasslekkasje. Utsifting av vindauga vil ha energisparande verknad på sikt.

Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg og idrettshall

Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg. Sanitær/garderobeanlegget er svært nedslite og er ikkje i tråd med dagens krav. Tiltaket er prioritert høgt i avtalen med Viken fylkeskommune. Renovering av idrettshallen vart gjort i 2023. Det vart i 2024 utlyst konkurranse men innkomne tilbud låg så høgt at ein valde å vurdere anna konkurranseform. Med bakgrunn i prissetting i tilbud i 2024 vil ein likevel rå til at samla ramme for prosjektet blir auka frå 7,5 til 13 mill.kr inkl. mva. Det blir overført 7,5 mill.kr i ubrukne midlar frå 2024 til 2025 samt ei auke på 5,5 mill.kr, totalt 13 mill.kr. i 2025.

Gol skule -solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena - ENØK-tiltak

Solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena. Moglegeitstudie i 2024 viser eit godt potensiale for solselleanlegg. Anlegga vil gi høgare del eigenproduksjon og eigenforbruk av straum.

Ny avkøyring RV7

Attståande midlar etter bygging av veg over Storøyne, satt av til slutføring av vegprosjektet. Restmidlar på kr. 200.000 blir overført til 2025 til bruk for kommunens del i finansiering av 50 meter av veg S4 iht. utbyggingsavtale og/eller andre tiltak. Når dette skal skje er avhengig av når utbygger skal bygge resterande del av S4 mot Vikojordet. Dersom utbygging ikkje skjer i 2025, bør kommunen i budsjett for 2026 vurdere om midlane skal setjast av på fond til formålet, eller løyve midlane på nytt når behovet melder seg og tiltaket skal gjennomførast.

Rehabilitering PU-Helsetunvegen 24-42

Det er behov for rehabilitering av PU-Helsetunvegen 24-42. Kartlegging gjennomført i 2024 viser at to bad må totalrenoverast, ventilasjonsanlegget er underdimensjonert og det blir anbefalt drenering av grunnmur på heile nordsida av bygget. Dette vil være tiltak som vil betre innklimaet for bebuarar og tilsette. Tiltaket er førebels kostnadsestimert til om lag 2 mill.kr.

Samferdselsløft kommunale vegar

Hovudplan veg er vedtatt av kommunestyret. Kommunen er i ferd med å oppgradere grendavegane i kommunen. I 2024 er det løyvd 12 mill.kr til Liagardsvegen. Dette prosjektet blir oppstarta i 2024 og avslutta i 2025. Restmidlar frå 2024 må overførast til 2025.

Det er forslag om å utbetre Nordre Øygardsveg med midlar i 2026 med eit førebels ramme på 7 mill.kr inkl. mva. Samla ramme til vegløftet aukar i så fall frå 26,4 mill.kr. til 33,4 mill.kr inkl. mva. Då vil alle dei viktigaste kommunale grendavegane vere utbetra i løpet av 6 år.

Trafikktryggleikstiltak - fartsreducerande tiltak

Trafikktryggleikstiltak inkl. fartsreducerande tiltak på kommunale vegar. Det vart løyvd til saman 1,2 mill. kr til dette i 2023 og 24. Det er ynskje om å utvide denne ramma med kr 400 000 i 2025. Prioritering av tiltak blir gjort av kommunalteknisk avdeling

Utskifting av LED-belysning- ENØK-tiltak

Fra 2023 er det ikkje lenger anledning til å selje lysstoffrør, og det må prioriterast å få på plass nye armatur i alle bygg. Moglegheitsstudiet viser at tiltaket ikkje har så stort inntjeningspotensiale, men det må gjennomførast innan relativ kor tid.

Avgiftsfinansierte investeringer

UNN - selvkost

Brønnhus vassverk

Brønnhus over grunnvassbrønner på Gol vassverk. Tiltaket har mellom anna bakgrunn i erfaringane frå ekstremværet Hans i 2023.

Eiklid avløpspumpestasjon - rehabilitering

Eiklid avløpspumpestasjon, rehabilitering.

Gol vannverk nytt høgdebasseng Skaga

Nytt høgdebasseng i området ved Skaga. Dette er eit ledd i arbeidet med sikker vassforsyning og sløkkevatn for bustadområde på Tuppeskogen/Steinmoen. Blir også vurdert i revidering av hovudplan vatn/avløp i 2024/25. Prosjektet blir skyvd frå 2025 til 2026.

Hemsil avløpspumpestasjon- rehabilitering

Hemsil vasspumpestasjon, rehabilitering.

Intelligente vassmålarar

Vurdere installasjon av nye intelligente vassmålarar hos abonnentane. Ettersom de aller fleste vassmålarane må skiftast ut, må prosjektet gå over fleire år. Intelligente vassmålarar vil kunne gje langt betre oversikt over vassforbruk og lekkasjekontroll. Abonnenten slepp å lese av målar sjølv. Dette tiltaket vil bidra til at Gol kommune blir ein «smart kommune» i tråd med strategi for kommunen sin samfunnsdel. Må også vurderast ut frå erfaringar frå prøveprosjekt i andre kommunar. Prosjektet blir skyvd eit år fram og midlar på kr 500.000 i 2024 blir overført til 2025.

Nye renovasjonspunkt kildesortering

Planlegging og etablering av nye renovasjonspunkt i tråd med nye krav til kjelde-sortering for fritidsbustader og bustader som i dag har containerrenovasjon. Ordninga skal erstatte dagens containerrenovasjon. Kostandene er usikre, årleg ramme er foreslått auka frå 1,7 til 2 mill per år, og utvida til 2028. Etablering kan i ein del tilfelle bli avhengig av reguleringsplan og grunnkjøp, dette kan virke inn på framdrift og gjennomføring.

Rehabilitering VA-hovudledning Glitre- Hemsil II

Hovedleidningsnett mellom Glitre over Storøyne og fram til Hemsil II er av det eldste nettet i kommunen. Leidningsstrekking med installasjonar er svært viktig for forsyningstryggleiken. Det er utarbeida forprosjekt. Konkrete prioriteringar på strekninga blir teke omsyn til i prosjekteringa og fordelt på fleire år.

Sekundærrensing - Gol reinseanlegg

Gol reinseanlegg- overføring av restmidlar til 2025. Pga. ekstremværet Hans i 2023 og forsikring vart ferdigstilling og prøvedrift utsett i forhold til plan. Slutføring av prosjekt i 2025.

Solcelleanlegg Gol reinseanlegg - ENØK-tiltak

Solcelleanlegg Gol reinseanlegg. Tiltaket er i tråd med moglegheitsstudie for energisparing utarbeida i 2024.

Utskifting belysning til LED på VA bygg

Utskifting av belysning til LED på VA-bygg, mellom anna deler av Gol reinseanlegg. Tiltaket er omtalt i moglegheitsstudie for energisparing utarbeida i 2024.

VA ledning Vikojordet

Bygging av VA- ledning for regulert utbyggingsområde/næringsareal, utbyggingsområde utan Plankrav, på Vikojordet. Tilknytning til avløp er ikkje ført til tomtegrense. Avløpsledning/tilknytning vil ikkje bli bygd ut/etablert før det blir etablert verksemdar. Krev grunnkjøp og prosjektering før etablering. Vurdere løysing og kostnadsdeling med utbyggar. Midlar i 2024 blir flytta til 2025.

VA-ledning Herad (Gol RA-Bilia)

Rehabilitering vassledning på strekninga Gol reinseanlegg - Bilia på omlag 500 meter. Det aktuelle leidningsstrekking består av malmrør som er utsett for vasslekkasjar.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Investeringer i varige driftsmidler	83 250	167 825	67 425	10 400
Tilskudd til andres investeringar	0	0	0	0
Investeringar i aksjer og andeler i selskaper	1 300	1 300	1 300	0
Utlån av egne midlar	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	84 550	169 125	68 725	10 400
Kompensasjon for merverdiavgift	-11 405	-23 170	-8 560	0
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-73 145	-155 955	-62 165	-10 400
Videreutlån	12 000	12 000	12 000	0
Bruk av lån til videreutlån	-12 000	-12 000	-12 000	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0

Økonomiplan for 2025-2028

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	-84 550	-179 125	-70 725	-10 400
Sum finansieringsbehov	84 550	169 125	68 725	10 400
Sum finansiering	-84 550	-179 125	-70 725	-10 400
Udekt finansiering	0	-10 000	-2 000	0

Finansiering beskriving

Samanlikne investeringsnivå mot økonomiplan i fjor

Beløp i 1000

Investeringar i varige driftsmedel	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
Vedtatt økonomiplan 2024-2027						
Gol	41 900	64 725	19 700	8 900		135 225
Ny økonomiplan 2025-2028						
Gol		83 250	167 825	67 425	10 400	328 900

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringar i varige driftsmidler	54 891	41 900	41 900	83 250	167 825	67 425	10 400
Tilskot til andre sine investeringar	4 250	0	0	0	0	0	0
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0
Utlån av egne midlar	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	60 332	43 200	43 200	84 550	169 125	68 725	10 400
Kompensasjon for meirverdiavgift	-5 016	-5 920	-5 920	-11 405	-23 170	-8 560	0
Tilskot frå andre	-5 393	0	0	0	0	0	0
Sal av varige driftsmiddel	-6 611	0	0	0	0	0	0
Sal av finansielle anleggsmiddel	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne middel	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-49 724	-37 280	-37 280	-73 145	-155 955	-62 165	-10 400
Sum investeringsinntekter	-66 745	-43 200	-43 200	-84 550	-179 125	-70 725	-10 400
Vidareutlån	4 909	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	0
Bruk av lån til vidareutlån	-4 909	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	0
Avdrag på lån til vidareutlån	1 734	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Mottatte avdrag på vidareutlån	-2 306	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter vidareutlån	-573	0	0	0	0	0	0
Overføring frå drift	0	0	0	0	0	0	0
Avsettingar til bundne investeringsfond	823	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til ubunde investeringsfond	11 604	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubunde investeringsfond	-5 441	0	0	0	0	0	0
Sum overføring frå drift og netto avsettingar	6 986	0	0	0	0	0	0
Framført til inndekning i seinare år (udekt)	0	0	0	0	-10 000	-2 000	0

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringar i varige driftsmidlar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kommunedirektøren								
Kommunedirektøren	1 330	1 250	1 250	3 000	625	625	0	4 250
Sum	1 330	1 250	1 250	3 000	625	625	0	4 250
Kommunedirektøren								
UKL - helse, omsorg og sosial								
UKL - helse, omsorg og sosial	0	500	500	300	0	900	0	1 200
Sum UKL - helse, omsorg og sosial	0	500	500	300	0	900	0	1 200
UKL - oppvekst og kultur								
UKL - oppvekst og kultur	3 390	2 000	2 000	23 200	117 500	41 000	0	181 700
Sum UKL - oppvekst og kultur	3 390	2 000	2 000	23 200	117 500	41 000	0	181 700
UNN – kommunal drift								
UNN – kommunal drift	20 815	28 050	28 050	32 400	30 700	14 500	500	78 100
Sum UNN – kommunal drift	20 815	28 050	28 050	32 400	30 700	14 500	500	78 100
UNN - selvkost								
UNN - selvkost	29 356	10 100	10 100	24 350	19 000	10 400	9 900	63 650
Sum UNN - selvkost	29 356	10 100	10 100	24 350	19 000	10 400	9 900	63 650

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Investeringar i varige driftsmidlar	54 891	41 900	41 900	83 250	167 825	67 425	10 400	328 900

2. Tilskot til andre sine investeringar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kjøp og salg av Grunn og Eiendommer	4 250	0	0	0	0	0	0	0
Tilskot til andre sine investeringar	4 250	0	0	0	0	0	0	0

3. Investeringar i aksjer og andelar i selskap

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Kjøp av aksjer og andeler	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0	3 900
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 191	1 300	1 300	1 300	1 300	1 300	0	3 900

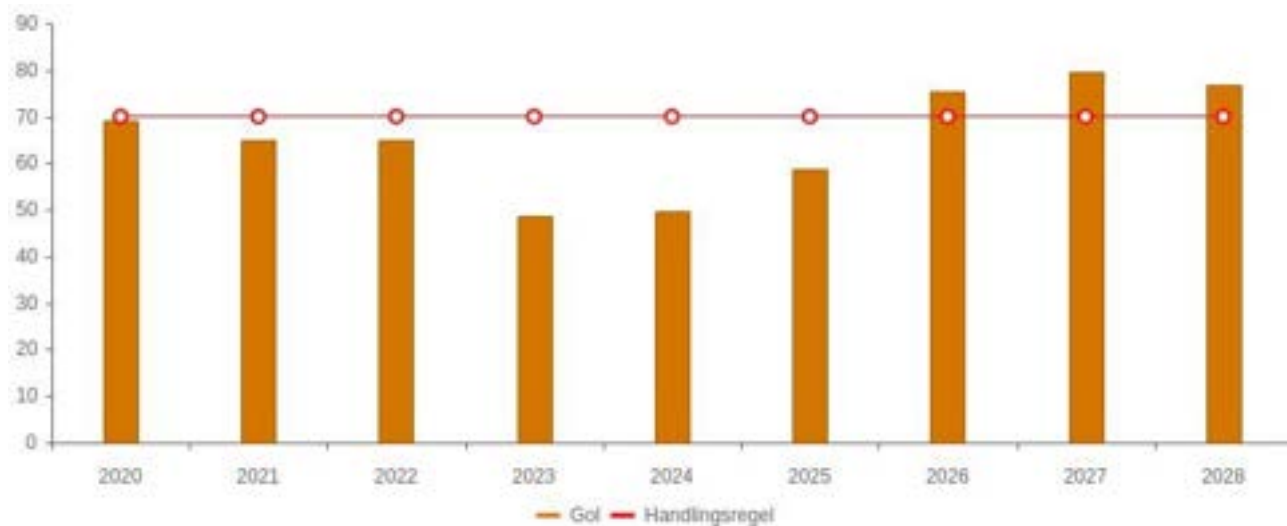
4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Opph. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Utlån av egne midlar	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	60 332	43 200	43 200	84 550	169 125	68 725	10 400	332 800

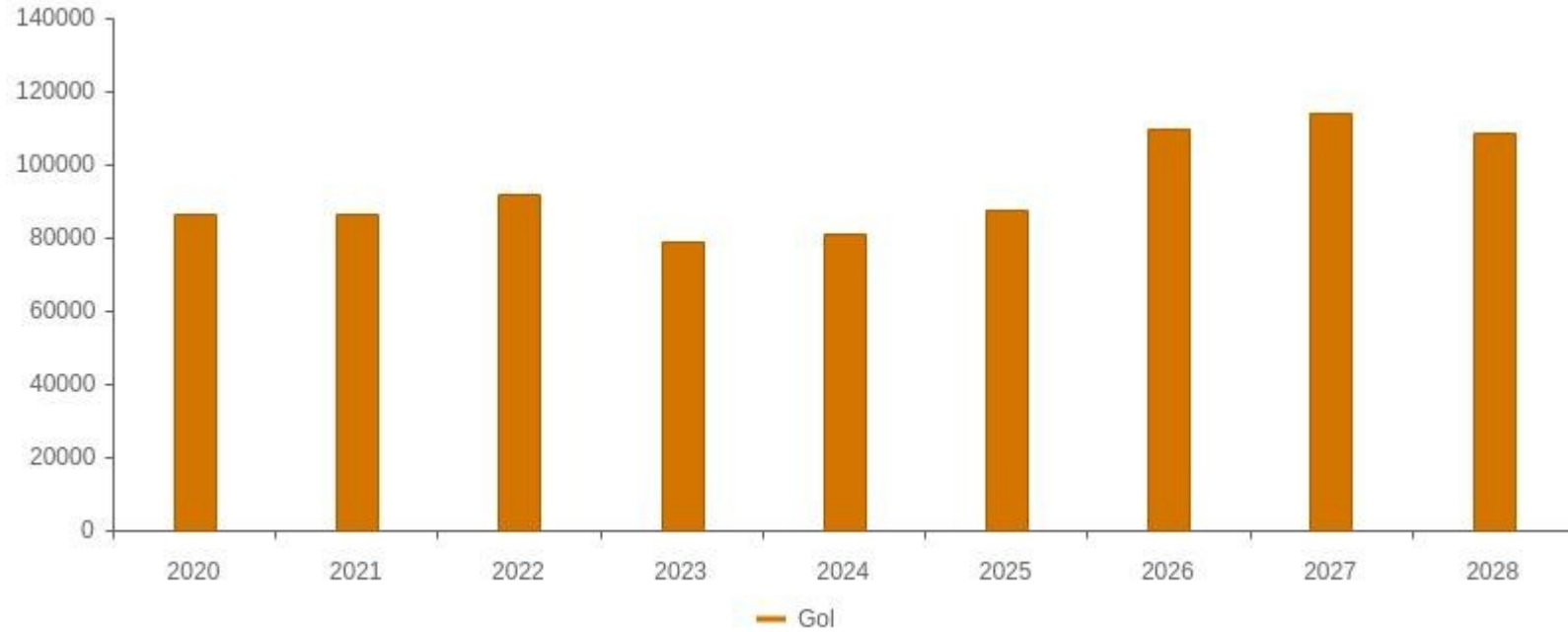
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2025-2028

Tabell	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	Budsjett 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028
Gol	69,1 %	64,9 %	65,0 %	48,6 %	49,6 %	58,8 %	75,4 %	79,6 %	76,8 %
Handlingsregel	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %

Netto lånegjeld i kroner per innbyggjar

Tabell	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	Budsjett 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028
Gol	86 490	86 648	92 029	78 730	81 063	87 518	109 587	113 985	108 834

Hovudtala i budsjettforslaget

Sentrale bestemmelser om økonomiplan- og budsjett.

Kommunelova sine økonomibestemmelser med tilhørende budsjett- og regnskapsforskrifter, fastsett krava som kommunestyret må forhalde seg til ved dei årlege budsjettvedtaka. Under er dei viktigaste bestemmelsene gjengitt.

Kommunelova § 14—4 stiller blant anna følgjande krav til økonomiplan og årsbudsjett:

Økonomiplanen skal vise korleis langsiktige utfordringar, mål og strategiar i kommunale og regionale planar skal følgjast opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyret sine prioriteringar og løyvingar. Dei skal vise utviklinga i kommunen sin økonomi og utviklinga i gjeld og andre vesentlege langsiktige forpliktingar. Vedtaket om årsbudsjettet skal vise kor mykje lån som skal takast opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal delast inn i ein driftsdel og ein investeringsdel.

Jf. § 14—10 i kommunelova skal det vere balanse i økonomiplanen og årsbudsjettet. All bruk av midlar i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midlar. Driftsbudsjettet skal dekke avdrag på lån med eit beløp som minst svarar til avdrag berekna etter § 14—18.

§5-4 Budsjettskjema (1A) — drift viser ein oversikt over dei frie inntektene til kommunen. Desse sett ramma for kor mykje som kan fordelast ut på dei ulike sektorane i skjema 1B. §5-5 Bevilgningsoversikter investering (2A og 2B) viser investeringar i varige driftsmidlar og finansieringa av desse og fordelinga av investeringar pr. sektor.

Frie inntekter

Kommunen sine frie inntekter består av skatt og rammetilskot, og er kommunen sine største inntektskjelder. Skatt på formue og inntekt, og rammetilskotet som kjem frå staten er budsjettert med utgangspunkt i statsbudsjett for 2025 som vart lagt fram 7.oktober 2024. Den samla pris- og kostnadsveksten i kommunane - kommunal deflator - er i framlegget 4,1 prosent. Deflatoren blir nytta til prisjustering av statlege rammetilskot og øyremerkte tilskot i statsbudsjettet. Deflatoren omfattar 4,5 % lønsvekst og 3,5 % prisvekst. Det er lagt opp til ein realvekst i dei frie inntektene for primærkommunane frå 2024 til 2025 på om lag kr 5,1 mrd. Veksten i frie inntekter må blant anna dekke auka kostnader som følgje av befolkningsutviklinga, pensjonsutgifter, løns- og prisvekst og særskilde satsingar.

Kommunen brukar prognosemodellen frå Kommunenes sentralforbund. Prognosemodellen legg til grunn ein auke i rammetilskotet for 2025 er på 7,7% og 16,16 % på skatt på formue og inntekt, total ein auke på 46,57 mill. frå 2024 til 2025

Eigedomskatt

Eigedomskatten er på same nivå som i 2024, og er budsjettert likt i økonomiplanperioden.

Kraftinntekter

Kommunen mottok prognosar frå Ustekveika Energi AS og legg dei til grunn for vurdering av forventa kraftinntekter i budsjettet.

	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK	NOK
	Forventat kostnad EF	Verdi levert EF	Verdi levert KK	Verdi levert AE	Forventat verdi KK	Forventet verdi AE	Resultat utstøping	Resultat Spennesikring	Resultat Områdesikring	Prognose total inntekt
2024	946 755	688 506	12 804 332	15 972 894	18 924 093	23 286 327	1 608 802	1 503 800	-	21 540 790
2025	1 147 471	-	-	-	18 550 331	23 923 958	540 806	833 784	-	20 252 012
2026	1 147 471	-	-	-	21 304 285	25 922 177	-	-	-	22 239 043
2027	1 147 471	-	-	-	21 785 262	26 770 385	-	-	-	23 625 915
2028	1 147 471	-	-	-	23 686 611	29 004 519	-	-	-	27 289 560

Andre generelle statstilskot

Andre generelle statstilskot er i hovudsak integreringstilskot for flyktningar. Nivået på tilskot til flyktningar er påverka av tal flyktningar me mottok for busetjing og integrering dei ulike åra. Det er laga gode prognosar på utviklinga, basert på tal mottatt flyktningar siste åra og med forventa mottak på 20 flyktningar i 2025. Integreringstilskotet skal dekke kommunen sine utgifter til dette dei fem fyrste åra som flyktningar er i kommunen.

Endra oppsett av hovedoversikter

Kommunedirektøren endra i 2023 inndelinga/oppsettet i budsjett og handlingsplanen 2024-2027. Bakgrunnen var at kommunens frie inntekter og felles utgifter tydelegare skal vises i hovedoversiktene, og dermed enklare å lese og vise samanhengar.

Det vart og gjort ei endring knytt til budsjettering av kommunens pensjonskostnader. Fram til 2023 var premieavviket kun regnskapsført dei enkelte åra, men ikkje budsjettert slik som det er vanleg (i andre kommunar). Det vart endra frå 2024 og er videreført i 2025. Premieavviket handterast ein plass, under kommunedirektøren sitt tenestoområde, og vil difor teknisk påvirke budsjetttramma for dette tenestoområde.

Endra oppsett av hovedoversikter og budsjettering av premieavviket, har ingen reell påvirkning på budsjetttrammene til sektorene.

Økonomiplan for 2025-2028

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Andre generelle statstilskudd	-30 238	-25 800	-26 917	-24 117	-19 017	-17 017
Skatt på eiendom	-30 648	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557
Naturressursskatt	0	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500
Skatt på inntekt og formue	-182 574	-188 758	-223 255	-216 579	-216 579	-216 579
Ordinært rammetilskudd	-170 812	-181 409	-193 482	-196 585	-195 725	-194 513
Kraftsalg	-37 467	-30 000	-29 000	-30 000	-30 000	-30 000
Andre tilskudd	0	-500	0	0	0	0
Sum frie inntekter	-451 738	-471 524	-517 711	-512 338	-506 378	-503 166

Driftsutgifter per tenesteområde (1B)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Kommunedirektøren	37 211	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750
UKL - helse, omsorg og sosial	189 190	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228
UKL - oppvekst og kultur	123 619	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323
UNN – kommunal drift	47 258	48 329	53 379	58 654	57 954	57 454
UNN - selvkost	-8 100	-13 848	-18 308	-17 550	-18 231	-18 231
Sentrale poster	-9 809	0	4	4	4	4
Interkommunale samarbeidstiltak	2 458	381	1 225	1 225	1 225	1 225
Driftsutgifter per tenesteområde	381 828	400 350	425 966	457 841	458 002	455 752

Avsetnader og årsoppgjersdisposisjoner

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Til bundne avsetninger	4 611	2 180	2 180	2 180	2 180	2 180
Bruk av bundne avsetninger	-400	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525
Bruk av ubundne avsetninger	-18 035	0	0	-10 230	-27 840	-27 840
Til ubundne avsetninger	27 408	9 984	28 875	-6 985	4 700	3 738
Netto avsetninger	13 584	9 639	28 530	-17 560	-23 485	-24 447
Netto avsetninger og årsoppgjersdisposisjoner i tenesteområda	10 822	-4 823	-4 926	-4 482	-4 501	-4 501
Totale avsetninger	24 406	4 816	23 604	-22 042	-27 986	-28 948

Disponering av driftsramma

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer fordelt på endringskategoriar

Beløp i 1000

Vedtatt budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
	401 350	401 350	401 350	401 350

Økonomiplan for 2025-2028

Tekniske justeringer	24 052	24 052	24 052	24 052
Vedtak forrige periode	-1 229	5 115	7 556	7 556
Konsekvensjustert budsjett	22 823	29 167	31 608	31 608
Konsekvensjustert ramme	424 172	430 516	432 957	432 957
Driftskonsekvens	0	7 600	8 600	8 600
Innsparingstiltak	-5 754	-5 754	-5 754	-5 754
Nye tiltak	7 298	24 979	21 699	19 449
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 544	26 825	24 545	22 295
Ramme 2025-2028	425 716	457 341	457 502	455 252

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer per tenesteområde i økonomiplanperioden

Beløp i 1000

Tenesteområde	Vedteke budsjett 2024	Prisjustering og diverse endringer	Effektivisering	Nye tiltak og realendringer budsjett	Budsjett 2028
Kommunedirektøren	50 996	10 314	0	3 440	64 750
UKL - helse, omsorg og sosial	190 033	11 172	-5 354	17 377	213 228
UKL - oppvekst og kultur	125 459	7 164	0	4 700	137 323
UNN – kommunal drift	48 329	4 155	-400	5 370	57 454
UNN - selvkost	-13 848	-2 045	0	-2 338	-18 231
Sentrale poster	0	4	0	0	4
Interkommunale samarbeidstiltak	381	844	0	0	1 225
Sum netto driftsutgifter	401 350	31 608	-5 754	28 549	455 752

Oversikt Drift

Beløp i 1000

	Rekneskap 2023	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Frie inntekter						
Andre generelle statstilskudd	-30 238	-25 800	-26 917	-24 117	-19 017	-17 017
Skatt på eiendom	-30 648	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557	-30 557
Naturressursskatt	0	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500
Skatt på inntekt og formue	-182 574	-188 758	-223 255	-216 579	-216 579	-216 579
Ordinært rammetilskudd	-170 812	-181 409	-193 482	-196 585	-195 725	-194 513
Kraftsalg	-37 467	-30 000	-29 000	-30 000	-30 000	-30 000
Andre tilskudd	0	-500	0	0	0	0
Sum frie inntekter	-451 738	-471 524	-517 711	-512 338	-506 378	-503 166
Sentrale utgifter						
Kraftomsetning - utgifter og overføringer	16 411	9 221	14 221	14 221	14 221	14 221
Sum sentrale utgifter	16 411	9 221	14 221	14 221	14 221	14 221
Driftsutgifter per tenesteområde						
Kommunedirektøren	37 211	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750
UKL - helse, omsorg og sosial	189 190	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228
UKL - oppvekst og kultur	123 619	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323
UNN – kommunal drift	47 258	48 329	53 379	58 654	57 954	57 454
UNN - selvkost	-8 100	-13 848	-18 308	-17 550	-18 231	-18 231
Sentrale poster	-9 809	0	4	4	4	4
Interkommunale samarbeidstiltak	2 458	381	1 225	1 225	1 225	1 225
Driftsutgifter per tenesteområde	381 828	400 350	425 966	457 841	458 002	455 752
Korr. finansutgifter i tenesteområda	347	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap 2023	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Korr. avsetninger og årsoppgjersdisposisjonar i tenesteområda	-10 822	4 823	4 926	4 482	4 501	4 501
Korr. motpost avskrivningar i tenesteområdet	22 685	22 845	22 845	22 845	22 845	22 845
Brutto resultat (KOSTRA)	-41 439	-34 285	-49 753	-12 949	-6 809	-5 847
Netto finansutgifter og inntekter						
Renteutgifter Startlån	978	600	600	600	600	600
Renteinntekter Startlån	-703	-600	-600	-600	-600	-600
Utbytte	-1 397	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260	-1 260
Renteutgifter ordinære lån	23 953	33 825	27 095	31 612	31 017	31 017
Renteinntekter	-6 794	-5 850	-5 850	-5 850	-5 850	-5 850
Renteinntekter av utlån	-94	-50	-50	-50	-50	-50
Avdrag på ordinære lån	24 177	25 649	29 058	33 383	33 782	33 782
Netto finansinntekter/finansutgifter	40 120	52 314	48 993	57 835	57 639	57 639
Finansutgifter i tenesteområda	-346	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	39 773	52 314	48 993	57 835	57 639	57 639
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivningar i tenesteområda	-22 685	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845	-22 845
Netto resultat (KOSTRA)	-24 406	-4 816	-23 604	22 042	27 986	28 948
Avsetnader og årsoppgjersdisposisjonar						
Til bundne avsetninger	4 611	2 180	2 180	2 180	2 180	2 180
Bruk av bundne avsetninger	-400	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525	-2 525
Bruk av ubundne avsetninger	-18 035	0	0	-10 230	-27 840	-27 840
Til ubundne avsetninger	27 408	9 984	28 875	-6 985	4 700	3 738
Netto avsetninger	13 584	9 639	28 530	-17 560	-23 485	-24 447
Netto avsetninger og årsoppgjersdisposisjonar i tenesteområda	10 822	-4 823	-4 926	-4 482	-4 501	-4 501
Totale avsetningar	24 406	4 816	23 604	-22 042	-27 986	-28 948
Årsoverskot (-)/Årsunderskot (+)	0	0	0	0	0	0

Økonomisk utvikling i planperioden

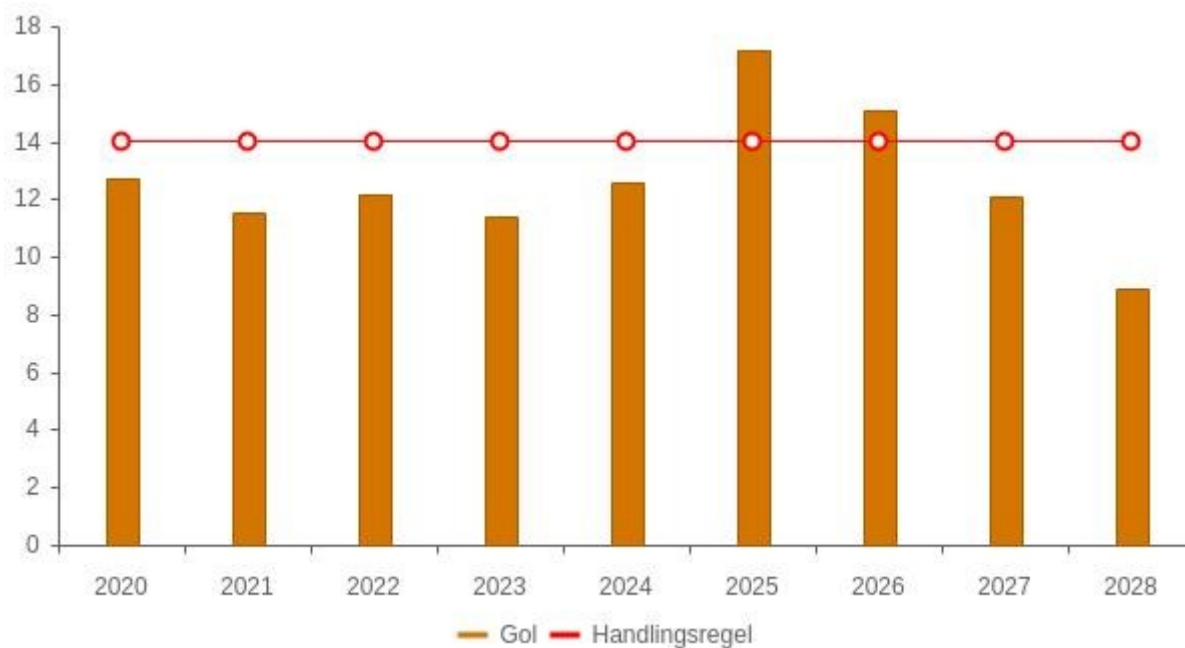
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2025-2028

Tabell	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	Budsjett 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028
Gol	1,9 %	-0,3 %	0,7 %	3,0 %	0,6 %	3,1 %	-2,9 %	-3,7 %	-3,9 %
Handlingsregel	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	Budsjett 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027	Økplan 2028
Gol	12,8 %	11,6 %	12,2 %	11,4 %	12,6 %	17,2 %	15,1 %	12,1 %	8,9 %
Handlingsregel	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %

Kommunen sine tenesteområde

Kommunedirektøren

Innleiing

Kommunedirektøren sin stab

Består av tenestene

- Kommunedirektør
- Økonomi
- Sekretariat og tenestetorg
- Løn- og personal

Kommuneplanen har ikkje eigne formuleringar for staben. Staben held oss til måla under som gjeld for Gol kommune som organisasjon (s. 15 i samfunnsdelen i kommuneplanen).

- Gol kommune skal ta imot og behandle personar på ein ryddig og likeverdig måte
- Politikarar og administrasjon skal samarbeide til beste for innbyggjarane
- Gol kommune skal opplevast som ein god samarbeidspartnar
- Gol kommune skal ha stolte medarbeidarar som er motiverte og som trivest på arbeid

Utfordringar

Gol kommune sitt samfunnsoppdrag er å levere gode tenester til innbyggjarane. Ein avgjerande føresetnad for dette, er at kommunen evnar å utvikle seg i takt med samfunnsutviklinga og tek høgde for dei utfordringane kommunen står overfor. Kommunen skal vere ein attraktiv arbeidsgivar og blir kjenneteikna ved eit godt arbeidsmiljø der gode leiarar og medarbeidarar trivst, og må derfor ha ein personalpolitikk som bygger oppunder dette. Kommunen har færre ressursar på stab- og støttefunksjonar enn andre samanliknbare kommunar. Få tilsette i slike funksjonar medfører kapasitetsutfordringar, og gjer det krevjande å ha ønskt fart på strategiske utviklingsoppgåver og dessutan å vere ein nødvendig støttepartnar for verksemdene. Kritiske utviklings- og rådgivingsfunksjonar fylles av få eller berre éin stillingsressurs, og er dermed svært sårbart. Ved kapasitetsutfordringar hjå kommunens stab- og støttefunksjonar, må leiarar i verksemdene utføre slike oppgåver sjølv. Dette utfordrar mogleghetene til leiarane til å følge opp eigne tilsette og utøve god meistringsorientert leiing.

Forslag satsingsområdet 2025 -2028

Nye tiltak

- Etablering av ny møteplass i Gol sentrum
- HR-rådgevar

- Regnskapssjef
- 2 Traineestillinga
- Regional lærlingkoordinator frå 1/8- 2025
- Mellombels koordinator flyktningar i jobb
- 2 stillingar øyremerka flyktningar i helse og omsorg og samfunn og utvikling

Vidareføring satsing

- Innovasjon og gevinstrealisering
- Informasjonssikkerhet og personvern – oppfølging av krav
- Innbyggardialog og kanalstrategi

Etablering ny møteplass Gol sentrum

Gol kommune ønsker å være pådrivarar for ein etablering ein ny fysisk møteplass i eit allereie eksisterande og tomt bygg i Gol sentrum. Denne møteplassen kan til dømes inkludere ein kafé drive av psykisk helse (Kafé Makalaus), og dessutan eit bruktutsal av klede og nips. Initiativet er eit bidrag til den sirkulære økonomien og tanken om gjenbruk, og skal bidra til eit tryggare og meir levande lokalsamfunn.

Formål

Møteplassen skal:

- Fremje betre psykisk helse i befolkninga gjennom sosiale aktivitetar og fellesskap.
- Skape ein arena for utveksling mellom ulike kulturar og tradisjonar.
- Tilby mat, kaffi og fellesskap i ein inkluderande atmosfære.
- Bidra til den sirkulære økonomien gjennom gjenbruk og sal av brukte klede og gjenstandar.

Tiltak

1. Kafé Makalaus: Ein kafé drive av psykisk helse, som skal vere ein trygg stad for samtalar og sosialt samvær.
2. Bruktutsal: Sal av brukte klede og nips for å fremje gjenbruk og berekraft.
3. Aktivitetsgrupper: Oppretting av pappagrupper og ungdomsgrupper for å styrke fellesskapet og tilby støtte.

4. Samarbeid: Involvering av Bufdir`s ungdomslosar og frivillige organisasjonar for å sikre brei deltaking og støtte.

5. Samskaping: Arbeide saman med innbyggerane for å utvikle ein unik fleirbruksplass som møter lokale behov.

For å sette prosessane i gong, løyver Gol kommune i første omgang 150 000 kr. Videre vil det søkast om statlege og fylkeskommunale midlar for å sikre langsiktig finansiering og drift av møteplassen. Gol kommune skal være pådrivarar i ei oppstartsfase, men aktiviteten må drivast av dei frivillige.

Etableringa av denne møteplassen vil bidra til eit meir inkluderande og levande lokalsamfunn i Gol. Han vil fremje psykisk helse, kulturell utveksling og berekraft gjennom gjenbruk. Vi anbefaler at kommunestyret vedtek forslaget og løyver dei nødvendige midlane for å starte prosessen.

Trainee Hallingdal

Trainee Hallingdal er eit nystarta Trainee-program for regionen Hallingdal. Initiativet og pådrivarane bak er Regionrådet, Sats På Hallingdal og Hallingdal Næringshage. Trainee Hallingdal har til hensikt å skape unike karriere moglegheiter for unge menneske i Hallingdal, slik at Hallingdal blir ein attraktiv bu- og arbeidsregion.

Gevinstar:

- Kvalifisert arbeidskraft til bedrifta i 1–2 år
- Enklare rekruttering av arbeidskraft med høgkompetanse til organisasjonen
- Moglegheit for bistand i utviklingsprosjekt
- Gode rammer for å lykkast med unge talent
- Moglegheit til å teste kandidat før fast tilsetting
- Nye impulsar til bedrifta
- Rekruttere nye innbyggerar: Bo- og blilyst tiltak – stor sjanse for at nokon traineer blir verande i Gol etter endt program

Moglege Traineestillingar i Gol kommune:

*Kommunearkitekt–behovskartlegging samskapende innbyggerprosess

* Næringskonsulent/bu- og blilyst

* Prosjektleder eigeidom

* HR rådgivar

* Innkjøpsansvarleg

*Utviklingssjukepleiar

Regional lærlingkoordinator

Oppstart Hallinglærling: Dette skal gjere det meir attraktivt å vere lærling i kommunane i Hallingdal. Vi vil vere vårt eige opplæringskontor med ca. fire stillingar i regionen. Tilskot og medlemskap i OK Viken kan overførast til ein kommunane. Oppstart aug. 2025.

Mellombels koordinator flyktningar i jobb

Kommunen har behov for å få fleire ukrainske flyktningar ut i jobb. Vi ønsker å ta i bruk kompetansen deira på ein raskare og betre måte, og samtidig løyse oppgåver som kommunen har.

Til dette har vi ei 50 % mellombels stilling som personalkonsulent som jobbar tett opp imot intergreringstenesta og NAV.

Gevinst: lågare sosialhjelp sine utgifter og rekruttering av nødvendig arbeidskraft til oppgåver som ikkje krev spesiell fagkompetanse.

2 stillingar øymerka flyktningar

Departementet har endra på det såkalla kvalifikasjonsprinsippet slik at kommunene skal ha moglegheit til å tilsette, til dømes flyktningar i særeigen stillingar. Gol kommune ønsker i første omgang å opprette to øymerkete stillingarar til denne gruppa. Ei stilling i helse og omsorg og ein i samfunn og utvikling. Vi ynskjer å sjølv kunne kvalifisere arbeidstakarane til arbeidsoppgåver i dess sektorane

Gevinst: lågare utgifter til sosialhjelp for kommunen og rekruttering av nødvendig arbeidskraft til oppgåver som ikkje krev spesiell fagkompetanse.

HR og lønn

HR og lønn er samla i ein stabsfunksjon direkte underlagt kommunedirektøren. Stabsfunksjonane har funksjonen sin og oppgåver på tvers av programområdet i kommunen. Dei skal støtte dagleg drift og utvikling i verksemdene, slik at kommunen blir betre rusta til å nå dei strategiske måla sine. Kommunens frikjøpte tillitsvalde er òg tilslutta HR og lønn. HR sitt hovudfokus er at Gol kommune rekrutterer, organiserer og utviklar tilsette slik at kommunen er tilpassa behovet i framtida og forventningar. HR bidreg som støttepartner i utviklingsprosessar, og set i gong prosessar som omhandlar organisasjonsutvikling, leiarstøtte og rekruttering, blant anna utvikling av verktøy for å optimalisere handtering av personalrelaterte spørsmål i verksemdene.

I ei tid der organisasjonar står overfor stadig meir komplekse utfordringar, er det avgjørende å investere i menneskelig kapital for å sikre en effektiv og fremtidsrettet drift. Gol kommune har som mål å styrke sin HR-avdeling ved å bevilge en ny 100% stilling til en HR-rådgiver som rapporterer til personalsjefen. Denne investeringa vil bidra til å effektivisere HR-prosesser, frigjøre tid fra administrative oppgaver, og muliggjøre en mer strategisk tilnærming til personalforvaltning.

Gevinstar

1. Effektivisering av HR-prosessar

Ein dedikert HR-rådgivar vil kunne implementere og overvake bruk av teknologi og automatisering i HR-prosessar. Dette vil auke produktiviteten ved å redusere manuelle oppgåver og sikre at HR-avdelinga kan fokusere på meir strategiske initiativ.

Digitalisering av sjukefråværsoppfølging vil gi ei korrekt totaloversikt over fråværet til verksemda i sanntid, og gjere det enklare å følge gjeldande regelverk og beste praksis.

2. Reduksjon av personalomsetning

Ved å frigjere tid frå administrative oppgåver, kan HR-avdelinga fokusere på strategiar for å redusere personalomsetning. Dette inkluderer utvikling av tiltak for å forbetre arbeidsmiljøet, auke medarbeidartilfredsheit og styrke organisasjonskulturen.

Ein HR-rådgivar kan bidra til å identifisere årsaker til høgt sjukefråvær og turnover og utvikle målretta tiltak for å behalde nøkkelpersonell.

Økonomi

Økonomiavdelinga i kommunen består av 2 personar, økonomisjef og økonomikonsulent. Avdelinga har funksjonar og oppgåver på tvers av sektorane i kommunen og skal støtte dagleg drift og utvikling slik at kommunen blir betre rusta til å nå dei strategiske måla.

Oppgåvene i avdelinga er aukande og komplekse. Noko av utfordringane er stadig aukande krav til dokumentasjon og rapportering, strengare krav til nøyaktigheit og rapportering, risikohandtering og internkontroll. Utfordringane for mindre kommunar i framtida vil krevja langsiktig strategisk økonomisk planlegging og utvikling, og stadig økonomiske analysar og utvikling av tiltak i lag med sektorane for å betre kommunens økonomiske situasjon. Avdelinga har og ansvar for innkjøp i kommunen, og at regelverk for offentlege anskaffingar blir fylgt. Forenkla etterlevelseskontroll av offentlege anskaffingar i 2024 stadfestar at det er behov å ha ressursar på dette fagområdet i kommunen

For å møte desse utfordringane og sikra ein berekraftig økonomisk forvaltning i framtida er det ynskje om å styrke økonomiavdelinga med ei stilling som rekneskapsjef. Ved å styrkje avdelinga med ein stilling kan ein ved fordeling av oppgåver i avdelinga sikra både god økonomisk styring og kontroll, god planlegging og rapportering og ivareta fagområde offentlege anskaffingar.

Sekretariat og tenestetorg

Avdelinga har ansvar for dokumentasjonsforvaltning, arkiv, politisk sekretariat, informasjonsteneste, informasjonssikkerheit, beredskap og val. Gol er vertskommune for informasjonssikkerheit og dokumentasjonsforvaltning og gir support til dei andre Hallingdalskommunane.

Drift og utvikling av sentralt dokumentsenter omfattar systemansvar for saka i kommunen/arkivsystem, utarbeiding og oppfølging av rutinar, journalføring og opplæring og support av saksbehandlarar på lovverk om offentleg forvaltning.

Informasjonstenesta omfattar drift og vedlikehald av heimesida i kommunen og informasjonsformidling i ulike kanalar, publikumsteneste og sentralbord. Vi utfører og mange oppgåver for fagavdelingane. Avdelinga er informasjonsteneste mot publikum i beredskapssituasjonar og avdelingsleiar sit i kriseleiinga i kommunen.

Nositasjonen

Digitalisering kan auke tenestnivået og effektiviteten på dei respektive satsingsområda, men krev mykje ressursar på drift. Avdelinga har ei nøkkelrolle med implementering, rutineutvikling og opplæring ved innføring av digitale system. Kommunestrukturen i dag med lite ressursar og små fagmiljø blir opplevd som ei utfordring. Avdelinga har eit utstrekt samarbeid med dei andre Hallingdalskommunane og makter såleis å gjennomføre digitale prosjekt. Det er viktig at vi har fokus på å halde på og utvikle kompetanse og bygge eit robust fagmiljø.

Moderne tenesteutvikling krev og at ein set lys på etikk og sikkerheit. Ein kommune behandlar mykje sensitive data, og innføring av velferdsteknologi og robotisering av rutineoppgåver set store krav til personvern. Vi må sjå til at det blir utført risikoanalysar og utforming av databehandlaravtaler ved innføring av nye system.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål/budsjettpremiss 2025	Mål/budsjettpremiss 2027
Innovasjon og gevinstrealisering	Jobbe med endringsvilje og opplæring av medarbeidarar i avdelingane ved innføring av nye digitale system.	Tilsette i avdelingane har fått frigjort tid til å jobbe med utvikling ved å utnytte digitale løysingar og automatisere prosessar.	Robotisering og automatisering av prosessar er innført på fleire område.
Informasjonssikkerheit og personvern – oppfølging av krav	Innføre kvalitetssystem for informasjonssikkerheit og lære opp tilsette.	Tilsette skal ha nødvendig kunnskap til å avdekke og følgje opp risiko for avvik.	Gol kommune skal ha ein god og heilskapleg digital sikkerheitskultur
Innbyggardialog og kanalstrategi	Lage kommunikasjonsplan.	Vi skal ha få førespurnader frå	Det skal vere lett å forstå innhaldet i

Økonomiplan for 2025-2028

	Jobbe med klart språk i målar og digitale kanalar. Lære opp tilsette til å ha fokus på kven vi skriv til og rett val av kanal.	publikum på grunn av vanskeleg og dårleg språk i kommunale dokument.	kommunale dokument.
--	--	--	---------------------

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Felles til fordeling	-12 124	2 140	-8 834	8 883	11 855	11 855
Kommunedirektøren	4 045	1 784	1 871	1 871	1 871	1 871
Sekretariat	18 440	17 614	18 130	18 130	18 130	18 130
Løn -og personal	8 028	6 611	9 138	9 438	9 438	7 938
Økonomiavdeling	8 592	8 292	10 133	10 533	10 533	10 533
IKT Gol	10 171	13 555	14 422	14 422	14 422	14 422
Sum	37 151	49 996	44 861	63 278	66 250	64 750

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Vedtatt budsjett		50 996	50 996	50 996	50 996
Sum Tekniske justeringer		1 737	1 737	1 737	1 737
Vedtatt forrige periode					
Oppgradering av nettverk på kommunale bygg	Kommunedirektøren	-220	-220	-220	-220
Opprinnelig budsjett	Kommunedirektøren	-120	-120	-120	-120
Pensjonspremiefond/Premieavvik	Kommunedirektøren	0	5 945	8 917	8 917
Sum Vedtatt forrige periode		-340	5 605	8 577	8 577
Konsekvensjustert budsjett		1 397	7 342	10 314	10 314
Konsekvensjustert ramme		52 393	58 338	61 310	61 310
Nye tiltak					
2 stk Trainee stillingar	Kommunedirektøren	1 500	1 500	1 500	0
HR rådgjevar sjukefråvær og rekruttering	Kommunedirektøren	700	1 000	1 000	1 000
Husleige kommunehuset	Kommunedirektøren	800	800	800	800
IKT- Budsjettjustering utover deflator ihht vedtatt budsjett i styringsgruppe	Kommunedirektøren	540	540	540	540
Pensjonspremiefond/Premieavvik	Kommunedirektøren	-11 772	0	0	0
Regnskapssjef	Kommunedirektøren	700	1 100	1 100	1 100
Sum Nye tiltak		-7 532	4 940	4 940	3 440
Nye tiltak og realendringer budsjett		-7 532	4 940	4 940	3 440
Ramme 2025-2028		44 861	63 278	66 250	64 750

Vedtatt forrige periode

Oppgradering av nettverk på kommunale bygg

Internett tilgangen på dei kommunale bygga er ikkje bra nok. Det er behov for omfattande oppgradering av kabling og nettverksutstyr på kommunehuset, Gol skule og i trygde -og omsorgsbustadene.

Dette er eit felles prosjekt i samarbeid med IKT-Hallingdal, dei har gjennomført målingar på alle kommunale bygg i Hallingdal og laga ein rapport over oppgraderingsbehovet. Prosjektet er tenkt å gå over 2 år grunna gjennomføringskapasiteten ved IKT-Hallingdal.

Pensjonspremiefond/Premieavvik

Tiltaket inneholder fremskriving av akkumulert premiefond og årets beregnede premiefond i samsvar med KLP sine prognoser.

Pensjon

Etter lønn er pensjon den største utgifta til kommunen. Pensjon fordeler seg på 4 ulike postar i budsjettet. Budsjett for pensjon er basert på utrekningar frå pensjonselskapa Kommunal landspensjon (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Lærarane sin pensjon er i SPK, resten av dei tilsette i KLP. Sjukepleiarane har eiga ordning i KLP. Selskapa legg fram oppdaterte utrekningar i september før budsjettåret, mars/april og september i budsjettåret og i januar året etter.

Pensjonspremien er innbetaling til pensjonskassane KLP og SPK (lærarar). Denne vert rekna ut frå talet på tilsette, lønna deira og lønnsvekst i løpet av året etc. Pensjonspremien vert ført på avdelingane/tenesteområda som utgift. Det er for 2024 anslått at Gol skal betale ein samla pensjonspremie på 52 millionar.

Bruk av pensjonspremiefond er bruk av avkastning på pensjonsmidlane innbetalt til KLP til betaling av delar av pensjonspremien. Det er i budsjett for 2024 lagt opp til bruk av 7 millionar av tidlegare avkastning i staden for innbetaling. Dette vert budsjettert og rekneskapsført samla.

Det er tilgjengeleg 25,4 millionar på premiefond ståande i KLP. Fondet kan brukast til betaling av pensjonspremie. Det er foreslått å bruke 7 millionar årleg til dette. Det er venta at auka avkastning i KLP vil bli tilført årleg til premiefondet i perioden, men truleg lågare enn uttaket som er foreslått. Det er difor forventa ein nedgang i premiefondet.

Årleg premieavvik er forskjellen mellom berekna pensjonskostnad og innbetalt pensjonspremie. Denne vert ført i budsjett/rekneskapsåret. Årleg premieavvik vert fordelt med motsett forteikn dei sju (tidlegare 15) neste åra via posten tidlegare årlege premieavvik, og er i realiteten ei gjeld til seinare budsjett. I planperioden er det inntektsført premieavvik for alle ordningane med unntak av SPK i 2022. Årleg premieavvik har variert dei siste åra, og er estimer til om lag 18 millionar årleg fram til 2027.

Tidlegare års premieavvik er årets premieavvik for dei siste sju åra (tidlegare 15). Eksempelvis gjeld tidlegare års premieavvik for 2024 delar av årets premieavvik alle åra frå 2009 til 2023. Årelg amortisering av premieavvik er berekna til 12,9 millionar i 2024 stigande til 20,9 millionar i 2024.

Tidlegare år har premieavviks postane ikkje vert budsjettert, men kun rekneskapsført i forbindelse med årsoppgjøret. Frå 2024 er KLP sine berekningar lagt inn i budsjettet, og plassert under tenesteområdet til kommunedirektøren. "Tiltaket" fremstår som ein reduksjon av budsjetttramma, fordi dette medfører ei inntekt i budsjettet. Dette er i endring i forhold til tidligare praksis.

Nye tiltak

2 stk Trainee stillingar

Vedtak i formannskapet 21.11.2024: Eine stillinga skal dedikerast personalvdelinga til oppfølging sjukefråvær og rekruttering.

Trainee Hallingdal er eit nystarta Trainee-program for regionen Hallingdal. Initiativet og pådrivarane bak er Regionrådet, Sats På Hallingdal og Hallingdal Næringshage. Trainee Hallingdal har til hensikt å skape

unike karriere moglegheiter for unge menneske i Hallingdal, slik at Hallingdal blir ein attraktiv bu- og arbeidsregion.

Gevinstar:

- Kvalifisert arbeidskraft til bedrifta i 1–2 år
- Enklare rekruttering av arbeidskraft med høgkompetanse til organisasjonen
- Moglegheit for bistand i utviklingsprosjekt
- Gode rammer for å lykkast med unge talent
- Moglegheit til å teste kandidat før fast tilsetting
- Nye impulsar til bedrifta
- Rekruttere nye innbyggjarar: Bo- og blilyst tiltak – stor sjanse for at nokon traineer blir verande i Gol etter endt program

Moglege Traineestillingar i Gol kommune:

*Kommunearkitekt–behovskartlegging samskapende innbyggjarprosess

* Næringskonsulent/bu- og blilyst

* Prosjektleiar eigedom

* HR rådgivar

* Innkjøpsansvarleg

*Utviklingssjukepleiar

HR rådgjevar sjukefråvær og rekruttering

I ei tid der organisasjonar står overfor stadig meir komplekse utfordringer, er det avgjørende å investere i menneskelig kapital for å sikre en effektiv og fremtidsrettet drift. Gol kommune har som mål å styrke sin HR-avdeling ved å bevilge en ny 100% stilling til en HR-rådgiver som rapporterer til personalsjefen. Denne investeringa vil bidra til å effektivisere HR-prosesser, frigjøre tid fra administrative oppgaver, og muliggjøre en mer strategisk tilnærming til personalforvaltning.

Gevinstar

1. Effektivisering av HR-prosessar

Ein dedikert HR-rådgivar vil kunne implementere og overvake bruk av teknologi og automatisering i HR-prosessar. Dette vil auke produktiviteten ved å redusere manuelle oppgåver og sikre at HR-avdelinga kan fokusere på meir strategiske initiativ.

Digitalisering av sjukefråværsoppfølging vil gi ei korrekt totaloversikt over fråværet til verksemda i sanntid, og gjere det enklare å følge gjeldande regelverk og beste praksis.

2. Reduksjon av personalomsetning

Ved å frigjere tid frå administrative oppgåver, kan HR-avdelinga fokusere på strategiar for å redusere personalomsetning. Dette inkluderer utvikling av tiltak for å forbetre arbeidsmiljøet, auke medarbeidartilfredsheit og styrke organisasjonskulturen.

Ein HR-rådgivar kan bidra til å identifisere årsaker til høgt sjukefråvær og turnover og utvikle målretta tiltak for å behalde nøkkelpersonell.

Husleige kommunehuset

Husleigekostnad kommunehuset er ikkje prisjustert i budsjettet sidan 2022.

Pensjonspremiefond/Premieavvik

Tiltaket inneholder fremskriving av akkumulert premiefond og årets beregnede premiefond i samsvar med KLP sine prognoser.

Pensjon

Etter lønn er pensjon den største utgifta til kommunen. Pensjon fordeler seg på 4 ulike postar i budsjettet. Budsjett for pensjon er basert på utrekningar frå pensjonselskapa Kommunal landspensjon (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Lærarane sin pensjon er i SPK, resten av dei tilsette i KLP. Sjukepleiarane har eiga ordning i KLP. Selskapa legg fram oppdaterte utrekningar i september før budsjettåret, mars/april og september i budsjettåret og i januar året etter.

Pensjonspremien er innbetaling til pensjonskassane KLP og SPK (lærarar). Denne vert rekna ut frå talet på tilsette, lønna deira og lønnsvekst i løpet av året etc. Pensjonspremien vert ført på avdelingane/tenesteområda som utgift. Det er for 2024 anslått at Gol skal betale ein samla pensjonspremie på 52 millionar.

Bruk av pensjonspremiefond er bruk av avkastning på pensjonsmidlane innbetalt til KLP til betaling av delar av pensjonspremien. Det er i budsjett for 2024 lagt opp til bruk av 7 millionar av tidlegare avkastning i staden for innbetaling. Dette vert budsjettert og rekneskapsført samla.

Det er tilgjengeleg 25,4 millionar på premiefond ståande i KLP. Fondet kan brukast til betaling av pensjonspremie. Det er foreslått å bruke 7 millionar årleg til dette. Det er venta at auka avkastning i KLP vil bli tilført årleg til premiefondet i perioden, men truleg lågare enn uttaket som er foreslått. Det er difor forventa ein nedgang i premiefondet.

Årleg premieavvik er forskjellen mellom berekna pensjonskostnad og innbetalt pensjonspremie. Denne vert ført i budsjett/rekneskapsåret. Årleg premieavvik vert fordelt med motsett forteikn dei sju (tidlegare 15) neste åra via posten tidlegare årlege premieavvik, og er i realiteten ei gjeld til seinare budsjett. I planperioden er det inntektsført premieavvik for alle ordningane med unntak av SPK i 2022. Årleg premieavvik har variert dei siste åra, og er estimer til om lag 18 millionar årleg fram til 2027.

Tidlegare års premieavvik er årets premieavvik for dei siste sju åra (tidlegare 15). Eksempelvis gjeld tidlegare års premieavvik for 2024 delar av årets premieavvik alle åra frå 2009 til 2023. Årleg amortisering av premieavvik er berekna til 12,9 millionar i 2024 stigande til 20,9 millionar i 2024.

Tidlegare år har premieavviks postane ikkje vert budsjettert, men kun rekneskapsført i forbindelse med årsoppgjøret. Frå 2024 er KLP sine berekningar lagt inn i budsjettet, og plassert under tenesteområdet til kommunedirektøren. "Tiltaket" fremstår som ein reduksjon av budsjetttramma, fordi dette medfører ei inntekt i budsjettet. Dette er i endring i forhold til tidligare praksis.

Regnskapssjef

Økonomiavdelinga i kommunen består av 2 personar, økonomisjef og økonomikonsulent. Avdelinga har funksjonar og oppgåver på tvers av sektorane i kommunen og skal støtte dagleg drift og utvikling slik at kommunen blir betre rusta til å nå dei strategiske måla.

Oppgåvene i avdelinga er aukande og komplekse. Noko av utfordringane er stadig aukande krav til dokumentasjon og rapportering, strengare krav til nøyaktigheit og rapportering, risikohandtering og internkontroll. Utfordringane for mindre kommunar i framtida vil krevja langsiktig strategisk økonomisk planlegging og utvikling, og stadig økonomiske analysar og utvikling av tiltak i lag med sektorane for å betre kommunens økonomiske situasjon. Avdelinga har og ansvar for innkjøp i kommunen, og at regelverk for offentlege anskaffingar blir fylgt. Forenkla etterlevelseskontroll av offentlege anskaffingar i 2024 stadfestar at det er behov å ha ressursar på dette fagområdet i kommunen

For å møte desse utfordringane og sikra ein berekraftig økonomisk forvaltning i framtida er det ynskje om å styrke økonomiavdelinga med ei stilling som rekneskapssjef. Ved å styrkje avdelinga med ein stilling kan ein ved fordeling av oppgåver i avdelinga sikra både god økonomisk styring og kontroll, god planlegging og rapportering og ivareta fagområde offentlege anskaffingar.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samla	Økonomiplan				Sum
	prosjektbeløp	2025	2026	2027	2028	Økonomiplan
	Netto					2025-28
	prosjektutgift					
Kommunedirektøren						
Kjøp av aksjer og andeler		1 300	1 300	1 300	0	3 900
Utbetring av tak Gol kyrkje	4 250	3 000	0	0	0	3 000
Utviding parkeringsplass Gol kyrkje	625	0	625	0	0	625
Vidareføring sprinkling Gol kyrkje	1 250	0	0	625	0	625
Sum Kommunedirektøren	6 125	4 300	1 925	1 925	0	8 150

UKL - helse, omsorg og sosial

Innleiing

Generelt for sektoren

Helse og omsorgssektoren består av følgende tenesteområde:

- Kommunalsjef
- Eining for Stab, Innovasjon og Forvaltning (ESIF)
- Helseavdelinga
- Gol helsetun
- Heimetenesta
- Miljøterapitenesta

I tillegg kjem interkommunale tenester i Hallingdal innanfor helse- og omsorgssektoren som finansielt og/eller organisatorisk høyrer inn under helse og omsorgssektoren.

FN SINE BÆREKRAFTSMÅL

FN sine 17 bærekraftsmål er verdssamfunnet sin felles arbeidsplan for å imøtekomme dagens behov utan å ødelegge mulighetene for at komande generasjonar skal få dekt sine behov.

For helse og omsorgssektoren er bærekraftsmåla 3, 5, 10,11 og 17 særleg relevante.

KOMMUNEDELPLANEN SINE MÅL FOR SEKTOREN

Målsetjingar som særleg gjeld for helse og omsorgssektoren er:

- Styrke tverrfagleg samarbeid om tidleg innsats for å fremje god helse i alle livsfasar
- Innbygarane skal motiverast til ta ansvar for eigen helse
- Gol skal bli «smartkommune» med digitale løysingar i kommunale tenester med vekt på velferdsteknologi

Økonomiplan for 2025-2028

I kommunedelplanen for helse og omsorg er rettesnora for utforming av helse og omsorgstenester at innbyggerane skal kjenne «Meistring i alle livets fasar».

NØKKELTAL

KOSTRA-tala for 2023 viser korleis tenestene i helse- og omsorgssektoren i Gol kommune er samanlikna med gjennomsnittet i tilsvarande kommunar (Kostragruppe 05) og utvalgte kommunar i Hallingdal og samanliknbare kommunar i Valdres/Gudbrandsdalen.

	Gol 2022	Gol 2023	Ål	Hemsedal	Nord-Aurdal	Ringebu	Nes (Busk.)	Kostragruppe 05
Prioritet								
Aktiv./servicetj. til eldre og pers. m/funk.nedsett. Lønn ekskl. sykkelønn Beløp pr innb (kr)	1 328	1 314	887	279	862	818	1 223	1 034
Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	5,6 %	5,7 %	2,6 %	2,0 %	1,9 %	0,9 %	2,3 %	3,0 %
Brutto investeringsutgift Institusjonslokaler Utgifter per innbygger (kr)	1 588	467	4 222	0	759	19 544	5 642	19 148
Helse- og omsorg brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	33,0 %	29,4 %	30,7 %	29,4 %	35,5 %	33,9 %	44,8 %	37,4 %
Helse- og omsorg korrigerede brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	39,1 %	35,7 %	33,3 %	32,0 %	37,5 %	37,4 %	47,8 %	41,0 %
Helse- og omsorg korrigerede brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	40 812	43 163	45 329	40 322	51 228	43 087	62 433	47 507
Helse- og omsorg lønn ekskl. sykkelønn andel av totale utgifter (prosent)	45,7 %	44,7 %	39,3 %	40,9 %	47,0 %	50,0 %	60,3 %	49,5 %
Helse- og omsorg Lønn ekskl. sykkelønn Beløp pr innb (kr)	34 049	35 830	37 449	34 532	43 160	37 623	58 171	40 594
Helse- og omsorg nettodriftsutgifterandel	46,4 %	45,8 %	43,9 %	40,0 %	52,7 %	47,1 %	58,6 %	48,1 %

Økonomiplan for 2025-2028

av totale utgifter (prosent)									
Helse- og omsorg	35 701	34 896	44 805	34 390	46 795	42 232	61 105	43 681	
nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)									
Helse- og omsorgstjenester i institusjon brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	8,8 %	7,0 %	8,8 %	9,6 %	8,9 %	4,7 %	6,6 %	11,3 %	
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	40,9 %	37,5 %	47,1 %	42,6 %	38,0 %	22,5 %	22,2 %	42,8 %	
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B)**)	20 902	19 921	27 695	25 985	32 185	26 550	36 736	26 777	
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	53,5 %	54,4 %	50,4 %	53,4 %	59,4 %	75,7 %	75,5 %	53,5 %	
Produktivitet									
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	409 536	419 432	508 201	623 750	517 890	332 848	647 457	341 734	
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 689 594	1 807 088	1 546 204	1 496 696	1 601 529	1 797 500	3 073 462	1 523 302	
Dekningsgrad									
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	21,3 %	22,9 %	32,3 %	31,0 %	32,4 %	17,9 %	33,1 %	23,8 %	
Andel beboere på institusjon under 67 år (B)	14,7 %				12,7 %		45,5 %	14,0 %	
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	21,9 %	20,2 %	43,3 %		33,9 %	6,0 %	23,3 %	18,3 %	
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc (B)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	91,3 %	94,1 %	100,0 %	100,0 %	97,0 %	
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)	32,8 %	0,0 %	52,2 %	29,4 %	37,5 %	40,0 %	0,0 %	31,7 %	

Økonomiplan for 2025-2028

Kvalitet									
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (B)	0,03	0,01	0,01	0,02	0,01	0,06	0,36	0,01	
Økonomi									
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerede brutto driftsutgifter (B)	13,4	13,6	10,7	10,5	8,3	1,7	2,3	11,3	

UTFORDRINGAR

TENESTER

Statlege myndigheiter sine forventningar til kommunane kjem bl.a. til uttrykk i dei mange NOU, stortingsmeldingar og handlingsplanar som har kome dei siste åra:

- Nasjonal helse og samhandlingsplan 2024-27 (Meld.St.9)
- En motstandsdyktig helseberedskap 2023-24 (Meld.St.5)
- Folkehelsemeldingen 2022-23 (Meld.St.15)
- Opptappingsplan psykisk helse 2023-33 (Meld.St. 23)
- Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjonar 2024-28 (Prop. 36 S)
- Fellesskap og mestring - bo trygt hjemme 2022-23(Meld.St.24)
- Allmennlegetjenesten og profesjonsnøytrale takster (ekspert rapport 2023)
- Tid for handling (NOU 2023:4)
- Avtaler mellom KS og Regjeringa om iverksetting mm.
- Regjeringas perspektivmelding 2024

Framtidas helse- og omsorgstenester må ta utgangspunkt i befolkninga sine behov. For å forme framtidas helse- og omsorgstenester har Gol kommune satt igang eit stort prosjekt kalla «Tenestekonseptutvikling». Dette arbeidet omfattar alle avdelingane i helse og omsorg, men får innverknad også på andre sektorar. Ei forskyving til meir tidleg innsats og førebygging krev brei og tverrsektoriell medverknad og samskaping, slik det framgår av «Omsorgstrappa» under.

Økonomiplan for 2025-2028

Til høgare opp i «Omsorgstrappa» eit omsorgstilbod er, til meir omfattande og kostnadskrevjande er tenestetilbodet.

Sjukdom knytta til livsstil, kosthald, inaktivitet og rus er samfunnsmessige trendar. Forebyggjande arbeid, kurs- og informasjonsverksemd, friskliv, samt læring og meistring er verkemiddel som gjer innbyggerane motivert og i stand til å ta ansvar for eigen helse.

SSB sin befolkningsprofil viser at Gol kommune fram mot 2040 vil vi få færre barn og unge, færre i arbeidsfør alder og ein større andel eldre – særleg over 80 år. Kommunen vil i 2040, om framskrivingane slår til, ha ei befolkning der fleire enn i dag sannsynlegvis vil trenge helsehjelp, pleie og omsorg. Aldring og Helse si framskriving (Demenskartet) seier at nærmare 80 personar fleire enn i dag vil ha ei demensdiagnose i 2040.

Eldreomsorga må dimensjonast for denne auken og tenestenivå vil måtte variere avhengig av plassering i Omsorgstrappa. Kommunen merkar allereie no eit aukande press på omsorgsbustad og sjukeheimplass. Det er behov for både langtids- og korttidsplassar.

Kommunen tilbod bør innehalde ein meny med eit definert og differensiert omsorgsnivå i omsorgsbustadane. Ein slik meny vil vere omsorgsbustad utan bemanning, omsorgsbustad med ambulerande tenester frå heimetenesta, omsorgsbustad med personalbase og sjukeheimplass.

På både kort og lang sikt har kommunen behov for fleire plassar med heildøgns omsorg. Det er starta utgreiing av om avdeling Oda på Gol helsetun kan godkjennast som sjukeheimplassar, og denne vil vere klar i mai 2025. Denne utgreiinga vil også innehalde ei mulighetsstudie for underetasjen på Gol helsetun.

På kort sikt kan behovet for plass med heildøgns omsorg løysast ved å omdefinere ordinære omsorgsbustadar til omsorgsbustad med bemanning (ofte kalla for Omsorg +). Omsorgsbustadane i Torstadvegen, underetasjen på Gol helsetun og Rundingen er godt eigna til Omsorg +.

Kommunen har også ei omfattande yngreomsorg. Barnevernsreforma inneber at kommunane må ta ein større andel av plasseringskostnadane innan barnevern. Forebyggjande tenester, godt oppvekstmiljø, gode barnehagar og skular er viktig for det einskilde barn, men også for å halde kostnadane til barnevern på eit berekraftig nivå.

Gol kommune har mange brukarar med behov for særleg ressurskrevjande pleie- og omsorgstenester. For brukarar mellom 16 og 67 år får kommunen refusjon for deler av kostnadane, men kommunen sin

«eigenandel» vert likevel på ca 50 %. Desse tenestene er kjøp av private omsorgstenester eller butilbod med heildøgns omsorg i personalbasar i kommunal regi, samt arbeids- og aktivitetstilbod.

Utanforskap og psykisk uhelse/rus er to av dei store utfordringane barn og unge og unge vaksne står ovanfor. I tillegg til dei menneskelege kostnadane for den enkelte og familiane deira er dei økonomiske kostnadane for kommunen til bl.a. barnevern, kjøp av private omsorgsplassar, økonomisk sosialhjelp mm omfattande, men også uforutsigbar.

Våren 2024 vedtok kommunestyret etablering av bo- og omsorgstilbod for ROP-pasientar i Furuvegen. Tilbodet vil bli starta opp i løpet at haust 2024/vinter 2025, og det vil då vere behov for å styrke bemanninga innanfor fagområdet.

Gol kommune og Nesbyen kommune har samarbeid om legevakt på ettermiddag/kveld og helg/høgtid. Gol inngår i samarbeid med Hallingdalskommunane om nattlegevakt. Gol kommune har ikkje eigen legevaktsbil, noko som det er eit stort behov for når alle kommunane som deltek i nattlegevakts-samarbeidet no må ha eigen legevaktsbil.

Kostnadane til økonomisk sosialhjelp har auka vesentleg. Gol kommune har siste åra tatt imot mange flyktningar frå Ukraina. For å lukkast med inkludering, samt at flyktningane og familiane deira kan stå på egne bein økonomisk er det viktig at flyktningane kvalifiserer til og får arbeid og inntekt.

Regjeringa si perspektivmelding 2024 tilseier at talet på omsorgsmottakarar vil auke, men at det vil være færre i arbeidsfør alder til å yte desse tenestene. Mangel på arbeidskraft vil vere den største utfordringa. Dette framtidsbiletet er også i tråd med helsepersonellkommissjonen sin rapport frå 2022, som peikar på at auken i behova må handterast utan auke talet på helsepersonell.

Auka bruk av velferdsteknologi er eit kompensierende tiltak som kan redusere behovet for personell, og må takast i bruk der slik teknologi har nytte. Helse og omsorg har i dag ein 20 % stillingsressurs til velferdsteknologi. Velferdsteknologiske løysingar krev infrastruktur i formålsbygg, omsorgsbustader og private heimar, men og at sektoren har stillingsressursar og tilsette med kompetanse på velferdsteknologi. Det må og settast av budsjettmidlar til finansiering av velferdsteknologiske løysingar.

BYGG

Gode bygg med naudsynt infrastruktur, sentral beliggenhet og samlokalisering er føresetnader for effektiv og kvalitetsmessig god drift, samarbeid og samskaping, samtidig som ein nyttar ressursane best mogleg. Dette arbeidet er ein viktig del av Tenestekonseptutvikling-prosjektet. Gol kommune har også satt i gang ei mulighetsstudie på Gol helsetun, og har vedtatt samlokalisering av førebyggjande tenester til barn og unge.

Kommunen har mange omsorgsbustader, der fleire er i så dårleg stand at det krev renovering/omfattande oppussing for å kunne takast i bruk. Det er viktig at omsorgsbustadar med oppussingsbehov raskt vert sett i stand for å unngå proppar i systemet.

I helse og omsorgssektoren har ein bygg som vert drifta av Eigedomsavdelinga og bygg som ikkje vert drifta av Eigedomsavdelinga. Bygg som ikkje vert drifta av Eigedomsavdelinga treng midlar til reinhald, vaktmestertjeneste og vedlikehald. Dette gjeld lokala som kommunen eig i Kristenbråten, i Vesterhusvegen og på Hallingdal krisesenter.

ØKONOMI

Økonomiplan for 2025-2028

Ei framtidsretta teneste må ha eit berekraftig kostnadsnivå, og helse og omsorgstenestene må fortsatt tenke både kvalitet og økonomi. Ein av dei viktigaste føresetnadane for god økonomisk styring er at kommunen har ei teneste som sikrar at tenester kan tildelast og utførast på Lavaste Effektive Omsorgs Nivå (LEON), gode bygg og kompetente medarbeidarar og fagmiljø.

Dei økonomiske rammene til sektoren er stramme, men siste åra har det vorte meir samsvar mellom drift og budsjettamme. Budsjetta vert justert for lønnsstigning kvart år, medan det har ikkje vore justert for prisstigning på fleire år. Budsjettet til økonomisk sosialhjelp og interkommunale tenester har heller ikkje vært regulert på nokon år. Omfanget av økonomisk sosialhjelp har auka kraftig.

Pga rekrutteringsutfordringane har kommunen nytta vikarbyrå i fleire år, og bruken er aukande. Å kjøpe vikartjenester er meir kostbart enn å bruke egne tilsette, og utfordrar økonomien i sektoren.

Den statlege refusjonsordninga for særleg ressurskrevjande pleie- og omsorgstenester ga etter ein gjennomgang av vedtak og berekningsmåte Gol kommune 9 millionar ekstra i 2023. Refusjonsordninga sikrar brukaren sine rettar til eit godt liv, men ordninga si utforming gir ei gradvis overføring av belastninga til kommunane gjennom innstrammingar i regelverk og auka innslagspunkt. Når brukaren fyller 67 år fell refusjonsordninga bort. I og med at kriteria og dekningsgrad først vert først vedtatt i desember, og med verknad for inneverande år er det dessutan uforutsigbart kva kommunen kan forvente å få i refusjon.

Største utfordringa ligg i befolkning sine framtidige behov for helse- og omsorgstenester. Tabellen under viser endring i utgiftsbehovet pr tenesteområde basert på framskrivne endringar i befolkningsamansetninga (SSB).

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendring
(2022 kroner og endring fra t.t. 2022)

Endring utgiftsbehov per 1.	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM GOL
2023	-72	944	27	368	307	109	1480
2024	5057	-1 487	3 174	279	310	25	6408
2025	1 114	157	229	263	218	-2	1879
2026	9 125	-786	385	31	207	-73	8888
2027	3642	-3 425	-395	-11	340	-107	1857
2028	3997	0	229	-300	125	-55	4196
2029	4661	-472	-459	32	80	-94	3749
2030	2 304	-157	64	18	80	-44	2 275
2031	3849	-1 258	285	-126	188	-80	2867
2032	4 345	0	229	-71	345	-20	4627
Sum 2023-2032	31 991	-4 875	9 787	681	1 700	-311	32 983

Basert på demografiske endringar vil utgiftsbehovet til pleie og omsorg om anslaget stemmer være nær 32 mill.kr (nominell verdi) høgare i 2032 enn i 2023.

MEDARBEIDARAR

Den største utfordringa i helse og omsorg er og vil i framtida vere å rekruttere nok folk, både fagarbeidarar og høgskuleutdanna. Dette er ei utfordring vi deler med alle landets kommunar. Utan større innsats på rekrutteringsfeltet vil ikkje kommunen vinne i kampen om dei gode fagfolka.

Pleie- og omsorgstenestene har mange tilsette i deltidstillinger. Rekruttering og etablering av heiltidskultur må bli eit satsingsområde i åra framover. Ein betra rekrutteringssituasjon vil gje mindre bruk av vikarbyrå.

Effektiv drift er avhengig av mange faktorar. God oppgåvedeling, samt å nytte tilsette sin kompetanse der det er størst behov vil vere ei viktig oppgåve framover. Det er også naudsynt å sjå på organisering av helse- og omsorgstenestene, større einingar og ev. interkommunalt samarbeid.

Desentralisert sjukepleieutdanning i Hallingdal vil forhåpentlegvis betre tilgangen på sjukepleiarar framover. Det er også ynskjeleg at Campus Hallingdal kan utvidast med andre utdanningstilbod innan helsefaga.

I ein vanskeleg rekrutteringssituasjon er det ikkje minst viktig å ta vare på og utvikle eige personell. Det er difor å viktig at kommunen som arbeidsgjevar satsar på kompetanseutvikling framover. Helse og omsorg tar også imot studentar i praksis, og tilbakemeldingane frå studentane er svært gode. Dette kan også vere eit tiltak som styrker rekrutteringa på litt sikt.

Gjennomsnittleg sjukefråvær i helse og omsorgssektoren i Gol kommune var i 2023 på 11,47 %. Gjennomsnittleg sjukefråvær i landet er på ca 7 %, men ca 10 % i helse- og omsorgssektoren. Målet er å få sjukefråværet ned, i første omgang til gjennomsnittet for helse- og omsorgssektoren i landet og nærme seg gjennomsnittleg sjukefråvær på sikt. Eit høgt sjukefråvær i turnusavdelingane gjer det også utfordrande å ha tilstrekkeleg med vikarressursar. Korleis helse og omsorgssektoren kan ivareta vikarbehovet i åra framover må vere ein viktig del av strategiarbeidet.

Effektiv drift er også avhengig av samarbeid og avklart oppgåvedeling med andre avdelingar i kommunen, bl.a. eigdomsavdelinga, økonomiavdelinga og lønn og personalavdelinga, samt av kapasiteten disse støttefunksjonane har.

INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Interkommunale samarbeidstiltak er aktuelt når samarbeid må til

- for å skaffe befolkninga naudsynte tenester som kommunane i Hallingdal aleine er for små til å kunne tilby
- for å kunne tilby tilsette eit fagmiljø, eller
- når interkommunalt samarbeid gir ein ønska meirverdi for kommunen.

Interkommunalt samarbeid kan også vere utfordrande når det kjem til politisk styring, økonomisk kontroll og fordeling av kostnader, samt at nytten ikkje er lik for alle deltakarkommunane.

Vertskommune-modellen er valgt som organisasjonsmodell til samarbeida innan helse og omsorg:

- Gol kommune er vertskommune for Krisesenter og barnevernsvakt, NAV Hallingdal og Miljøretta helsevern
- Ål kommune er vertskommune for Hallingdal barnevernsteneste, intermediære plassar på Hallingdal sjukestugu (HSS), Hallingdal nattlegevakt og Hallinghelse

Krisesenter og barnevernsvakta samt Miljøretta helsevern sel tenester til Valdres-kommunene.

I tillegg til vertskommunesamarbeida har Gol kommune samarbeid med Nesbyen kommune om fordeling av legevakt på ettermiddag/kveld/helg og høgtid.

OMSTILLING OG PRIORITERING

KOSTNADSREDUSERANDE TILTAK

Samlokalisering av helse- og omsorgstenestene og ambulerande tenester er meir kostnadseffektivt enn spreidde tenester og tenester med egne personalbasar. Gode formålsbygg er dessutan ein føresetnad for effektiv drift. Dette vert det arbeidd med i Tenestekonseptutviklings-prosjektet.

Gol kommune som er vertskommune for Miljøretta helsevern leiger pr i dag lokaler på Torpomoen. Miljøretta helsevern er der samlokalisert med Hallinghelse. Kommunen har ledige lokaler på Gol kommunehus, og vil flytte kontoret for Miljøretta helsevern frå Torpomoen til kommunehuset på Gol.

TENESTEUTVIKLING

For å utvikle tenestene i ein situasjon med rekrutteringsutfordringar og færre fagfolk med helseutdanning må tenestene vridast mot

- Å bruke velferdsteknologi der det er mogleg
- Samskaping med andre tenesteområde og frivillig sektor
- Betre oppgavedeling mellom tenesteområde og profesjonar

Dette vert det arbeidd med i Tenestekonseptutviklings-prosjektet.

PRISEDRING

Gol kommune har eit unyttta inntekstpotensiale innanfor enkelte områder, og kan vurdere å innføre

- eigenandel for tenester som ikkje er lovpålagt - dagaktivitetar og arbeidssenter
- eigenandel for transport til arbeidssenteret og andre ikkje lovpålagte tilbod
- eigenandel for ettermiddagstilbud/etter-skuletid-tilbod
- eigenbetaling for mat for bebuarar på Krisesenter
- auka sats på sal av tenester som opphold på familiesenter, kontrollbesøk og samvær

Innsatsområde og mål for helse og omsorgssektoren

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
---------------	--------------------------------	----------	----------

Tenestekonseptutvikling	Oppgåvedeling Samlokalisering Samskaping	Effektiv oppgavedeling og bruk av tilsette sin kompetanse Samlokaliserte bustader til ROP-pasientar er starta opp i Furuvegen Samlokalisering av førebyggjande tenester barn og unge er gjennomført Avklart bruk av Gol helsetun Avlastningsbustad i ny barnehage	Samlokaliserte helse- og omsorgstenester
Velferdsteknologi	Ta i bruk velferdsteknologi der det har nytte Utvide stillingsressurs til 50 %	Medisindispenser til alle som kan nytte det i heimetenestene Digitalt nattilsyn i omsorgsbustader	Medisindispenser til alle som kan nytte det på institusjon Digitalt nattilsyn på institusjon
Legevaktsbil	Kjøp av legevaktsbil	Legetenesta har eigna og utstyrt bil på legevakt	Legetenesta har eigna og utstyrt bil på legevakt
Omsorgsbustad i Torstadvegen som Omsorg+	Etablere Omsorg+ i Torstadvegen Styrke Heimetenesta	Betre dekning av plassar med heildøgns omsorg Betre teneste kvalitet	Omsorgs+ er etablert Brukarar gis heildøgns omsorg med tilstrekkeleg resursar
Reinhold, vaktmester og vedlikehald	Budsjettmidlar til reinhold og vaktmester-ressurs, samt vedlikehaldsbudsjett	Betre reinhold og vedlikehald kommunalt bygg	Godt vedlikehald av Gol kommune sine bygg
Rekruttering, heiltidskultur og omdømme	Jobbe aktivt med å rekruttere og behalde medarbeidarar	Redusere vikarbyråkostnaden 25 %	Kommunen har tilstrekkeleg bemanning og fagkompetanse

	Etablere heiltidskultur Omdømmebygging		Den føretrekte arbeidsgjevaren i Hallingdal
Sjukefråvær	Kartleggje sjukefråværet Haldningsarbeid (betydning av arbeidstakarar sitt nærvær) Sjå på mogelegheiter for tilrettelegging i andre avdelingar i kommunen Etablere medarbeidaransvar Følgje opp dei sjukemelde etter Gol kommunens retningslinjer	Sjukefråvær på under 10 %.	Sjukefråvær på under 7 %

Innspel frå avdelingane

KOMMUNALSJEF FOR HELSE OG OMSORG

Ansvar Kommunalsjef for helse og omsorg har to tilsette, kommunalsjef og controller.

Staben til kommunalsjefen består i tillegg til controller av stabsleiar og kvalitetsrådgjevar. Ei viktig oppgåve for staben er å bistå kommunalsjefen med å styre og vidareutvikle helse- og omsorgssektoren og finne løysingar på felles utfordringar.

Kommunalsjef og stab jobbar aktivt med prosjektet «Tenestekonseptutvikling» som vart starta opp i 2023. Dette arbeidet må halde fram.

Staben jobbar aktivt med tilpassing av drifta til økonomiske rammer, kvalitetsarbeid og pasientsikkerhet, samt kompetanseplanar. Staben yter også leiarstøtte til dei ulike tenesteytande avdelingane i helse og omsorgssektoren.

Helse- og omsorgstenestene er personalintensive og dei tilsette er den viktigaste ressursen kommunen har. Alle avdelingar melder at rekrutteringssituasjonen både for fagarbeidarar og høgskuleutdanna er vanskeleg. Dette vil vere eit satsingsområde framover.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Tenestekonsept-utvikling 2.0	Implementere og vidareutvikle tenestekonsept som metode Samskaping og oppgåvedeling	Ein effektiv organisasjon Effektiv bruk av formålsbygg	Samlokaliserte helse- og omsorgstenester
Rekruttering, heiltidskultur og omdømme	Jobbe aktivt med rekruttering, heiltidskultur og omdømmebygging	Redusere vikarbyråkostnaden 25 %	Kommunen har tilstrekkeleg bemanning og fagkompetanse Den føretrekte arbeidsgjeveren i Hallingdal
Velferdsteknologi	Ta i bruk velferdsteknologi der det har nytte	Medisindispenser til alle som kan nytte det i heimetenestene Digitalt nattilsyn i omsorgsbustader	Medisindispenser til alle som kan nytte det på institusjon Digitalt nattilsyn på institusjon

ESIF — EINING FOR STAB, INNOVASJON OG FORVALTNING

ESIF er ein del av stabsfunksjonen for helse og omsorg. Staben gjer støtte til dei tenesteytande avdelingane og bidrar med kompetanse, kvalitetssikring, tverrfagleg samhandling og innovasjon.

Stillingane som høyrer til i ESIF er avdelingsleiar, kvalitetsrådgjevar, folkehelsekoordinator, leiar av KE (koordinerande eining), saksbehandlarar og administrativt personale.

Visjon for ESIF

Støtte, forenkle, fornye og forbetre

Mål

1. ESIF skal vera synlege og tilgjengelege for alle avdelingar i helse og omsorg
2. ESIF skal ha kompetanse for god leiarstøtte

3. ESIF skal innføre digitale system der det er mogeleg
4. ESIF skal bidra til standardiserte prosessar og rutinar
5. ESIF skal vareta nyttilsette leiarar
6. ESIF skal ha system for sjølvbetening for leiarar og andre tilsette
7. ESIF skal sørge for effektiv og god saksbehandling
8. ESIF skal sørge for koordinering av helse og omsorgstenestene
9. ESIF skal sørge for at folkehelsehensynet ivaretas
10. ESIF skal sørge for at helse og omsorgstenestene jobber med kontinuerlig kvalitetsforbetring

Staben med ESIF skal ha ansvar for

- Saksbehandling og kartlegging for Tildelingsteamet
- Koordinerande eining, inkl. barnekoordinator
- Dokumentasjons-forvaltning
- Serveringsløyve, sals- og skjenkeløyve for alkoholhaldig drikk, kontrollar av løyva
- Administrative oppgåver innan helse og omsorg,
- Vederlagsberekning
- Folkehelse
- Refusjonar
- Kvalitetsforbetring

Staben og ESIF skal hjelpe avdelingane med

- Kompetanseheving og opplæring
- Rekruttering
- Budsjettkontroll
- Turnusplanlegging og planlegging, oppfølging og vedlikehald av turnus
- Dokumentflyt og tilgangsstyring
- Kvalitetssikring og systematisk avviks-handtering
- Innleige
- Tilsyn
- Velferdsteknologi
- Folkehelseiltak og oversiktsarbeid
- Tverrfagleg samarbeid
- Tilskot
- Råd og rettleiing
- Kvalitetsforbetring
- Kontering og attestering av faktura og løn

Utfordringar og strategi

Innsatsområde

Innsatsområde	Strategi-korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
---------------	------------------------------	----------	----------

Økonomiplan for 2025-2028

Synleggjering av kva ESIF skal bidra med	Utarbeide beskrivingar av tenester og stillingar	Leiarar og tilsette i helse og omsorg veit kor dei kan hente hjelp og støtte utanfor avdelinga	Leiarar i helse og omsorg har betre tid til sentrale leiaroppgåver
Velferdsteknologi	-Kabla nett til alle omsorgsbustader -Samarbeid med IKT Hallingdal og eigedomsavd.	Alle bustadar og avdelingar skal ha tilstrekkeleg nettkapasitet. Brukarar og pårørande er positive til digitale tenester, og dette blir alltid vurdert først ved tildeling av tenester	Auke moglegheit for å omdisponere personale frå natt til dag Betre oversikt for tilsette med digitalt tilsyn, som gir rolegare kvardag for brukarar
Systematisk opplæring av nytilsette	-Vere tilgjengelege når det er behov for opplæring av nytilsette	Nytilsette i helse og omsorg får systematisk opplæring.	Alle tilsette kjenner dei digitale systema og verktøy dei har behov for, for å utføre arbeidet sitt.
Systematisk opplæring av nye leiarar	-Invitere til opplæringspakka «Ny som leder»	Nye leiarar får systematisk opplæring	Låg turnover for leiarar i helse og omsorg
Systematisk kvalitetsforbetring	Kvalitetsrådgivar skal lage ein kvalitetsstrategi, slik at måla kan realiserast. Dei tilsette skal lærast opp i Kvalitetsforbetningsmetodikk og gjerast i stand til kontinuerleg forbetring i drifta.	Alle avdelingar har struktur for kontinuerleg forbetring. De skal være i stand til å rette opp i sine feil ut ifrå forbetningsmetodikk.	Avdelingane skal ha målbare målsetjingar for forbetringar i sin drift.
Koordinerande eining	Revidere <i>Rutine for koordinerande eining, koordinator, ansvarsgrupper og individuell plan</i> Lage rutine for opplæring av koordinator. Lage egen rutine for barnekoordinator	Betre tverrfagleg innsats (BTI) er kjent og implementert av alle tenester for barn og unge i kommunen Heimla 50 % stilling som barnekoordinator	Heilskapleg og samanhengane tenester for barn, unge og vaksne med samansette og langvarige behov

Økonomiplan for 2025-2028

<p>Turnusar</p>	<p>Kurs og studietur for opplæring i kalenderplan.</p> <p>Innhente erfaring frå andre kommunar som nyttar kalenderplan.</p> <p>Handlingsplan for implementering.</p> <p>Innhente erfaring frå andre kommunar som nyttar Digital vaktbok fullt ut.</p>	<p>Implementert kalenderplan skal være på plass hos dei fleste avdelingane. Ei avdeling skal vera pilot.</p> <p>Digital vaktbok nyttast av dei fleste avdelingane.</p> <p>Plan for den einskilde avdeling for implementering.</p> <p>Alle avdelingar er kartlagt for arbeidsmetode for innleie.</p>	<p>Alle avdelingar med turnus skal ha kalenderplan.</p> <p>Digital vaktbok nyttast fullt ut av alle avdelingar.</p> <p>Alle avdelingar jobbar likt med innleie.</p>
<p>Sikker journalføring og arkivering.</p>	<p>Kartlegge dokumentflyt og revidere rutinane for dokumentforvaltninga i kommunen.</p>	<p>Reduksjon av dokumenter som blir sendt mellom avdelingane.</p> <p>Kartlegge dokumentflyt og dokumentarkiv i alle avdelingar</p>	<p>Alle avdelingar journalfører sine egne interne dokument digitalt.</p>
<p>Folkehelsekoordinator</p>	<p>Øke stillingsprosent til folkehelsekoordinator.</p>	<p>Revitalisere Folkehelseforum i Gol kommune (tidlegare Bolyst og Folkehelseforum). Et tverrfagleg forum for å ivareta folkehelse.</p> <p>Stillingsprosent til folkehelsekoordinator aukast til 40 %.</p>	<p>Godt tverrfaglig folkehelsearbeid mellom etatene, frivilligheten og næringslivet.</p> <p>Klare å ligge i forkant av samfunnsproblemene. Tilsette Folkehelsekoordinator i større stilling.</p>

Økonomiplan for 2025-2028

<p>Styrke konsulenttenesta</p>	<p>Styrke konsulentar i en overgangsperiode ved å midlertidige stillingar som bidrag i tenestekonseptutvikling.</p>	<p>Kunnskapsdeling mellom konsulentane i helse og omsorg slik at alle kan bidra i kvarandres oppgåver</p>	<p>Tatt i bruk kunstig intelligens der det er mogleg</p>
<p>Sals- og skjenkekontrollar</p>	<p>God dialog med kontrollskapet.</p> <p>Dialog med politi og skjenkestader for å arrangere ansvarleg vertskapskurs</p>	<p>Alle store arrangement skal ha skjenkekontroll.</p> <p>Minst 6 kontroller årlig på de stedene med størst omsetning.</p> <p>Gjennomføre ansvarleg vertskapskurs for skjenkestadene i samarbeid med politiet</p>	<p>Alle skjenkestader har gjennomført ansvarleg vertskapskurs og har dette i sitt program for nytilsette.</p> <p>Utarbeide rettleiingsprogram for skjenkestadene.</p>
<p>Saksbehandling</p>	<p>Bistå i opplæring av ADL/IPLOS for primærkontakter/ansatte</p> <p>Rutine for dokumentering av brukarmedverknad/samtykke</p>	<p>Fortsette å bistå i oppdatering og registrering av ADL/IPLOS</p> <p>Sikre rutinar, praksis og dokumentasjon for brukarmedverknad/samtykke</p> <p>Revurderinga av tenestene etter behov</p>	<p>All ADL/IPLOS er registrert</p> <p>Brukarmedverknadar/samtykke er dokumentert ivaretatt</p> <p>Tenester blir revurdert ved behov</p>

GOL HELSETUN

Gol Helsetun har totalt 32 sjukeheimplassar. Desse er fordelt på ei korttidsavdeling og dessutan tre langtidsavdelingar kor den eine er demensavdeling. I tillegg er både kjøkken, dagsenter og natt-teneste knytt til Helsetunet.

Overordna mål for Institusjon (kommunedelplan 2017-2026):

Institusjonen skal sikre:

- Langtidsplassar for sterkt pleietrengjande og pasientar med alvorleg grad av demens
- Plassar til målretta korttidsopphald og avlasting

Plass på institusjon blir tildelt av Tildelingsteamet etter søker sitt behov.

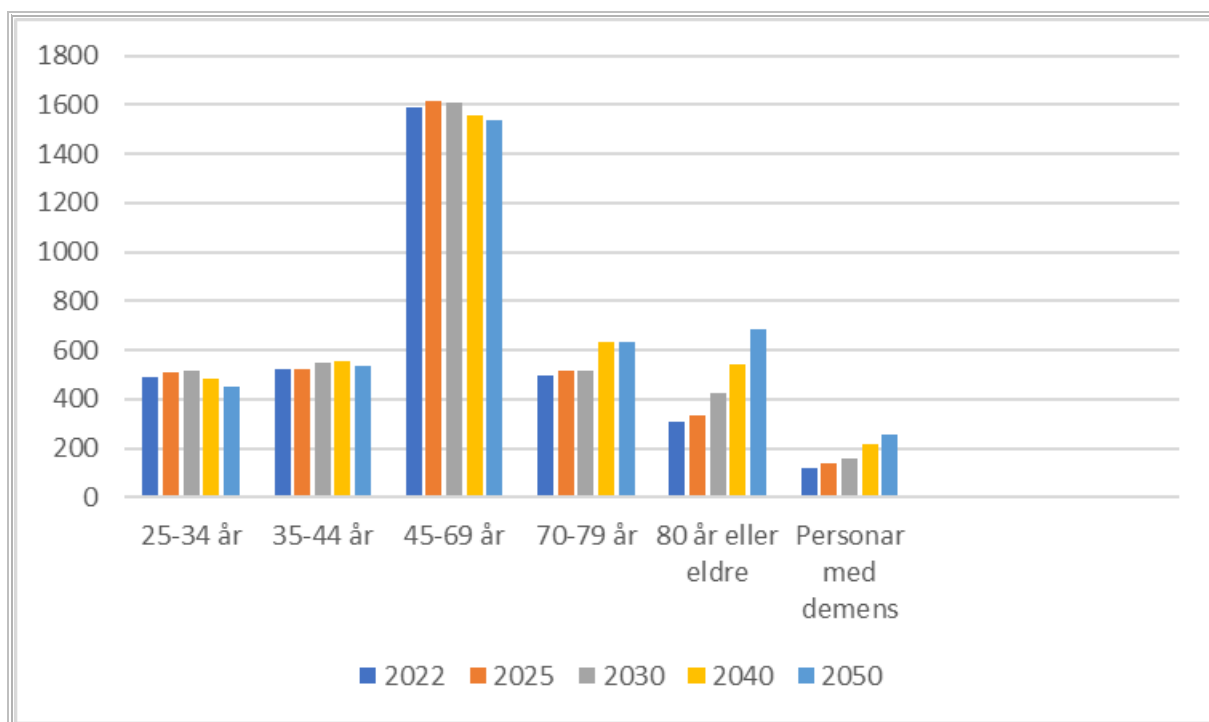
- Dagsenteret gir 5 dagar i uka dagaktivitetstilbod til personar med demens, forebygge ensomhet og gi avlastning til pårørande

Utfordringar i kvardagen:

- Auka behov for tenestene
- Auka antall eldre over 80 år
- Auka krav til fagkompetanse
- Auka forventningar til kva tenesta kan tilby
- Rekruttering av fagkompetanse

Demografiske utfordringar i kommunen:

Statistikken syner at tal på eldre vil auke monaleg i tida framover, medan tal på yrkesaktive vil vera stabile eller gå svakt ned. Kort sagt, i tida framover blir det færre tilsette til å utføre dei aukande tenestebehova.

Innsatsområde	Strategi — korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
---------------	--------------------------------	----------	----------

Økonomiplan for 2025-2028

<p>Rekruttering av fagpersonell</p>	<p>-Fokus på rekruttering av sjukepleiarar jf. overordna strategi</p> <p>-Jobbe for rekrutterings-tilbod</p> <p>-Motivere og leggje til rette for kompetanseheving både av fagutdanna og ufaglærte</p> <p>-Leggje til rette for å ta i mot studentar i praksis, lærlingar og personar som ynskjer arbeids-utprøving</p> <p>-Leiarstøtte (ESIF)</p> <p>- Internundervisning/kursing</p>	<p>Redusere bruk av vikarbyrå</p> <p>Nødvendig fagkompetanse i faste stillingar</p> <p>Kompetanseløft til assistentar</p> <p>Gode støtteordningar og avtaler med sjukepleiestudentar og sjukepleiarar under vidareutdanning</p> <p>Tilby gode tilrettelagde turnusar</p>	<p>Redusert bruk av Vikarbyrå/kjøp av tenester med 30 % samanlikna med 2022</p> <p>Tydeleg oppgåvefordeling ut i frå fagkompetanse</p>
--	--	--	--

Økonomiplan for 2025-2028

<p>Betring av pårørandekontakt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ansvarleg-gjera primærkontaktar når det gjeld sine oppgåver - Tettare pårørande-kommunikasjon - Samtale ved innkomst - Samtale med pårørande - Faste møter med pårørande-foreininga - Utarbeide informasjonsbrosjyre til pårørande og brukarar 	<p>Minimum tilbod om ein årleg pårørande-samtale</p>	<p>Ei betring av siste gjennomførte brukar- og pårørande-undersøking</p>
<p>Betre arbeidsmiljøet-</p> <p>Vi skal glede oss til å gå på jobb!</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Jobbe med samarbeid og kommunikasjon som hovudtema med dei tilsette -Hjelp til handtering av konflikhtar -Tett oppfølging av tilsette ved sjukefråvær 	<p>Samla sjukefråvær 8 %</p>	<p>Samla sjukefråvær 7 %</p>
<p>Demografiske utfordringar (eldrebølgja)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Utarbeide planar både på kort og lang sikt. Plan både for korttids- og demensavdeling -Vurdere interkommunalt samarbeid om enkelte pasientgrupper -Jobbe for avtale om avlastning i nabokommune -Eiga stilling i helse- og omsorg for implementering av velferdsteknologi - Meir ressursar på kvardagsrehabilitering 	<p>Dagens bygningsmasse og framtidige behov er kartlagt og vurdert</p> <p>Plan for framtidias demensomsorg er påbegynt</p> <p>Rullerande avlastning blir avhalde utanom sjukeheimens 32 plasser</p>	<p>Kommunen har ein god og langsiktig plan for å møte framtidias behov hjå dei eldre</p> <p>Nytteverdien av velferdsteknologi er godt kjent og akseptert hjå dei tilsette</p> <p>Ferdigstilling av ny avdeling på ODA</p>

Økonomiplan for 2025-2028

		<p>Jobbe førebyggjande:</p> <p>“Rett tiltak til rett tid”</p> <p>Det blir jobba målretta med velferdsteknologi</p>	
Tid til å utøve leiarskap	Leiarstøtte (ESIF)	<p>Reindyrke leiarrolla</p> <p>Betre tid til dei tilsette .</p> <p>Jobbe meir med innovasjon og utvikling.</p> <p>Bruke mindre tid på innleige.</p>	Innovative leiarar
Aktivitør i tenesta	Utdanne aktivitør	Fagleiar på Dagsenteret tek utdanninga 2023/2024	Auka kompetanse innan aktivisering av brukarar
Betre lokale for kjøkkenet	Utarbeide plan for utbygging, evtnt nytt lokale	Ferdigstille plan for meir effektiv drift sett i samanheng med utbetring/nytt lokale	<p>Auka omsetning</p> <p>Meir forebyggjande arbeid for eldre</p>

			Utviding av tenesta
--	--	--	---------------------

HEIMETENESTA

Tenesta omfattar ambulerande heimetenester, praktisk bistand, kreftkoordinator, tryggleiksalarm og omsorgsbustader for eldre.

I løpet av kalenderåret 2023 har rolla som “demenskontakt” også kommen til ein tilsett i heimetenesta. Det er følgjer ingen økonomiske midlar med denne funksjonen, og innbyggjaranes behov for bistand frå demenskontakten aukar.

Overordna mål frå kommunedelplan for helse og omsorg 2017-2026:

- Gol kommune skal bruke heimebaserte tenester som basistilbod i omsorgstenestene
- Gol kommune skal vidareutvikle kvardagsrehabilitering på ein systematisk måte
- Gol kommune skal ta i bruk velferdsteknologi når den gir ei positiv nytte for brukar, pårørande og kommunen

Heimetenesta har ein robust arbeidsstab trass i for høgt arbeidspress i periodar og komplekse tenestemottakarar. Liggetida på sjukehus er kort, og dette krev mykje av tenesta både i tidsbruk og kompetanse. Det er tydeleg at innbyggjarane i Gol ynskjer å bu heime lengst mogleg og gjerne få lov til å avslutte livet i eigen heim òg.

Bebuarar i omsorgsbustadene har krevjande hjelpebehov, både innan fysisk og psykisk helse. Ein vesentleg stor del av dei har kognitiv svikt og demenssjukdom, noko som utløyser store tenestebehov. Det er eit spørsmål om kva tenester ein skal yte i omsorgsbustad og når mengda helsehjelp utløyser behovet for heildøgns omsorg på sjukeheim. Gol kommune har vesentleg færre innbyggjarar over 80 år som har institusjonsplass enn andre kommunar i same Kostra-gruppe.

Tenesta er i god gang med kvardags-rehabilitering, noko som vi har erfart forsinkar tenestebehovet. Implementering av velferdsteknologi krev meir innsats og ressursar.

Utfordringar og strategi

Innsatsområde

Innsatsområde	Strategi- korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
---------------	-------------------------------	----------	----------

Økonomiplan for 2025-2028

<p>Sjukefråværet i heimetenenesta låg på eit gjennomsnitt med 10,6 % i august 2023.</p>	<p>-Kartleggje sjukefråværet</p> <p>Haldningsarbeid (betydning av arbeidstakarar sitt nærvær)</p> <p>-Sjå på mogelegheiter for tilrettelegging i andre avdelingar i kommunen</p> <p>-Etablere medaridaransvar</p> <p>-Følgje opp dei sjukemelde etter Gol kommunens retningsliner</p>	<p>Sjukefråvær på under 7 %.</p>	<p>Sjukefråvær på under 7 %</p>
<p>Rekruttere ynskja kompetanse</p>	<p>-Snakke fram arbeidsplassen</p> <p>-Få studentar til å ha praksis i avdelinga</p> <p>-Sjå på korleis Gol kommune kan vera ein meir attraktiv arbeidsplass enn nabokommunar. Korleis kan vi skilje oss ut?</p> <p>-Auke fagmiljøet og grunnbemanninga av sjukepleiarar</p>	<p>Ha riktig og tilstrekkeleg med kompetanse og fagpersonell for å kunne yte forsvarleg helsehjelp.</p> <p>Vidareutdanne sjukepleiarar til å kunne være veileder for sjukepleiestudentar.</p>	<p>Heimetenesta er ein attraktiv arbeidsplass med god rekruttering.</p> <p>Ha sjukepleiarstudentar regelmessig, og at dei har praksisveilederar med kompetanse.</p>
<p>Bruk av overtid</p>	<p>-Rekruttere inn i vakante stillingar</p> <p>-Tilsetje fleire vikarar</p> <p>-Haldningsarbeid med dei tilsette</p> <p>-Kartleggje mogelegheita for å etablere ein vikarpool som kan brukast på tvers av avdelingane</p>	<p>Redusere bruk av overtid og likevel yte fagleg forsvarlege tenester</p>	<p>Det er ikkje behov for bruk av overtid i tenesta</p>

Økonomiplan for 2025-2028

	<p>innan helse og omsorg - Stillingar som krev helsefagleg kompetanse lysast ut som 100%.</p>		
<p>Auke kompetansen hos dei tilsette</p>	<p>-Utarbeide kompetanseplan for tilsette og dele inn i faggrupper, slik at kompetansehevinga blir tilpassa kvar yrkesgruppe</p> <p>-Leggje inn tid for kompetanseheving i grunnturnus</p> <p>Gjennomføre Klin-OBS og Pro-Act + kurs i handtering av vold og truslar</p> <p>- Tilsette ein sjukepleiar i en midlertidig stilling som "Fagsjukepleiar".</p>	<p>Tilsette i heimetenesta er i stand til å utøve fagleg forsvarleg pleie og omsorg til ei aukande og meir kompleks brukargruppe</p> <p>Fagsjukepleiar er tilsett og startar sitt arbeid med å strukturere kurs og bidrar til kompetanseheving, samt å lage forslag til rutinar og prosedyrer som vil styrke utøvelse av tenestene.</p>	<p>Tilsette i heimetenesta er i stand til å utøve fagleg forsvarleg pleie og omsorg til ei aukande og meir kompleks brukargruppe</p>
<p>Utøve kvardags-rehabilitering</p>	<p>-Fortsette å leggje til rette for, vidareutvikle og auke kapasiteten med kvardags-rehabilitering.</p>	<p>Kvardagsrehabilitering er ein del av den naturlege tankegangen til kommunen og tilsette i tenesta</p>	<p>Avsatte midlar og stillingar til å drive kvardags-rehabilitering.</p>

<p>Implementere velferdsteknologi i tenesta</p>	<p>-Implementere velferdsteknologi som tankegang og mogelegheit hos dei tilsette når behov for nye/auka tenester melder seg</p> <p>-Få eit godt samarbeid med leverandør av utstyr</p> <p>-Prøve ut ny teknologi og gjere oss erfaringar ved bruken av dei.</p> <p>-Ressursperson i full stilling i kommunen.</p> <p>- Tilsette fagutviklingssjukepleiar i heimetenesta.</p>	<p>Velferdsteknologiske hjelpemiddel i er i drift og vi har gjort oss erfaringar med kva hjelpemiddel vi ynskjer å satse på</p>	<p>Velferdsteknologi er godt implementert i avdelinga og brukarar og pårørande er positivt innstilt til teknologiske løysingar</p>
<p>Betre samarbeid med frivilligheita</p>	<p>Delta på møter med frivilligheita</p>	<p>Frivillige deltek i oppgåver som sørger for betre trivsel, mindre einsamheit og utfører oppgåver helsepersonell ikkje treng å bruke si tid på</p>	<p>Godt samarbeid med frivilligheita.</p>

<p>Torstadvegen som Omsorg+</p>	<p>-Etablere Omsorg+ -styrke Heimetenesta</p>	<p>-Framtidige behov for Omsorg+ er kartlagt og vurdert -betre teneste kvalitet</p>	<p>-Omsorgs+ er etablert -brukarar gis heildøgns omsorg med tilstrekkeleg resursar</p>
--	---	--	---

MILJØTERAPITENESTA

No-situasjon

Tenesta er delt inn i sju ansvarsområde:

- Miljøterapitenesta - leiing, avdelingsleiar
- Helsetunvegen 1. Personalbase, 7 omsorgsbustader
- Helsetunvegen 2. Personalbase, 8 omsorgsbustader
- Kristenbråten. Personalbase, 7 privat eigde bustader
- Avlastning. Avlastning, Brukarstyrt personleg assistanse (BPA), omsorgsstønad, Inn på Tunet og støttekontaktar
- Arbeidssenteret. Arbeids- og aktivitetstilbod på dagtid.
- Vesterhusvegen inkl. avlastning. Personalbase, 3 omsorgsbustader

Overordna mål frå kommunedelplanen

- Utvikle eit god og samordna miljøterapeutisk tilbod til personar med utviklingshemming og med psykiske plager
- Vidareutvikle fritidstilbod med miljøterapeutisk gevinst
- Sette i verk tiltak for å auke kompetansen innan miljøterapi

Generelt om tenestene og utfordringane

Helsedirektoratet sin veileder "Gode helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming" påpeiker at det overordna målet i tenesteytinga er *å bidra til at personar med utviklingshemming og deira familiar får leve gode liv i tråd med egne forutsetningar, ønskje og behov. Formålet er å bidra til kunnskapsbasert praksis, riktige prioriteringar, god samhandling og redusert uønskt variasjon i kommunane.*

Økonomiplan for 2025-2028

Miljøterapitenesta yt teneste til personar med ulike hjelpebehov, utfordringar, diagnosar, behov og eit breitt aldersspenn. Dette medfører ei tett oppfølging av personell, behov for veiledning og kompetansesikring, som også krevst frå sentralt hold, samt tett dialog og samarbeid med pårørande og verger. Miljøterapitenesta er i behov for oppgradering og investering i medisinsk utstyr for betre samhandling og samarbeid med lege/legevakt og heimetenesta.

Til personar med særleg tyngande omsorgsarbeid skal kommunen tilby nødvendig pårørandestøtte i form av opplæring og veiledning, avlastning og omsorgsstønad, jf. Hol. § 3-6. Miljøterapitenesta innehar ansvaret og vil måtte legge til rette for ei teneste som dekker dette lovkravet.

Miljøterapitenesta har omsorgsbustadar med personalbasar på ulike stader i Gol. Det kan av og til opplevast vanskeleg å få tilgang til reinhalds- og vaktmeistertenester til desse formålsbygga, t.d. innehar ikkje Vesterhusvegen eller Kristenbråten reinhaldstenester. Enkelte leilegheiter i Helsetunvegen er i behov av oppussing og renovering for å tilfredsstille dagens standard. Bruk av ressursar og bistand frå kvarandre på tvers er også utfordrande, då Miljøterapitenesta ikkje innehar ein egen tenestebil til disposisjon. Tidvis vil ein være i behov for å bemanne opp som i feriar, høgtider og ved planleggingsdagar, då dagtilbod som for eksempel VINN stenger. Det er også knytt utfordringar til lading av hjelpemiddel som elektriske rullestolar, som krev plass og sikkerheit ved lading i forhold til brann.

Innsatsområde	Strategi- korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Rekruttere og behalde kompetente medarbeidarar	- Rekrutteringsprosjekt	Unngå bruk av vikarbyrå	Alle stillingar skal vera besett med rett kompetanse. Tilby utdanning til alle assistentar.
Sjukefråvær	-«Tett på» - god oppfølging av sjukemeldte etter Gol kommunens retningslinjer -Helsefremmande turnusar -Godt arbeidsmiljø	Tenesta samarbeider tett med NAV og fastlege	Sjukefråværet skal vera som landsgjennomsnittet
Kvalitet i tenestene	-Inneha gode rutinar for fagleg utvikling, veiledning og	Bruke kurstilbod og kompetanse i Hallinghelse	Utvikle og oppretthalde eit forsvarleg

Økonomiplan for 2025-2028

	kompetansehevande tiltak	Interkommunalt og tverrfagleg samarbeid med andre Miljøterapitenester/ fagmiljø	tenestetilbod ut ifrå nasjonale styringsdokument
Tilrettelegging for arbeid/ aktivitet og meningsfylt fritid	-VINN kan utviklast som arbeidsstad for fleire grupper -Arbeidssenteret kan brukast til aktivitetar for brukarar på ettermiddagstid og i helgane -Etablere ein arbeidssentral	Idrettslag/ organisasjonar har tilbod om aktivitetar Det er aktivitetstilbod til eldre brukarar	Alle brukarar har tilbod om arbeid eller dagaktivitetstilbod Brukarane har tilbod om deltaking i fritidsaktivitetar
Manglande bustader til unge vaksne og avlastningsbustad for barn	-Etablere nye bustader og avlastningsbustad	Framtidige behov for bustadar er kartlagt og vurdert Avlastningsbustad er oppretta	Unge vaksne brukarar får bistand i val, utforming og tilrettelegging av bustad Avlastning er eit interkommunalt tilbod

HELSEAVDELINGA

Helseavdelinga har følgjande tenesteområde:

- Legeteneste
- Friskliv
- Helsestasjonsteneste
- Jordmorteneste
- Fysio- og ergo-terapi-teneste
- Psykisk helse og rus
- Krisesenter og barnevernsvakt

Overordna mål frå kommunedelplanen ” Meistring i alle livets fasar”

- Barn, unge og unge voksne med store hjelpebehov skal sikrast heilskaplege tenester med god kvalitet til rett tid
- Nye, førebyggjande tiltak retta mot eldre og utsette grupper er i sett i verk
- Innbyggjarane i Gol kommune skal ha kunnskap om korleis ein kan planleggje eigen alderdom

Generelt om tenestene og utfordringane

Helseavdelinga sine tenester skal både førebyggje og behandle. Det er eit mål å førebyggje mest mogeleg slik at det bli mindre behov for behandling. Dette gjeld for menneske i alle aldrar, men aller viktigast er det for barn og unge.

Dei førebyggjande tenestene for barn og unge har i løpet av seinare åra fått større fokus gjennom barnevernsreforma eller oppvekstreforma. Den stiller større krav til at kommunane skal førebyggje meir og betre og at barnevernstenesta no i større grad skal ta dei mest alvorlege sakene. Dette har aktualisert behovet for å samordne tenestene for barn og unge betre.

Helseavdelinga

Psykisk helse må i dag kjøpe tenester til brukere som er i behov av et bemannet botilbud, det medfører at de som regel må bosette seg utenfor Hallingdal midlertidig. Det er også kostnadskrevenne tiltak. Vi jobber derfor i tjenesten med å opprette dette tilbudet i eget regi i løpet av 2025.

Det er også viktig å tenkje tverrfagleg og heilskapleg rundt menneske med psykiske vanskar og lidingar. Slike lidingar gjer seg ofte utslag i fysiske "vondlar" som igjen fører til inaktivitet, og samarbeid med fysioterapi og friskliv er i gang og bør vidareutviklast. På same måte må samarbeid med FACT (oppsøkjande behandling for innbyggjarar med alvorleg psykisk liding og ev rus problem. Spesialisthelsetenesta i samarbeid med kommunehelsetenesta), FACT-ung og IPS (individuell jobbstøtte i NAV), halde fram.

Fastlegeordninga er under press i heile landet, også i Gol. En fordel er sannsynlegvis at legane her er fastlønna og har overkommelege fastlegelister. Det er også inngått avtalar om ALIS (allmennlegar i spesialisering), slik at nye legar får hjelp og tilrettelegging til å gjennomføre det obligatoriske spesialiserings-løpet. Staten yter tilskot til dette. Gol har utfordringar i å konkurrera med andre kommunar på marknadsstyrte høye legelønningar.

For å rekruttere legar er det også viktig at legevaktordninga er god og kjennast overkommeleg. Gol har i dag flere med vaktfritak pga alder og helse, det øker belastningen på de andre som går i vakt. Dei fleste legane ynskjer no ikkje lenger heimevakt, men til stades-vakt med fast løn og medhjelpar. Dette krev at fleire kommunar går saman, og i første omgang ynskjer Gol eit samarbeid med Nesbyen og Hemsedal fast lokalisert på Gol.

De fleste kommunar støtter seg til lægeforeningen sin nøkkelberegning av hjelpepersonell til fastlegekontor. Her beregnes det 0,8 hjelpepersonell per fastlege (1 årsverk) på store legekantor og 1,2 hjelpepersonell på små legekantor. I distriktskommunar med lang reiseveg til spesialisthelsetenestene vil ofte 1,2 være det som er aktuelt. Gol legekantor sitt hjelpepersonell bør auke til 5 årsverk totalt. Erfaringa fra legetenesta er at arbeidsoppgåvene har endra seg og at de brukas til flere arbeidsoppgåver. Ved en økning støttepersonell vil det opne for å bruke diabetessjukepleieren til egne konsultasjonar som generer refusjon og avlastar legene. Samt at fleire pasientar kan behandlast i løpet av en dag.

Fysio- og ergoterapi-tenesta har utfordringar med stress og ein lite føreseieleg arbeidsdag. Grunnen er formidling og utkøyring av hjelpemiddel. Talet på pasientar som skal ha hjelpemiddel er aukande, og det

hastar ofte med å få desse heim til folk. Ein må ofte avbryte planlagde oppgåver for å ordne med hjelpemiddel. Gol kommune har 60 % ergoterapiressurs og 20 % vaktmeisterressurs. Nabokommunene med same innbyggjartal har 200 % ergoterapi-ressursen og 50 % vaktmeisterressurs.

Helsestasjonen har over en lengre periode hatt utfordringar med å behalde og rekruttere helsesjukepleiere. Helsestasjonen har derfor konstituert sjukepleiere, og fleire av disse tar vidareutdanning til helsesjukepleier, men det inneber at det i perioder er lite tilgjengelig personell. Utdanningstiltaket vil vedvare over noen år for å få kvalifisert personell.

Helseavdelinga har dei siste åra hatt utfordringar med å rekruttere og behalde fagpersonar, det gjeld jordmødrer, helsesjukepleiarar og legar. Det er viktig at kommunen står fram som ein attraktiv arbeidsplass, med gode løns- og arbeidsvilkår. Særleg er det viktig å gje rom for etter- og vidareutdanning. Dei ulike profesjonane er høgt utdanna og stiller krav til å kunne halde seg fagleg oppdatert på sine område. Det er difor viktig at det blir sett av midlar til kurs og vidareutdanning.

Hallingdal familie- og krisesenter har felles vaktberedskap for krisesenter og barnevernsvakt. Valdres kjøper tenester fra den interkommunale tenesten. Det er ei sårbar teneste som deler av driften benytter prosjektmidler i turnusen. Dette må fremover sikt innarbeides i budsjett.

Hallingdal familie- og krisesenter har også behov for fleire kostbare oppgraderinger for å tilfredstille risiko og sårbarhetsanalyser. For eksempel vegbom, bevegelsessensorer, dørklokke med skjerm, mobilt varslingsystem, nytt låsesystem m.m.

I alle tenestene ser vi at det er oppgraderingsbehov på kostbart utstyr som er uunnverleg. For eksempel dekontaminator, steriliseringsmaskin, CTG maskin. I tillegg kommer IKT plattformer, mobiler, pc som i dagens samfunn blir raskt utdatert etter noen år. Det bør derfor også lages en plan for å innarbeides i budsjett i større grad slikt utstyr.

Utfordringar og strategi

Innsatsområde

Innsatsområde	Strategi-korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Rekruttere og behalde fastlegar	<ul style="list-style-type: none"> -Arbeide for interkommunal legevakt som følgjer krav i akuttmedisinforskrifta - Tilby ALIS-avtalar med legar i spesialisering - Rekruttere leger som deltar i legevaksarbeidet. - Rekruttere vikarleger som kan avlaste leger som deltar i legevakten. 	<p>Rimeleg vaktbelastning og forsvarlege arbeidsforhold på legevakt.</p> <p>Kommuneoverlegen er ansvarleg for smittevern og kan fatte vanskelege avgjerder som omfattar bruk av tvang</p>	<p>Gol har stabil legedekning med legar som er under spesialisering eller er ferdige spesialistar i ålmenntmedisin</p> <p>Gol har en interkommunal legevakt med fastlønn og støttepersonell.</p>

<p>Fleire innbyggjarar over 80 år skal få hjelp til å leve aktive og meningsfylte liv heime</p>	<p>-Innføre førebyggjande heimebesøk v/fysioterapitenesta og heimetenesta</p> <p>(jf. Leve hele livet)</p> <p>-Fleire tilbod om gruppetrening både til heimebuande og dei som bur i omsorgsbustader</p> <p>-Behalde og utvide tilbodet om kvardagsrehabilitering saman med heimetenesta</p>	<p>Eldre skal få hjelp til å sikre fysiske og kognitive ferdigheiter slik at dei kan bu heime så lenge som mogeleg</p>	<p>Eldre skal få hjelp til å sikre fysiske og kognitive ferdigheiter slik at dei kan bu heime så lenge som mogeleg</p>
<p>Overvekt og inaktivitet hos barn, unge og unge vaksne</p>	<p>-Tidlegare tilvising til Friskliv</p> <p>-Tilbod om trening for gravide og barselkvinner</p> <p>-Foreldrerettleing og deltaking på foreldremøte, undervisning</p> <p>v/ helsestasjonen eller friskliv.</p>	<p>Alle barn og unge skal vera fysisk aktive og delta på sosiale arenaer</p>	<p>Barn og unge har god fysisk og psykisk helse</p>
<p>Barnevernsreforma (oppvekstreforma) stiller store krav til tidleg innsats og førebyggjande tenester for barn og unge</p>	<p>-Betre tverrfagleg innsats (BTI). Fortsette implementering av BTI.</p> <p>Samordne forebyggende tenester for barn, unge og familie.</p>	<p>Det skal vera 1 dør inn til kommunens helsetenester for barn, unge og familiar</p>	<p>Teambaserte tenester med ulike helseprofesjonar sikrar eit heilskapleg tilbod</p>
<p>Effektiv formidling av hjelpemiddel</p>	<p>-Auka vaktmeisterressurs</p> <p>-Auka ergoterapiressurs</p>	<p>Fysioterapeutane har meir tid til primær oppgåvene</p>	<p>Kortare ventelister og fleire treningsgrupper</p>
<p>Fysioterapeut på legekantoret</p>	<p>Fysioterapeut sitter fast på legekantoret og tar i mot pasienter der som er satt opp til dem via legekantoret.</p>	<p>Betre samhandling med legekantoret og fysio/ergo/friskliv</p>	

Økonomiplan for 2025-2028

		Avlaste legene	
		Riktig behandling til riktig tid	
		Tverrfaglig arbeidsmiljø.	
Manglende bustader med bemanning til Psykisk helse og ROP brukere.	-Etablere nye bustader i Furuvegen, og nær tilknytning.	Framtidige behov for bustadar er kartlagt og vurdert	Gol kommune tilbyr bemanna boliger som bidrar til å øke bomestringsevne. Gol kommune deltar i et interkommunalt tilbud for å gi disse brukargruppene et tilbud.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kommunalsjef Helse og omsorg	5 748	7 537	3 197	2 897	2 897	2 897
Gol Helsetun	43 724	38 145	40 576	46 676	46 676	46 676
ESIF - eining for stab, innovasjon og forvaltning	4 986	6 065	9 379	11 379	11 379	11 379
Heimetenesta	27 955	27 832	31 835	31 835	31 835	31 835
Miljøterapitenesta	38 240	48 783	52 457	52 457	52 457	52 457
Helseavdeling	40 602	37 886	43 870	43 870	43 870	43 870
Barnevern	17 104	16 692	16 731	16 731	16 731	16 731
NAV Gol	10 831	7 093	9 884	9 384	7 384	7 384
Sum	189 190	190 033	207 928	215 228	213 228	213 228

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Vedtatt budsjett		190 033	190 033	190 033	190 033
Sum Tekniske justeringer		11 721	11 721	11 721	11 721
Vedtatt forrige periode					
Fagsystemet Gerica	UKL - helse, omsorg og sosial	-249	-249	-249	-249
Tjenestekonseptutvikling 2.0	UKL - helse, omsorg og sosial	-300	-300	-300	-300
Sum Vedtak forrige periode		-549	-549	-549	-549
Konsekvensjustert budsjett		11 172	11 172	11 172	11 172

Økonomiplan for 2025-2028

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Konsekvensjustert ramme		201 205	201 205	201 205	201 205
Driftskonsekvens					
Drift avdeling ODA	UKL - helse, omsorg og sosial	0	6 100	6 100	6 100
Sum Driftskonsekvens		0	6 100	6 100	6 100
Innsparingstiltak					
Auka refusjonar ressurskrevjande tjenester	UKL - helse, omsorg og sosial	-4 700	-4 700	-4 700	-4 700
Barnevern	UKL - helse, omsorg og sosial	-654	-654	-654	-654
Sum Innsparingstiltak		-5 354	-5 354	-5 354	-5 354
Nye tiltak					
Auka driftskostnader nødnett og nattlegevakt	UKL - helse, omsorg og sosial	600	600	600	600
Auka lønnskostnad nattlegevakt	UKL - helse, omsorg og sosial	600	600	600	600
Dagsenteret- auke kapasitet	UKL - helse, omsorg og sosial	300	0	0	0
Døgntilbud avd. Psykisk helse	UKL - helse, omsorg og sosial	1 900	1 900	1 900	1 900
E-helse/Velferdsteknologi	UKL - helse, omsorg og sosial	227	227	227	227
Faste Vikarstillinger	UKL - helse, omsorg og sosial	3 000	5 000	5 000	5 000
Omsorg+ Torstadvegen omsorgsbustader	UKL - helse, omsorg og sosial	2 500	2 500	2 500	2 500
Sosialkontor	UKL - helse, omsorg og sosial	500	0	0	0
Tilskot leie behandlingsseng	UKL - helse, omsorg og sosial	150	150	150	150
Tjenestekonseptutvikling 3.0	UKL - helse, omsorg og sosial	300	300	300	300
Økonomisk sosialhjelp	UKL - helse, omsorg og sosial	2 000	2 000	0	0
Sum Nye tiltak		12 077	13 277	11 277	11 277
Nye tiltak og realendringer budsjett		6 723	14 023	12 023	12 023
Ramme 2025-2028		207 928	215 228	213 228	213 228

Vedtak forrige periode

Fagsystemet Gerica

Nye modular i Gerica (Bilder i Gerica og prosjektbasert opplæring) kr 184 500. Kr. 65 000 til drift av faggruppa

Tjenestekonseptutvikling 2.0

Formannskapet vedtok å bevilge kr. 300.000,- til tjenestekonseptutvikling 2.0

Innsparingstiltak

Auka refusjonar ressurskrevjande tjenester

Ny beregningsmodell for ressurskrevjande tjenester.

Barnevern

Korrigerer av barnevernskostnader i tråd med budsjett frå Hallingdal barnevernteneste. Barnevernsbudsjettet er redusert med kr 2854 000. Eit nytt barnevernstiltak vil ha ein årleg kostnad på kr 2200 000. Netto innsparing kr 654 000

Nye tiltak

Auka driftskostnader nødnett og nattlegevakt

Korrigerer av budsjett i tråd med budsjettutkast frå vertskommunen Ål. Kr. 600 000 i auka kostnader til drift av nødnett og nattlegevakt.

Auka lønnskostnad nattlegevakt

Gol kommune har auka kostnader til leigelønn på kr 600 000 ved deltaking i Hallingdal nattlegevakt.

Døgntilbud avd. Psykisk helse

Kommunestyret vedtok i sak 24/2024 å omdisponere omsorgsbustader i Furuvegen til samlokaliserte bustader for ROP-pasientar. I budsjett 2024 vart det oppretta 2,8 årsverk til døgntilbod i avdeling Psykisk helse. Det er behov for ytterlegare 2 årsverk i 2025 for å ha bemanning gjennom heile døgnet. Eit tilbod med samlokaliserte bustader med døgnbemanning vil innebære at kjøp av private omsorgstenester til denne gruppa kan avviklast.

E-helse/Velferdsteknologi

Gol kommune har 20 % stillingsressurs til implementering av e-helse/velferdsteknologi. Det er behov for å utvide til 50 % stilling

Faste Vikarstillinger

Det er behov for å opprette eigne faste vikarstillingar for å gjere kommunen mindre avhengig av vikarbyrå. Organisering av faste stillingar kan enten vere i form av auka grunnbemanning, vikarstilling på den einskilde avdeling eller i felles ein vikarpool. Organisering må drøftast nærare, også med tillitsvalde.

Omsorg+ Torstadvegen omsorgsbustader

Gol kommune har få plassar med heildøgns omsorg, og det er stort press på dei 32 plassane på Gol helsetun. Det er mogleg å auke antall plassar med heildøgns omsorg ved å omgjere omsorgsbustader til eit høgare omsorgsnivå, ofte kalla Omsorg+. Omsorgsbustadane i Torstadvegen har pr. i dag 8 plassar + fellesareal, og det ligg godt tilrette for å auke omsorgsnivået. Pr i dag er Torstadvegen bemanna av Heimetenesta, men med auka behov også ute vert det knapt med ressursar.

Ei omgjering av Torstadvegen til Omsorg+ vil auke personalbehovet med tre årsverk med 1 tilsett på vakt dag/kveld. Med dårlegare pasientar i Torstadvegen kan det vere behov for å auke bemanninga til 2 tilsette på vakt dag/kveld.

Sosialkontor

Det er behov for å auke budsjettet til sosialkontor-funksjonen i NAV med kr 500 000.

Tjenestekonseptutvikling 3.0

Prosjektet Tjenestekonseptutvikling 2.0 planlegges slutført i mai 2025. Det er behov for prosjektstøtte i prosjektperioden.

Økonomisk sosialhjelp

Kostnadane til økonomisk sosialhjelp har auka mykje dei siste åra. Det er behov for å styrke budsjettet med 6 mill.kr.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samla prosjektbeløp Netto prosjektutgift	Økonomiplan				Sum Økonomiplan 2025-28
		2025	2026	2027	2028	
UKL - helse, omsorg og sosial						
Legevaktsbil	300	300	0	0	0	300
Sum UKL - helse, omsorg og sosial	300	300	0	0	0	300

UKL - oppvekst og kultur

Innleiing

Oppvekst og kultur

Sektoren omfattar desse avdelingane

Kommunalsjef oppvekst og kultur

Gol barnehage

Gol skule

Gol vaksenopplæring

Kulturavdelinga

Oppvekst og kultur prioriterer mål og strategiar særleg knytta til pkt 10.3 i kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 "Det gode liv i Gol".

Mål

1. Gol skal ha eit variert kultur og fritidstilbod
2. Barnehage og grunnskule skal gje kunnskap og ferdigheiter slik at unge kan fullføre vidaregåande opplæring
3. Snitt grunnskulepoeng skal ligge over 40 poeng og ikkje under landsgjennomsnittet. Del av elevar med mindre enn 30 poeng skal vere under 10%
4. Etablere 4 nye utdanningstilbod
5. Gol skal legge til rette for deltaking og mestring i ulike livsfasar

FN sine berekraftsmål som er sentrale for sektorens tenesteområder:

I perioden 2025-2028 prioriterer sektoren følgende strategier knytt til utfordringane i samfunnsdelen:

Oppvekst:

Oppvekstforemen – tettare samarbeid helsestasjon-barnehage – skule – psykisk helse

Foreldrerettleiing og nettverksbyggjing gjennom heile oppvekstløpet med start på helsetasjonen

Pedagognormen og bemanningsnormen i barnehagen i tråd med nasjonale føringar

Norsktilbodet i barnehagen

Pedagogtettleiken 1.-4. trinn

Regionale tilbod vidareutdanning

Regionalt tilbod grunnutdanning barnehage (ABLU) og lærarutdaning (master 1.-7. trinn)

Regional satsing – kompetanseløftet; etterutdanning som gjeld spesialpedagogikk

Prosjekter og byggje ny barnehage

Integrering:

Språkpraksisplassar i kommunal regi

Golsamfunnet tek ansvar for integrering

Foreldrerettleiing og nettverksbyggjing

Kultur:

Prisjustreng ordinær drift kulturbudsjettet

Kulturkonsulent

Arbeide vidare med konseptet «det nye samfunnshuset»

Fullføre kulturmiljøplan

Etablere frivilligråd

Padelbanar og sykkelstigar. Tippemidlar

Tilpassing av aula Gol skule

Innsatsområde, strategi og mål er definert i avdelingsvis omtale av handlingsprogrammet. Tiltak er definert i sektorens forslag til nye drifts- og investeringstiltak.

Generelt for sektoren

Avdelingane er leia ein avdelingsleiar Gol barnehage to rektorar på skule, og ein avdelingsleiar kultur.

Skule og barnehage rekrutterer godt og dei tilsette er godt kvalifiserte. Det blir satsa mykje på etter- og vidareutdanning. Det er relativt lågt sjukefråvær i sektoren. Det er eit omfattande interkommunalt samarbeid på dei ulike fagområda som sektoren omfattar.

Det er ei forventning om auka barnetal, i fyste omgang i barnehage etter kvart også i skulen. Klassetalet går ned fyrste del i perioden, men talet på klassar vil auke att. Tal frå SSB viser at prognosane for 2050 er ein auke i folketalet til 5535 innbyggjarar. I aldersgruppa 0-17 år er det ein auke med 13 individ (1,5%) frå 2024. Gol har ambisjonar om å vekse, og ambisjon om ei vidareføring av den demografiske fordelinga med 5000 innbyggjarar i 2030. Her har ein lagt til grunn ein auke i barnetalet på 18 i aldersgruppa 0-5 år.

Pedagognorm i skule og barnehage og bemanningsnorm i barnehagen, legg noko av rammevilkåra for ressursbruken for desse tenestene. Tilbod om gratis SFO for 3. trinn frå august 2024 får verknad for økonomiplanperioden, og for tal tilsette i skulefritidsordninga. Vaksenopplæringa har elevar frå alle kommunane i dalen, og drifta baserer seg i stor grad på statstilskot pr elev. Økonomien og volumet er avhengig av tal flyktningar som kjem til dalen. Same forholdet gjeld integreringstenesta, som også baserer mykje av aktiviteten på integreringstilskotet, som er eit kronebeløp fordelt over fem år pr person i målgruppa.

Med bakgrunn i flyktningsituasjonen med tilstrømming av flyktningar frå Ukraina, vil integreringstenesta ha styrka bemanning så lenge som det er behov for det.

Gol kommune har eit stort innslag av minoritetsspråklege både i barnehage og skule. Styrking av kulturtilbodet både innan kulturskulen og friviljuge og organisasjonar vil vera med på å fremje integrering. God integrering krev også tilstrekkeleg tilfang av språkpraksisplassar både innan offentleg og privat sektor og god kompetanse i språkopplæringa for både barn og vaksne minoritetsspråklege.

Alle avdelingane har til tider behov for det som ein tidlegare omtala som «vaktmeistertjenester». I dag er denne funksjonen utøvd av Eigedomsavdelinga, og primært er det drift av bygg som er oppgåva. Det er i liten grad rom for andre praktiske oppgåver. Dette er utfordrande, særleg for barnehagen som relativt ofte treng å endre den fysiske tilrettelegginga. Dette skjer fleire gonger i året, litt etter som korleis barnegruppene er samansett og korleis dei utviklar seg. Skulen har litt meir føreseieleg behov; etter skuleslutt og før skulestart med ein god del praktisk arbeid, som ikkje er fagarbeid. Integreringstenesta har løyst dette med innleige av pensjonistar når det har vore behov for praktisk tilrettelegging ved busetting av flyktningar, men det er heller inga varig løysing.

Ein slik type praktisk person/funksjon må kunne disponerast av skule, barnehage og integrering etter ein oppsett årsplan og ut ifrå behov, og elles nyttast av eigedomsavdelinga når det er rom for det. Funksjonen må fagleg sorterast under eigedomsavdelinga og budsjetterast der.

Kommunalsjef oppvekst og kultur

Kommunalsjefen har direkte budsjettansvar for kommunal del PPT. Utgiftene blir fordelt på tenesteområda barnehage, grunnskule og vaksenopplæring. Kommunalsjefen har også budsjettansvaret for skuleskyss og kostnader til Gol vaksenopplæring til grunnskuleopplæring, spesialundervisning, kombinasjonsprogram og tilskot frå staten til norskopplæring.

Gol kommune skal vera ein aktiv og støttande skuleeigar. Utval for Kultur og Levekår får politiske saker gjennom året som orienterer om fagleg status og psykososiale tilhøve ved skulen. Desse sakene dannar grunnlag for skulen sin tilstandsrapport, som kommunestyret har til årleg handsaming.

Kommunalsjefen arbeider saman med dei andre kommunane om tilretteleggjing av grunnutdanning og vidareutdanning for barnehagelærarar og lærarar.

Gol barnehage

Gol barnehage omfattar desse områda:

Gol barnehage – administrasjon

Herad barnehage 6 avdelingar

Breidokk barnehage og naturavdeling Hallingmo 4 avdelingar

Vesterhuset barnehage 4 avdelingar

Kommuneplanen sin samfunnsdel «Det gode liv i Gol»

«Barnehage og grunnskule skal gje kunnskap og ferdigheitar slik at unge kan fullføre vidaregåande opplæring.

Strategi: Styrke tverrfagleg samarbeid som tidleg innsats for å fremje god helse i alle livsfasar.»

Visjon for Gol barnehage: “Starten på eit godt liv”

Barnehagedrifta skal ha fokus på både kvalitative og kvantitative mål samtidig.

Gol barnehage og skulen satsinga si i åra framover er “Livsmeistring i eit inkluderande læringsmiljø” og regional satsing fram til vår 2026 er; «Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis». For å nå dette må barnehagane fortsette med å vere med på regionale samlingar, barnehagebasert kompetanseutvikling; fagleg utvikling der **alle** tilsette er med.

197 barn har plass i barnehagane i Gol haust 2024, og 1 som er på venteliste til Breidokk. Frå januar 2025 startar 15 nye barn, totalt 213 barn vil ha behov for plass i barnehagane. I Gol barnehage pr. no er det plass til 205 barn og 214 ved midlertidig utviding i Herad barnehage. Erfaringstal frå tidlegare viser at det vil kome fleire søknader i løpet av barnehageåret. Då vil det vera behov for fleire barnehageplassar enn det ein i dag har kapasitet til reint arealmessig

I fylgje prognosar for framskriving av folketalet skal det i 2028 vera 208 barn i aldersgruppa 1–5 år ved normal framskriving; 236 barn ved høg vekst, 180 barn ved låg vekst. (SSB tabell 12882). Etterspurnaden etter barnehageplass aukar. Det er fleire grunnar til dette: Inntak av barn gjennom heile året, fleire ynskjer større plass og auka tilflytting/fødselstal. Hausten 2024 er tre barn med 3- dagars plass i heile kommunen.

Behovet for spesialpedagogiske tiltak og anna tilrettelegging er stor. Gol barnehage brukar mykje av ressursane på språkopplæring og det er eit aukande behov sida det har vore ein auke av barn som ikkje kan norsk som startar i barnehagen i Gol.

Det må leggjast til rette for ei betre forvaltning av utstyr/inventar inne, uteområde, leikeplass m.m. i samarbeid med eigedomsavdelinga.

Innsatsområde	Strategi	Nivå i dag (2024)	Mål 2025	Mål 2028
Resultatkvalitet				

Økonomiplan for 2025-2028

Auka leiarressurs i barnehagen	Styrar har 100 % leing for å vareta utvida oppgåver. Tidlegare var styrar 20 % på avdeling med barn. Dette blir kompensert med auka grunnbemanning 20 % stilling x3		60 %	
Styrrarressurs i Hallingmo	Kvar barnehage skal ha eigen styrar. Breidokk sin styrrarressurs er delt med Hallingmo.	20 %	40 %	
Utvida 3 midlertidige avdelingar i Herad, ekstra styrerressurs	Auka leiarressurs		20%	
Auka grunnbemanning Laget rundt barnet	Ytterlegare styrking av grunnbemanning. Kvar avdeling aukar med 20 % stilling x 13 for å vareta tid til planleggjing for pedagogar og møteverksemd i barnehagen seie opningstid (pedagogen er ikkje på avdeling 4 timar pr. veike grunna tariffesta planleggjingstid). Styrking av grunnbemanning morgon og kveld.	260 %	520 %	650 % 50 % i kvar avdeling
Ein til ny midlertidig avdeling	Ny pedagogstilling Anna personale Leiarressurs		100 % 220% 40%	
Talet på tilsette i grunnutdanning (barnehagelærar)	Legge til rette for å rekruttere eigne tilsette til deltidsstudie i barnehagelærarutdanning. (Arbeidsplassbasert barnehagelærarutdanning – ABLU) Krav 43 % ped.leiar: haust 2024 43 %, mål 50 %	3	4	8
Talet på tilsette i vidareutdanning	Stimulere til relevant vidareutdanning og gje lønssteg ut frå	4	5	10

Økonomiplan for 2025-2028

	høgskuleutdanning for pedagogar med og utan master, og fagskule for fagarbeidarar			
Meir ressursar til språkopplæring,	Fleire minoritetsspråklege og flyktningar, spesielt frå Ukraina	90 % (30 % i kvar barnehage)	210 % (70 % i kvar barnehage)	300 % (100 % i kvar barnehage)
Fornyng av inventar – snitt 1 hus årleg, IKT og anna utstyr	Auke budsjettmidlar	0	300 000	300 000
Leiker, lærematriell	Alle avdelingar fornye inventar i løpet av ein 10-årsperiode, pedagogisk utstyr og pedagogiske leiker. Årleg forbruk av IKT utstyr og relevant			
Utsifting av utdaterte damaskiner	arbeidstøy til alle tilsette både vinter og vår/haust			
prosesskvalitet				
Inkluderande barnehage og skulemiljø:				
Større andel barn i barnehage	Andel barn i barnehagen i Gol kommune er under landsgjennomsnittet (tal frå 2022)	90,4 %		95 %
strukturkvalitet				

Økonomiplan for 2025-2028

Fleire barn i Gol barnehage	Behovet for fleire barnehageplassar aukar	201 barn	230 barn	260 barn

Investering			2025	2026
Utviding midlertidig 3 avdelingar i Herad	Ventilasjonsanlegg Inventar, leiker, rutsjebaner, leikeapparat.	X	X x	
Prosjektere ny barnehage	Kommunestyret har vedteke at det skal greiast ut og prosjekterast ny barnehage innflyttingsklar til 1.1.2025	X	X	
Byggje ny barnehage	Budsjettbehandlinga 2024 må sette av tilstrekkeleg med midar til bygging og drift av ny barnehage		X	X

Gol skule

Gol skule har desse avdelingane:

Økonomiplan for 2025-2028

Småskuletrinnet; 1.-4. trinn

Mellomtrinnet; 5.-7. trinn

Ungdomstrinnet; 8.-10 trinn.

SFO

Gol skule er ein 1-10 skule bygd for tre parallellar på kvart trinn, totalt 750 elevar. Skuleåret 2024-2025 er det 464 elevar ved skulen. I fylgje prognoser for framskriving av folketalet skal det i 2028 vera 471 barn i aldersgruppa 6-15 år ved normal framskriving; 483 barn ved høg vekst, 460 barn ved låg vekst. (SSB tabell 13600)

Kommuneplanen sin tekstdel

Barnehage og grunnskule skal gje kunnskap og ferdigheiter slik at unge kan fullføre vidaregåande opplæring.

Snitt grunnskulepoeng skal ligge over 40 poeng og ikkje under landsgjennomsnittet. Del av elevar med mindre enn 30 poeng skal vere under 10%.

Skulen forsøker gjennom langsiktig tenking å vere ein organisasjon i stadig utvikling.

Læringsmiljø, kompetanseheving og styrking av fagmiljø skal vera med på å halde oppe kvaliteten i skule og barnehage. Dette er omtalt i kommuneplanen som viktige satsingsområdet.

Gjennom prosjektet "Inkluderande barnehage og skulemiljø, samt arbeid med fagfornyninga, er store delar av utviklingsarbeidet ved skulen konsentrert om inkluderande undervisningspraksis. Skulen jobbar kvar veke med kollektive utviklingsprosessar for å møte trendar i skulemiljøet og sentrale føringar.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Andel elevar med enkeltvedtak spes ped	Tilstreккеleg pedagogtettleik og fleksibel tilpassa opplæring. Større del av ressursar til tidleg innsats og tilpassa opplæring og mindre til øyremerkt spesial- undervisning.	9%	<8%

Økonomiplan for 2025-2028

Gol skule - andel elevar <30 gr sk p	Styrke 1.-4. trinn. Vidareutdanning av tilsette. Inkluderande skulemiljø	10%	<10%
--	---	-----	------

Innsatsområde (prosesskvalitet)			
Inkluderande undervisningspraksis	Innarbeide leseplanen og det systematiske arbeidet med elevar som har lese- og skriveutfordringar. Om naudsynt ta opp igjen arbeidet med «Dysleksivenleg skule»		
Auka fokus på fagfornyninga sin vektlegging på djupnelæring og tverfaglege tema.	Arbeide med tema som er gjennomgåande i fleire fag samstundes og dermed oppnå betre djupnelæring.		
Situasjonshandtering	Auke kompetansen innanfor førebygging og handling ved vald og truslar mellom elevar og mot tilsette.		

Innsatsområde			
(Systemkvalitet)			
Ferdigstille og innarbeide handlingsplan mot vald og trakassering	Halde fram arbeid med inkluderande praksis som førebygging, men også ha fokus på handling når vald skjer. Vidareutvikle arbeidet med MOT og andre førebyggjande tiltak. Vurdere om ein skal ta inn igjen og utdanne ART-rettleiarar		
Veilederutdanning	Opparbeide eit godt veileder-team i samarbeid med Campus Hallingdal si veilederutdanning for å bistå i arbeidet med praksisplasser		
Revidering av skulen sin trafikkplan etter fagfornyinga	Oppdatere planen slik at den tek opp i seg kompetansemåla frå Fagfornyinga		

Kulturavdelinga

Kulturavdelinga omfattar desse områda:

Kulturkontoret på kommunehuset

Integreringstenesta med Introduksjonsprogram og flyktingteneste

Klubb 1 – ungdomsklubben i Breidokk barnehage

Gol ungdomsråd

Gol bibliotek

Gol kulturskule på Gol skule

Offentleg bading på Gol samfunnshus

Ungdommens frivilligsentral

For kulturområdet er kultur- og fritidspolitikken sentral med mål og visjonar for arbeidet i sektoren. Det vil og bli lagt opp til brukarundersøkingar o.a. for å måle opplevd kvalitet på dei tenestene kulturavdelinga leverer.

Kommuneplanen sin tekstdel

Overordna mål:

«Gol kommune har bruk for aktive, kreative, deltakande og skapande innbyggjarar. (...) Gol kommune skal ta vare på og utvikle kulturar og tradisjonar i eit fleirkulturelt samfunn»(s 15 kommuneplanen)

Eit mål for kulturavdelinga er å styrke samarbeidet mellom dei ulike avdelingane i kommunen. Vidare jobbar avdelinga med eit mål om å styrke samarbeide med private og frivillige på Gol, for å utvikle nye tiltak. Dette blir særleg viktig, etter som dei kommunale midlane på kulturbudsjettet blir mindre.

Det bør spesielt arbeidast med samarbeidstiltak mellom barnehage, skule, kultur og helse/omsorg. Tiltak kan vera lesestunder og konsertar på helsetunet, samarbeid om temaserie av arrangement retta mot eldre. Det kan òg tenkjast eit samarbeid om å låne ut bøker i samband med matutlevering.

Kultur- og fritidsplan

Det er 4 hovudmål for kulturarbeidet for perioden 2020-2030:

Gi alle innbyggjarar i Gol kommune høve til å delta i fritidsaktivitetar, kunst og kulturtilbod, uansett alder, kor dei bur, kvar dei kjem ifrå; helse og funksjonsevne, språk, økonomi og sosiale forhold.

Styrke rolla i kommunen som støttespelar for den frivillige innsatsen, og leggje til rette for ein sterk og mangfaldig frivillig sektor innan kulturfeltet, der samskaping står sentralt som omgrep.

Gjennom kultur som drivkraft styrke identiteten til Gol og auke attraktiviteten for dei som bur i kommunen, bidra til auka tilflytting og trekkje til seg næringsliv og tilreisande.

Hallingmoområdet skal byggjast ut i planperioden som eit felles område for kunst, kultur, læring og aktivitet med tre sentrale omgrep; Glad, inkluderande og aktiv, som styrande for organisert og uorganisert bruk.

Strategi for avdelinga

Økonomiplan for 2025-2028

Det blir vist til kulturplanen for konkrete mål og tiltak. Einingane under Kulturavdelinga utarbeider egne tiltaksplanar og eventuelle nye tiltak må innarbeidast gjennom årleg budsjettprosess eller sjølvstendige saker til politisk vedtak.

Kulturplanen skal rullerast etter 4 år.

Etablere frivilligråd

I forhold til integrering har avdelinga fokus på å legge til rette for god inkludering av busette flyktningar. Ein strategi er å etablere gode arenaer for språk- og arbeidspraksis for deltakarane både innanfor offentleg og privat sektor

Gol kommune ynskjer ei aktiv rolle andsynes lag og organisasjonar

Innsatsområde	Strategi	Nivåa i dag (2024)	Mål 2025	Mål 2028
Tal elevplassar på Gol kulturskule	Gruppetilbod og gratistilbod	124	150	200
Utarbeide plan for integrering			x	
Biblioteket – Besøk pr. innb	Tilbygg med multirom (betre fasilitetar for møteplass)	4,8	4	7
% Nettoutgifter til kultur av totale nettoutgifter Gol kommune		4,1	6	10
Auke talet på arrangement i regi av frivillige lag og organisasjonar	Fast tilskot til arrangement. Enkel	8 arr	12 arr	24 arr

Økonomiplan for 2025-2028

	søknad og enkel rapportering			
Frivilligråd	Etablere frivilligråd		x	

Drift

Prisjustering ordinær drift kulturbudsjettet

Kulturmidlar avsett i årsbudsjett er kr 220.000. det har vore same nivået i 10 år. Med SSB prisjustering er prisauken i perioden 33 %. Administrasjonen foreslår på den bakgrunn at kulturmidlane blir auka med kr 80.000,- til kr 300.000 for budsjett 2025.

Prisauke, renteauke m.m. har gjennom dei siste åra påverka økonomien til mange familiar på Gol. Frå før veit vi at Gol kommune har forholdsmessig mange familiar med låg inntekt (10,5 % mot 9,9 %).

Gol kommune har dei siste 3 åra gjennomført aktivitetar for familiar gjennom sommaren som eit samarbeide mellom kultur, skule, barnehage og psykisk helse. Tiltaket er administrert av kulturavdelinga med støtte frå Bufdir. Vi har i 2023 og 2024 opplevd ein betydeleg auke i deltaking. Difor vart det mange som fekk delta på få aktivitetar. Administrasjonen foreslår å avsette 100.000 kr. ekstra til formålet som skal dekke eigendelen i kommunen.

Justere prisar på kommunale tenester – redusere elevprisane på Gol kulturskule og svømmehallen. Kr 150.000 kr.

Bøker og frakt av bøker – Gol bibliotek

USN / Campus Hallingdal; ønske om innkjøp av lærebøker for studenter. Kr. 50.000,-
Frakt – ny avtale via fylkeskommunen, auka betaling kr. 50.000,- til i alt 65.000 kr.

Kulturkonsulent

Per no har kulturavdelingen ein tilsett som i tillegg til jobben med kultur og fritid er avdelingsleiar for heile avdelinga, samt sterkt involvert i integreringsarbeidet og prosjektarbeidar (ny leikeplass, 17. Mai, Hallingmo, stadutvikling, regionale samarbeid).

Dette gir kommunen lite ressursar til å jobbe med kultur og fritidsområdet. Det er ynskjeleg å auke ressursane her for å kunne jobbe meir aktivt med kulturplanen, samt utarbeide Plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. I tillegg er kulturfeltet sårbart i tilfelle av sjukdom m.m.

Det er ynskje om å opprette ein 20-40% heimel som kulturkonsulent. Kr. 250 – 500.000 kr.

Investering

Hallingmo 2.0

Utbygging av aktivitetsanlegg på Hallingmo blir ferdigstilt i utgangen av 2024. Mykje bra er kome på plass og potensialet i Hallingmo- området har vist seg på beste måten -det er mykje aktivitet for mange målgrupper.

I prosjektperioden har det kome fram tiltak som kan støtte opp om den fyrste utbygginga. 5-6 tiltak innan kulturformidling, kunst og aktivitet vil løfte dagens nivå og gjere Hallingmo til eit område av høg regional betydning.

Kostnad inntil kr. 1 million ex MVA kan finansierast av spelemidlar som tidlegare er gitt til Gol skule (6 millioner). I tillegg vil prosjekta søkje støtte frå stiftelser og statlege midler.

Det nye samfunnshuset

Utviding av Gol bibliotek har lenge stått som mål i Gol kommune sin økonomiplan. I tillegg er det ønskt at Klubb1 flyttar til meir sentral plassering og dermed frigjer plass til Breidokk barnehage.

I 2023 har administrasjonen starta prosess med eit forprosjekt for eit nytt kultursenter ved Gol bibliotek. Dette forprosjektet inkluderer også ny klubb1.

Administrasjonen foreslår å avsette 500.000 kr til vidareføring av forprosjekt med mål å kunne presentere skisser og økonomiske overslag til politisk behandling sommaren 2025. I tillegg blir det fremja forslag om å avsette 30 millionar kroner til gjennomføring av prosjektet i 2026 og 2027.

Kulturmiljøplan

Norsk institutt for kulturminneforskning kan utføre jobben med å ferdigstille kulturmiljøplanen med verdisetting av registrerte objekt. Kostnad kr 550.000,-

Tilpassing av musikkrom og aula på Gol skule.

Gol skule blei teke i bruk i 2016. Etter nokon års brukstid er det behov for tilpassingar ut frå behova i dag. Dette vil mogleggjere betre utnytting av romma og betre funksjonalitet.

Dette gjeld lydanlegg, amfi med automatikk, flytande golv, delevegg med automatikk. Kostnad kr 2.000.000 (ikkje berekna enda) kan finansierast av dei 6 millionar Gol kommune har fått tildelt i spelemidlar til Aulaen på Gol skule som kulturarena. Dette er midlar som ikkje var budsjettert med.

Idrettsanlegg

Gol kommune har gjennom dei siste 10 åra fått til mange nye fasilitetar for idrett og fysisk aktivitet. Av nye anlegg bør kommunen prioritere å styrke innsatsen for aktivitetar som er eigenorganisert og dessutan eit varmtvassbasseng.

Administrasjonen fremjar forslag om tre tiltak for 2025:

Etablering av 3 padelbanar (2 dobbelt og ein singelbane) på arealet for tennisbanen, som blir redusert frå 3 til 2 banar. Det blir med dette lagt til rette for eit nytt aktivitetstilbod for skule, vidaregåande skule og for eigenorganisering.

Padel er ein ny og raskt veksande sport som har stor målgruppe og er relativ enkel idrett å starte opp med. Det er venta at dette tiltaket vil ha ein popularitet på nivå med diskolf.

Kostnadsoverslag kr 2 millionar ex. mva. som tilsvarar eigendelen til kommunen. I tillegg vil der bli søkt om spelemidlar og om støtte frå stiftelsar.

Gol stisenter blei etablert på Hallingmo i 2022. Ut frå bruken i dag er dette eit bra tiltak som supplerer dei andre aktivitetar i området. Likevel ser vi at det med fordel kunne etablerast 2 mindre løyper for å skape betre flyt i området for syklende. Dette blir gjennomført i dialog med Gol sti og sykkel AS.

Kostnadsoverslag kr 500.000 ex. mva. som tilsvarar eigendelen til kommunen. I tillegg vil der bli søkt om spelemidlar og om støtte frå stiftelsar.

Ny kaffimaskin på Gol bibliotek

Eksisterende maskin er klar for å bli bytta. Kostnad 50.000,-

Maskinen har ein viktig funksjon i å skape miljø på biblioteket og er etterspurt blant brukarar av biblioteket.

Nye PC'er for brukere

2 nye stasjonære maskiner for brukarar av biblioteket. Kostnad 30.000 kr.

Dei som finst frå før er eldre modellar minst 10 år gamle.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kommunalsjef Kultur og oppvekst	7 340	7 979	8 358	8 358	8 358	8 358
Gol skule	60 020	62 671	66 668	66 668	66 668	66 668
Gol barnehage	38 221	38 519	43 706	44 111	44 681	44 681
Kultur	18 038	16 290	18 146	17 866	17 866	17 616
Sum	123 619	125 459	136 878	137 003	137 573	137 323

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Vedtatt budsjett		125 459	125 459	125 459	125 459
Sum Tekniske justeringer		6 399	6 399	6 399	6 399
Vedtatt forrige periode					
Foreldrebetaling pga fleire barn i barnehagen	UKL - oppvekst og kultur	70	70	70	70
Integreringskonsulentar grunna flyktningar frå Ukraina	UKL - oppvekst og kultur	-605	-605	-605	-605
Kulturminneplan - ferdisetting	UKL - oppvekst og kultur	550	0	0	0
Redusert egenandel (kr. 500,-) i barnehage	UKL - oppvekst og kultur	600	600	600	600
Redusert foreldrebetaling frå 1.8.2024 pga nye maksimalsatsar. Årsverknad frå 2025	UKL - oppvekst og kultur	1 200	1 200	1 200	1 200
Redusert inntekt SFO pga gratis tilbod 12 timar pr veke for 2. trinn	UKL - oppvekst og kultur	-200	-200	-200	-200
Styrke innkjøp lærebøker	UKL - oppvekst og kultur	-300	-300	-300	-300
Sum Vedtak forrige periode		1 315	765	765	765
Konsekvensjustert budsjett		7 714	7 164	7 164	7 164
Konsekvensjustert ramme		133 173	132 623	132 623	132 623
Nye tiltak					
Auka bemanning kulturkontoret	UKL - oppvekst og kultur	120	390	390	390
Barnehagen - styrka bemanning morgon og kveld (UKL innspel)	UKL - oppvekst og kultur	1 000	1 000	1 000	1 000
10% på kvar avdeling 15 avdelingar					
Ekspedisjon Utøya	UKL - oppvekst og kultur	100	100	100	100

Økonomiplan for 2025-2028

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Fagleiar ITO - individuell tilrettelagt opplæring (tidl spesped koordinator) 50%	UKL - oppvekst og kultur	475	475	475	475
Gol kommune andel 3 årig Prosjektstilling	UKL - oppvekst og kultur	250	250	250	0
Integreringskonsulentar grunna flyktingar frå Ukraina	UKL - oppvekst og kultur	605	605	605	605
Inventar og utstyr til barnehagane (UKL-innspel)	UKL - oppvekst og kultur	150	150	150	150
Ny styrar barnehage 2026	UKL - oppvekst og kultur	0	405	975	975
SFO- auka personellressurs	UKL - oppvekst og kultur	605	605	605	605
Skulefrukost	UKL - oppvekst og kultur	100	100	100	100
Tilskot til lag og organisasjonar	UKL - oppvekst og kultur	300	300	300	300
Sum Nye tiltak		3 705	4 380	4 950	4 700
Nye tiltak og realendringer budsjett		3 705	4 380	4 950	4 700
Ramme 2025-2028		136 878	137 003	137 573	137 323

Vedtak forrige periode

Integreringskonsulentar grunna flyktingar frå Ukraina

Det er tilsett to integreringskonsulentar i samband med flyktingestraumen frå Ukraina. Utgiften skal delast med Hemsedal kommune.

Formannskapet 21.11.2024: Tiltaket blir vidareført.

Redusert egenandel (kr. 500,-) i barnehage

Formannskapet vedtok i møte 24/11-23 "Redusert egenandel med kr 500,- barnehage kr 500.000,- . Inndekning for framtidige år innarbeidast i saldert budsjett."

Tiltaket betyr at barnehagesatsene reduserast med med kr. 500,- per måned fra 1/8-2024. Reduksjonen kommer i tillegg til regjeringens forslag til nye satser fra 1/8-24. Gol kommune får dermed samme foreldrebetaling som nabokommunene. Effekten i 2024 medfører reduserte inntekter i budsjettet til Oppvekst med kr. 500.000,- helårseffekter fra 2025 blir kr. 1.100.000,-

Redusert foreldrebetaling frå 1.8.2024 pga nye maksimalsatsar. Årsverknad frå 2025

Regjeringa har i statsbudsjettet lagt til grunn at foreldrebetalinga skal være kr. 2.000,- per plass. Gol kommune har 200 barn i barnehagen. Redusert foreldrebetaling vil i 2024 bety 1 million i redusert foreldrebetaling i 2024, og deretter er heilårsverknad 2,2 million kroner fra 2025.

Redusert inntekt SFO pga gratis tilbod 12 timar pr veke for 2. trinn

Mindreinntekt foreldrebetaling for elevar 2. trinn grunna 12 timar gratis kjernetid SFO er berekna til kr 850.000.

Det er 40 elevar vårhalvåret og forveta 36 elevar hausthalvåret. Kommunen er kompensert for inntektsbortfallet ved at regjeringa har økt rammetilskuddet til kommunen.

Formannskapet reduserte inntektstapet med kr. 200.000,- i sitt møte 23.11.2023.

Retningslinjer og bemanningsnorm SFO:

<https://www.gol.kommune.no/siteassets/gol-skule/sfo/vedtekne-vedtekter-for-skulefritidsordning-i-gol-kommune-fom-1.8.2022.pdf>

Kommunestyret vedtok:

Post om redusert inntekt SFO justeres opp med 200.000,- til opprinnelig beløp. Finansieres mot post skiltmateriell. Kommunestyret ber om å få vedtektene for SFO til revidering på i løpet av første kvartal i 2024.

Styrke innkjøp lærebøker

Det er eit ynskje å auke budsjettposten for lærebøker, slik at det i enkeltfag kan vere eit utval av ulike typar oppdaterte læreverv som supplement til digitale læringsplattformer.

Nye tiltak

Auka bemanning kulturkontoret

Avd. leiar må frigjerast til leiing ikkje sakshandsaming

Barnehagen - styrka bemanning morgon og kveld (UKL innspel) 10% på kvar avdeling 15 avdelingar

Dei fleste borna i barnehagen kjem frå morgonen og er heile dagen. I praksis er det då for lite bemanning i samband med at born blir bringa og henta. Det er behov for å styrke bemanninga i barnehagane morgo og ettermiddag. 10 % stilling på kvar avdeling - 15 avdelingar

Ekskursjon Utøya

Ekskursjon til Utøya m.m. Politisk initiert. To turar; tur til Oslo og Aurlandsdalen er slege saman. Overnatting

Fagleiar ITO - individuell tilrettelagt opplæring (tidl spes ped koordinator) 50%

Ny opplæringslov stiller større krav til tilpassa opplæring. Færre elevar skal ha vedtak om individuelt tilpassa opplæring (se ped), og det er krav om intensiv opplæring for 1.-4 trinn for dei elevane om treng det. Dette stiller større krav til koordinering og rettleiing av tilsette

Gol kommune andel 3 årig Prosjektstilling

Gol kommune sin andel av ei 3-årig prosjektstilling i regi av kulturkontoret for oppbygging av tilbod til studentar og elevar. Skal finansierast av næringsfondet. Vedtak i formannskapet 21.11.2024

Integreringskonsulentar grunna flyktningar frå Ukraina

Det er tilsett to integreringskonsulentar i samband med flyktningestraumen frå Ukraina. Utgiften skal delast med Hemsedal kommune.

Formannskapet 21.11.2024: Tiltaket blir vidareført.

Inventar og utstyr til barnehagane (UKL-innspel)

Økonomiplan for 2025-2028

Det er stort behov for fornying av utstyr og inventar i barnahagane. Det er lagt opp til at ein i løpet av ein periode skal ha skifta ut alt utstyr og inventar i barnehagane. Beløpet som er sett av i økonomiplanen er ikkje stort nok. Tidlegare er det føreslege lagt inn kr 300.000 pr år, men dette er ikkje vedteke

Ny styrar barnehage 2026

Ny barnehage er under prosjektering. I løpet av hausten 2025 evt frå årsskiftet 2026 må det tilsetast styrar for ny barnehage. Denne styraren må også vere "byggjestyra" fram til barnahagen er ferdigstilt.

Prosjekt 3024 - ny barnehage

SFO- auka personellressurs

gratis 12 timar SFO for 3 trinn. Dette gir fleire barn på SFO og dermed også behov for auka bemanning

Totalt 109 barn (gjennomsnitt vår 2025 og haust 2025) fordelt på 1. trinn (40) 2. trinn (36) og 3. trinn (33).

Det er lagt inn auke i bemanning med 36 timar pr veke (3 vaksne på 33 barn)

Skulefrukost

Skulefrukosten har vore gjennomført ved hjelp av prosjektmidlar. Prosjektperioden er over, og det må leggast inn friske midlar

Tilskot til lag og organisasjonar

Initiert av UKL. Tilskot til lag og organisasjonar skal aukast. Tilskotet har ikkje fylgd prisutviklinga. Ynskjer i tillegg å styrka søkbar pott for alle lag og organisasjonar.

Ønska tiltak og ytterlegare innsparingar

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Familieterapeut knytt til helsestasjonen., integreringstenesta eller barnehagen	420	845	845	845
Sum	420	845	845	845

Nye tiltak

Familieterapeut knytt til helsestasjonen., integreringstenesta eller barnehagen

Oppvekstreformen gir kommunane nye utfordringar når det gjeld å fylgje opp utsette barn og unge. Ofte ligg løysinga i heimen. Vi har behov for å opprette ein funksjon med foreldrerettleiinga i form av ein familieterapeut e.l. Denne bør knytast til helsestasjonen, evt psykisk helse. Førebels er det lagt inn under kommunalsjef for oppvekst og kultur.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekt	Samla prosjektbeløp Netto prosjektutgift	Økonomiplan				Sum
		2025	2026	2027	2028	Økonomiplan 2025-28
UKL - oppvekst og kultur						

Økonomiplan for 2025-2028

Investeringsprosjekter	Samla	Økonomiplan				Sum
	prosjektbeløp	2025	2026	2027	2028	Økonomiplan
	Netto					2025-28
	prosjektutgift					
Gol bibliotek multimediarom / Campus Hallingdal /ny ungdomsklubb	37 750	500	15 000	15 000	0	30 500
Gol skule - oppgradering og tilpassingar av aula-kultursal	4 000	0	2 000	0	0	2 000
Kulturstig - aktivitetsanlegg Hallingmo	1 000	500	500	0	0	1 000
Kunstgressbane - skifte ut plastinnfyll og miljøtiltak	2 200	2 200	0	0	0	2 200
Ny barnehage Hallingmoområdet (prosj 3024)	148 000	20 000	100 000	26 000	0	146 000
Sum UKL - oppvekst og kultur	192 950	23 200	117 500	41 000	0	181 700

Gol bibliotek multimediarom / Campus Hallingdal /ny ungdomsklubb

Utviding av Gol bibliotek har lenge stått som mål i Gol kommune sin økonomiplan. I tillegg er det ønskt at Klubb1 flyttar til meir sentral plassering og dermed frigjer plass til Breidokk barnehage.

I 2023 starta administrasjonen forprosjekt for eit nytt kultursenter ved Gol bibliotek. Dette forprosjektet inkluderer også ny klubb1. Kommunen bør sjå dette tiltaket i lag med vidareutvikling av Campus Hallingdal , ny ungdomsklubb og mulig samlokalisering .

Administrasjonen foreslår å avsette 500.000 kr til vidareføring av forprosjekt med mål å kunne presentere skisser og økonomiske overslag til politisk behandling sommaren 2025. I tillegg blir det fremja forslag om å avsette 30 millionar kroner til gjennomføring av prosjektet i 2026 og 2027. Dersom ein skal ta omsyn til Campus Hallingdal og ny ungdomsklubb som del av prosjektet vil ein koma attende med ny kostnadskalkyle.

Kulturstig - aktivitetsanlegg Hallingmo

Utbygging av aktivitetsanlegg på Hallingmo blir ferdigstilt i utgangen av 2024. Mykje bra er kome på plass og potensialet i Hallingmo- området har vist seg på beste måten -det er mykje aktivitet for mange målgrupper.

I prosjektperioden har det kome fram tiltak som kan støtte opp om den fyrste utbygginga. 5-6 tiltak innan kulturformidling, kunst og aktivitet vil løfte dagens nivå og gjere Hallingmo til eit område av høg regional betydning.

Kostnad inntil kr. 1 million ex MVA kan finansierast av spelemidlar som tidlegare er gitt til Gol skule (6 millioner). I tillegg vil prosjekta søkje støtte frå stiftelser og statlege midler.

UNN – kommunal drift

Innleiing

Handlingsprogram for Samfunn og utvikling (SU) 2025-28

- Kommunalsjef samfunn og utvikling
- Kommunalteknisk avdeling

- Plan og utvikling
- Eigedomsavdelinga

Kommuneplanen sin samfunnsdel 2018-2030

Samfunn og utvikling prioriterer strategiar og innsatsområder særskilt knytt til følgjande overordna mål i kommuneplanen sin samfunnsdel:

10.1 Gol sin plassering regionalt og nasjonalt

10.2 Næring og arbeidsplassar

Mål	Mål
1. Gol skal vere regionens vekstsenter med 5000 innbyggjarar i 2030	1. Det skal skapast 250 nye arbeidsplassar innan 2030
2. Gol skal vere det viktigaste knutepunktet mellom aust- og vestlandet	2. Det skal utviklast minst ein større attraksjon/fyrtårn i planperioden
3. Gol skal redusere klimagassutsleppa med 40 % innan 2030 i høve 2009	3. Gol skal vere ein av dei største turistdestinasjonane i landet
	4. Gol skal vere ein leiande arrangementsstad som skapar verdiar for lokalsamfunnet
	5. Gol skal vere ein av landets 3 største i detaljhandel i omsetnad per innbyggjar

FN sine berekraftmål som er sentrale for sektorens tenesteområder:

I perioden 2025-28 prioriterer sektoren følgjande strategiar knytt til utfordringane i samfunnsdelen:

Folketalsutvikling og folkehelse:

- Teknisk infrastruktur skal brukast som bidrag til etablering og vekst
- Bli «smartkommune» med digitale løysingar i alle kommunale tenester
- Rekruttere rett kompetanse
- Legge til rette for framtidsetta innovativ og grøn næring

Miljø-, klima-, og samfunnstryggleik:

- Berekraftig og konsentrert hyttebygging
- Samanhengande og urørt landskap med viktig naturmangfald og friluftsinnteresser skal skjermast mot utbygging
- Følgje opp Regional plan for vassregion Vestviken
- Samfunnstryggleik og klimatilpassing skal definerast i ROS-analyser og ha fokus i alle planprosessar
- Tenkje miljø og klima i alt vi gjer

Tettstadutvikling og samferdsel:

- Gol sentrum skal ha bykvalitet med møteplassar og bilfrie soner
- Gol skal til ein kvar tid ha ledige næringsareal av ulik karakter og differensierast ut frå nærleik til Gol sentrum
- Utbygging i Gol tettstad skal knytast til god og sikker kommunal infrastruktur
- Ny rv7 og 52 og fv51 skal ivareta Gol som knutepunkt og handelsstad

Innsatsområde, strategi og mål er definert i avdelingsvis omtale av handlingsprogrammet. Tiltak er definert i sektoren sitt forslag til nye drifts- og investeringstiltak.

Generelt for sektoren

Samfunnsdelen i kommuneplanen legg føring for kommunen sin ønska utvikling fram mot 2030. Kommunestyret har i 2024 behandle ny kommunal planstrategi for perioden 2024-27.

Ekstremværet «Hans» i 2023 viser at vi må rustast for eit anna klima i tida som kjem. Miljø- og klimatilpassing blir sentrale tema i alle planprosessar. Investeringane på VAR-området er heilt nødvendige for at vi skal ligge i forkant av utviklinga, og om vi skal nå nasjonale- og internasjonale miljø- og klimamål. Sjølvkostregimet må brukast til investering i infrastruktur og danne grunnlag for kommunens tilrettelegging for busetjing, næringsutvikling og vekst. Auka kapital- og driftskostnad som følgje av investeringane, samt rente- og prisutvikling vil ha innverknad på kommunale gebyr i åra som kjem.

Strategisk næringsplan skal bidra til styrka næringsarbeid. Tettstadsutvikling og tilrettelegging for bustad- og næringsareal blir saman med planvask av eldre reguleringsplanar ei sentral oppgåve i perioden. Kommunen må også legge til rette for å finne framtidige korridorar for Rv52.

Samferdselsløftet hevar standarden på dei lengste grendevegane. Den nye Smedvegen legg til rette for nærings- og bustadbygging i sentrum. Tiltaka på veg må følgjast opp med drift- og vedlikehaldsmidlar i tråd med hovudplan veg og erfaringane frå ekstremværet «Hans».

Forvaltning av kommunal eigedom må styrkast for å betre prosjekt- ressurs- og vedlikehaldsplanlegginga. Kommunen må også finne ei løysing på oppgåver knytt til grunnkjøp, sal og kjøp av eigedomar og innkjøp.

Rekruttering, organisasjonsutvikling og endringsleiing er sentrale tema i åra som kjem. Rekruttering av personell med ingeniør/høgskuleutdanning er spesielt utfordrande. Manglande rekruttering av nøkkelpersonell kan føre til at ambisjonsnivået må reduserast og investeringar må skyvast ut i tid. Manglande rekruttering er også kritisk for kommunal beredskap. Aukande kompleksitet, krav til tenesteyting og mål om vekst vil føre til auka behov for ressursar i sektoren. Utviklinga vil presse fram større og robuste fagmiljø, og bli avgjerande for at små kommunar skal levere som forventa. Den nye Plan og utviklingsavdelinga er eit ledd i dette arbeidet.

Samfunn og utvikling leverer jamt over gode tenester og har god ressursutnytting. Gol brukar mindre av kommunen sine samla driftsbudsjett på sektorens tenesteområde enn mange andre kommunar. Tenestene som i stor grad er finansiert gjennom sjølvkostprinsippet og andre inntekter har såleis relativ liten innverknad på kommunen sine netto driftsutgifter.

Handlingsprogram for 2024-27 er med visse justeringar i stor grad vidareført til 2025-28.

Kommunalsjef samfunn og utvikling

Kommunalsjefen leiar Samfunn og utvikling (SU) og har også funksjon som kommunens beredskapskoordinator. Det er ingen felles stabsfunksjon i sektoren. Budsjettsvar for beredskap og kommuneplanarbeid ligg direkte til kommunalsjefen.

Nositasjonen

Kommuneplan og planstrategi:

Kommunal planstrategi 2024-27 ligg til grunn for prioritering av kommuneplanarbeidet i valperioden. Kommuneplanen sin arealdel og kommunedelplan Gol tettstad er i slutfasen. Samfunnsdelen skal reviderast og det skal gjennomførast planvask av eldre reguleringsplanar. Fag/temaplanar som blir prioritert i planperioden må synleggjerast og prioriterast i handlingsprogrammet frå dei einkilde avdelingane i kommunen.

Kommunen bør i løpet av økonomiplanperioden setje av ressursar/midlar til forstudie for ny korridor for rv52 mellom Gol sentrum og Robru. Bruken av midlane må ein vurdere ut frå kva som er viktig å få vurdert til neste rullering av Nasjonal transportplan.

Beredskap:

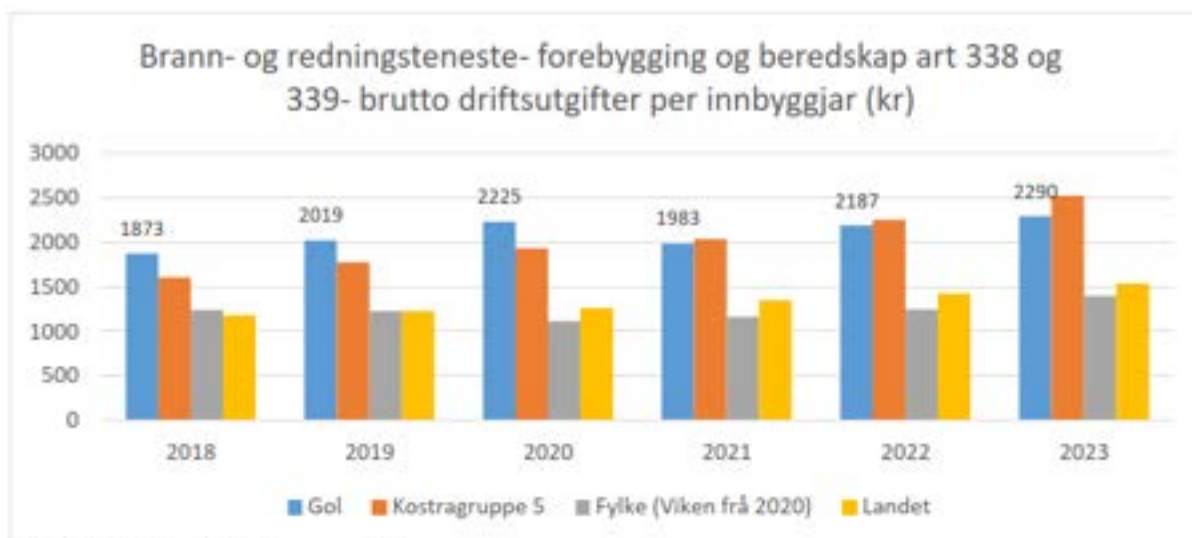
Overordna ROS-analyse for Gol vart behandla av kommunestyret i juni 2022 og er i ferd med å bli revidert med utgangspunkt i erfaringane frå ekstremværet «Hans». Førebyggjande tiltak og klimatilpassing må prioriterast og synleggjerast i økonomi- og handlingsprogram.

Krava til kommunal beredskap har auka vesentleg dei seinare åra. Dette blir også omtalt i rapporten frå Totalberedskapskomisjonen som regjeringa la fram. Kommunen må auke ressursane til førebyggjande arbeid og beredskapsplanlegging og vurdere eigen funksjon som beredskapsleiar. Utgiftene til faste beredskapstiltak vil auke i økonomiplanperioden.

Gol kommune har i 2024 utarbeida miljørisikoanalyse med tilhøyrande beredskapsanalyse for mindre hendingar knytt til akutt forureining. Dette dannar grunnlag for beredskapsplanar for det interkommunale samarbeidet om akutt forureining- IUA.

Kommunestyret har fatta vedtak om å leige lokale til ny brannstasjon av GKE AS. Lokala til Hallingdal bilsenter på Glitre vil truleg kunne takast i bruk i løpet av 2026. Hallingdal bilsenter har fått innvilga dispensasjon for å etablere seg på Storøyne. Pris- og renteauke vil ha verknad på leigesum til GKE.

DSB er i ferd med å utgreie nytt nødnett som etter planen skal innførast frå 2028. Kostnadsdelinga mellom brukarbetaling og statleg finansiering er førebels ukjent. Kommunale beredskapsaktørar må belage seg på å ta deler av utgiftene, mellom anna til teknisk utstyr og nye radioterminalar.

Kjelde: SSB 11997 - nøkkeltall brann og ulykkesvern

Netto driftsutgifter per innbyggjar i Gol er om lag som for KOSTRA- gruppe 5, om lag 40 % høgare enn snitt for fylke (Viken frå 2020) og landet. Ei vesentleg årsak til høge utgifter er at kommunen og regionen har mange fritidsbustader og mange særskilte brannobjekt, spesielt i reiselivsnæringa.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Kommuneplan	Kommuneplan-arealdel og KDP Gol tettstad	Vedteke	
	Kommuneplan-revidering av samfunnsdelen	Oppstart	Vedteke
	Planvask- eldre reguleringsplanar	Oppstart	Vedteke
	<i>Fag- og temaplanar for sektoren er omtalt avdelingsvis.</i>		
Kommunal ROS og beredskapsplan	ROS-analyse for Gol 2022-25	Oppfølging tiltak	Tiltak fullført
Brann og redning	Etablering av ny brannstasjon på Glitre (Hallingdal bilsenter)	Prosjektering ombygging	Ny stasjon etablert i 2026
Nærvær i Samfunn og utvikling	Snitt sjukefråvær i SU (drift) i 2018-23 var på 6,5%.	SU- drift- mindre enn 6,3%	Mindre enn 6,0%

Kommunalteknisk avdeling

Avdelinga har ansvar for vatn, avløp og renovasjon (VAR) og kommunale vegar.

Nositasjonen

Kommunalteknisk avdeling har dei siste åra hatt to vakante ingeniør stillingar. Avdelinga har eit høgt aktivitetsnivå med komplekse saker og mange lovpålagte oppgåver. Personalsituasjonen gjer det krevjande å gjennomføre alle vedtekne investeringsprosjekt og mål, samtidig som lovpålagte oppgåver skal gjennomførast. Det er tilset ein ny avdelingsingeniør innanfor område veg, vatn og avløp i februar 2023, dette har betra situasjonen. Avdelinga har jobba med omorganisering i 2024.

Vatn og avløp

Vassbransjen står framfor store investeringar i åra som kjem for å sikre reint vatn i springen og forsvarleg reinsing av avløpsvatn. Myndighetene følgjer nå tettare opp gjennomføring av investeringar. Kommunen må foreta investeringar som møter utfordringane, slik at investeringsbehovet ikkje aukar ytterlegare og kostnadane blir skyvd til framtidige generasjonar.

Det er behov for investeringar både til nye anlegg og til fornying av eksisterande anlegg som følgje av befolkningsvekst, skjerpa myndigheitskrav, klimatilpassing og overvatn. Strengare regelverk stiller auka krav til vatn- og avløpstenestenes kvalitet. Kommunen er lovpålagt å yte vatn- og avløpstenester etter sjølvkostprinsippet. Det betyr at de som bruker tenestene i hovudsak skal betale det desse tenestene kostar. Gebyra vil auke i åra framover som følge av krav om nye investeringar.

Svikt i vatn- og avløpstenestene vil ha store konsekvensar for mellom anna helse, miljø og tryggleik i samfunnet.

Kompetanse og kapasitet er sentralt når det gjelder evna til å lever gode tenester, og kommunen må sjå på eigen organisering samt å etablere større fagmiljø for å sikre nødvendig kompetanse og evne til å gjennomføre tiltak. Det må satsast på innovasjon og teknologiutvikling, slik at VA-bransjen kan løyse utfordringane i framtida på ein berekraftig og kostnadseffektiv måte.

Hovudplan for vatn og avløp er det viktigaste styringsdokumentet for utbygging og rehabilitering av vatn og avløpsanlegg. Hovudplanen skal uttrykke kommunens eigne prioriteringar på avløpssektoren, og medverke til betre samordning mellom kommunal avløpsverksemd og kommunale arealplanar. Det er satt i gang arbeid med å revidere hovudplanane.

Drikkevassforsyning

Vi produserer drikkevatt med god kvalitet døgnet rundt, og skal sørge for at alle som får vatn frå det kommunale vassverket har vatn i springen til ein kvar tid.

Det er viktig å redusere lekkasjeprosenten. Det har dei siste åra vorte fleire vasslekkasjar som har ført til at abonnentar i kortare periodar har vore utan vatn, med melding om kokevarsel. Det er derfor behov for å skifte ut meir leiingsnett i åra framover for å sikre vassforsyninga.

Avløpsreinsing

Vi har ansvar for drift av kommunale avløpsanlegg og offentleg leiingsnett. Kommunen skal sørge for at alle som er tilknytt kommunale avløpsleidningar, får ledet bort sitt avløpsvatn til reinseanlegg. Avløpsvatnet skal reinsast i medhald av statlege krav og lokale mål. Kommunen har som forureinar eit ansvar for at det kommunale avløpssystemet til ein kvar tid er tilpassa kommunens utslepp av avløpsvatn i vassmengde og organisk belastning. Arbeidet med avløpshandtering skal sikre at avløpet ikkje reduserer vasskvaliteten i vassførekomstane.

Dei seinare åra er det gjort rehabilitering/oppgradering på leidningsnettet med bygging av to nye avløpspumpestasjonar innanfor reinsedistrikta Gol tettstad og Golsfjellet. Det er fortsatt behov for å investere i rehabilitering av avløpsinfrastruktur. Det er behov for store investeringar på VA-områda for å innfri statlege krav. Eit av dei mest sentrale tiltaka, Gol reinseanlegg med sekundærreinsing stod ferdig våren 2023. Anlegget er i prøvedrift.

Renovasjon

Hallingdal Renovasjon IKS (HR) har revidert sin strategi for å imøtekomme nye krav i avfallsbransjen. Kommunen får som følge av det, store endring i dagens returpunkt.

Kommunen skal saman med HR jobbe for å få fleire hushaldsabonnentar over på henteordning. For hushaldsabonnentar der det ikkje kan gjennomførast å ha henteordning, og for hytteabonnentar skal det etablerast returpunkt med nedgrave løysingar med kjeldesortering av fem avfallsfraksjonar - restavfall, papir/pappemballasje, glas- og metallemballasje, plast og matavfall).

For å få til ei god løysing på returpunkt; minimere misbruk, lette arbeidet med tilsyn og opprydding, samt få til ei universell utforming, må talet på returpunkt reduserast. I dag driftar HR 177 returpunkt i Hallingdal og Krødsherad. Etter HR si vurdering bør dette reduserast til om lag 70 returpunkt.

Tiltaket er i gang, returpunkt med nedgrave løysingar i Brennkrysset på Golsfjellet er etablert i 2023.

Kommunale veger

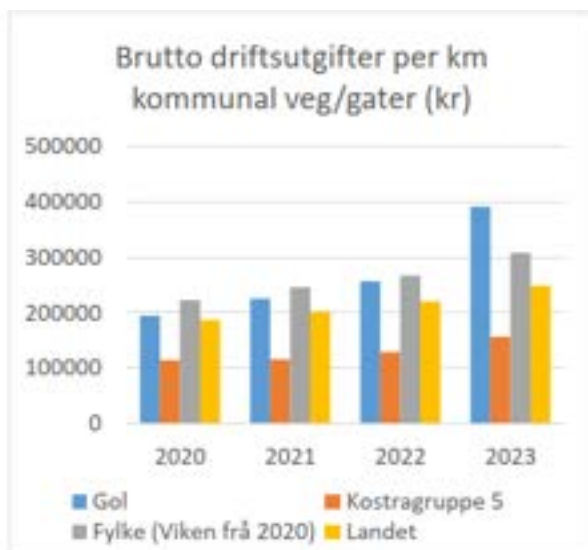
På kommunale veger skal vi ha eit godt kunnskapsgrunnlag som gjev oss eit godt grunnlag for å sette i verk tiltak for å betre standarden og trafikktryggleiken på vegnettet. Gol kommune er trafikksikker kommune og trafikktryggleiksplanen skal reviderast i løpet av planperioden.

Det er utarbeida hovudplan for veg 2020-2027 som blir lagt til grunn for økonomiplanarbeidet. Det er eit stort utbetnings- og vedlikehaldsetterslep på kommunale veger. Utval for natur og næring prioriterer prosjekttiltak innanfor årlege budsjettammer.

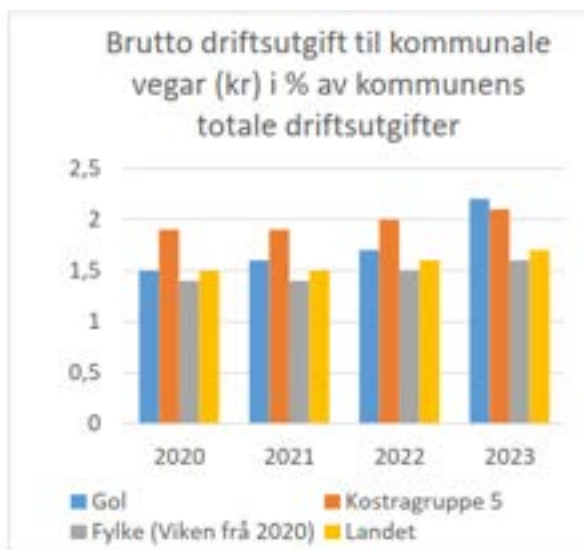
Det er nødvendig å auke administrativ ressurs innanfor vegsektoren frå 60% til 80% for å få gjennomført prosjekttiltak i tråd med hovudplan og politiske vedtak. Kompetanse og kapasitet er sentralt i evna til å levere gode tenester innan vegsektoren. Vi må styrke samarbeidet internt og med andre kommunar, slik at vi sikrar nødvendig kompetanse og evne til å gjennomføre tiltak.

Drift av kommunale veger krev god organisering og beredskap slik at nødvendige tiltak raskt kan setjast i verk for å halde krav som er satt. Det er inngått kontraktar/rammeavtaler med leverandørar av maskinentreprenørtenester og vinterdrift. Store deler av vegdrifta har vi i eigen driftsavdeling, og i samarbeid med Eigedomsavdelinga.

Kontraktar for vinterdrift skal indeksregulerast og dette må det takast høgde for i budsjett og økonomiplan frå 2025 og framover.

Kjelde: SSB/KOSTRA- tabell 12183

Kjelde: SSB/KOSTRA- tabell 12362

Auken i brutto driftsutgifter i 2023 er knytt til utgiftene med handtering og utbetring av kommunale vegar etter ekstremværet Hans på omlag 5 mill.kr.

KOSTRA-tal må brukast med varsemd, då ikkje alle kommunar fører på relevante arter for vedlikehald. Driftsutgiftene inkluderer ikkje veglys. Gol har **veg/gatelys** langs 60% av det totale vegnettet, tilsvarande for kostragruppe 5 er 46%. Brutto driftsutgifter for veg/gatelys i Gol per. km veg er lågare enn både kostragr.5, fylke og landsnitt.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Kompetanse og rekruttering veg	Etablere større fagmiljø og styrke samarbeidet. Auke administrativ ressurs.	Auke adm. ressurs. Styrke samarbeidet mellom kommunane i Hallingdal.	Styrke samarbeidet mellom kommunane i Hallingdal.
Trafikktryggleik	Revidering av TT-plan for Gol med mål om auka innsats på trafikktryggleik og Gol som knutepunkt	Revidere plan.	Følgje opp tiltaksdel.
Hovudplan for veg 2020-2027	Følgje opp tiltak i plan. UNN prioriterer prosjekttiltak innan årleg budsjettramme.	Gjennomføre vedtak/prioriterte prosjekttiltak.	Gjennomføre vedtak/prioriterte prosjekttiltak.

Plan og utvikling

Avdelinga har ansvar for plan og byggesaker, næring, miljø, oppmåling/matrikkel, landbruk, skogbruk og utsleppsaker.

Nosituasjonen

Ny samanslått avdeling mellom avdelingane utbygging og landbruk og miljø frå juni 2024.

Avdelinga handsamar i dag sakar innanfor mange ulike fagområde, og nokon funksjonar er delt med andre kommunar. Avdelinga handsamar sakar innanfor omlag 16 lover + tilhøyrande forskrifter. Som eit resultat av samanslåing av avdelingane vil brukarane oppleve ein meir saumlaus handsaming i sakar som blir påverka av fleire fagområde. Utsleppsaker er overført til KAV Hallingdal - Kommunalt avløpstilsyn og vassforvaltning.

Avdelinga har i stor grad bidrege til revidering av kommuneplanens arealdel og kommunedelplanen for Gol tettstad. Dette er ikkje endeleg vedteke på grunn av motsegn. Arbeidet med å løyse motsegn er tidkrevjande og komplisert og det er forventa at kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Gol tettstad er vedtatt innan utgangen av 2024. Fleire i avdelinga er med i arbeidet med utarbeiding av regional plan for klima, natur og klimatilpassing som er forventa vedteken i 2024.

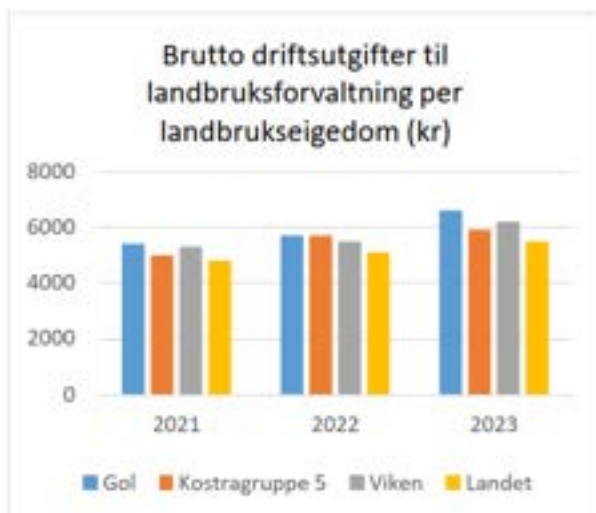
I samfunnsdelen er det mål om å redusere utsleppa i Gol med 40% i 2030 med utgangspunkt i 2009. Utslepp per innbyggjar i Gol er redusert frå om lag 10 tonn CO2 ekvivalentar i 2016 til om lag 6,7 tonn i 2022. Målet om lågutsleppsamfunn i 2050 tilsvara eit utslepp på under 2 tonn per innbyggjar. Gol er med i KS sitt program for klimatilpassing og klimatilpassing er eit tema i regional plan for klima, natur og klimatilpassing. Eit sentralt tema er klimavenleg mobilitet i Gol tettstad, eit arbeid som må vurderast mellom anna gjennom endring av områdereguleringsplan for Gol sentrum vest.

For å nå måla i samfunnsdelen må kommunen arbeide mot arealnøytralitet. Arealnøytralitet inneber;

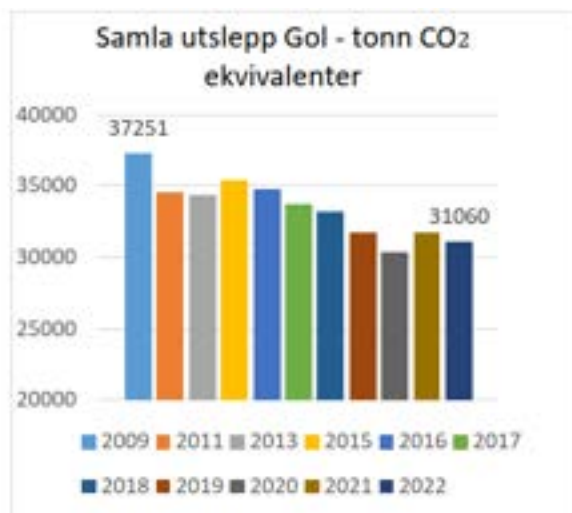
- auka gjenbruk og fortetting av areal som alt er utsett for menneskelege inngrep
- arealregnskap og arealavgift for å redusere presset på natur
- føresegner og rekkjefølgjekrav i planprosessar

Arealregnskap er eit viktig tiltak for å få oversikt over arealbruken og danne grunnlag for å nå måla om arealnøytralitet.

Plan og utvikling har i dag lovpålagte oppgåver som i dag ikkje følgjast opp, t.d. tilsyn i byggesaker jf. forskrift om byggesak § 15-3 første ledd. Innanfor plan er avdelinga styrka med ein ny stilling innanfor samfunnsplanlegging frå 01.05.2024.

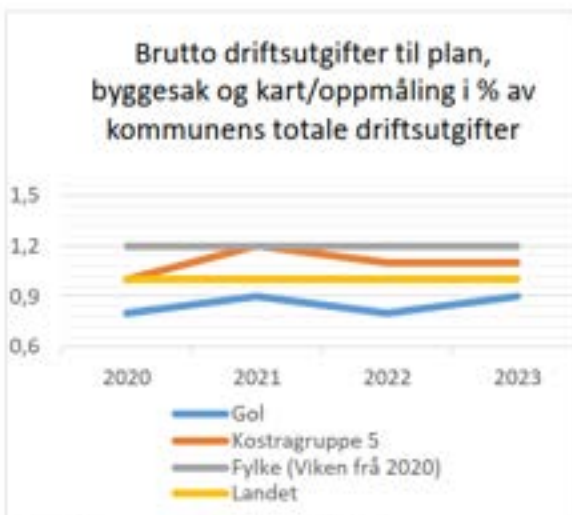
Kjelde: SSB/KOSTRA kommunefakta- nøkkeltal tabell 11950

Kjelde: SSB/Miljødirektoratet

Kilde SSB- kommunerekneskap tabell 12362

Kilde SSB- kommunerekneskap tabell 12362

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Bustadbygging	Legge til rette for fleire bustader og eit variert bustadtilbod i Gol tettstad.	Følgje opp kommunedelplan for Gol tettstad.	Revisjon av områdeplan for Gol sentrum vest
Styrke næringsarbeidet	Følgje opp strategisk næringsplan for Gol ved å opprette næringsnettverk. Målet er samskaping mellom ulike aktørar; gründer, universitet/fagskole, bank, offentleg	Oppstart 2025	Evaluering av næringsnettverk og vegen vidare for nettverket.

Økonomiplan for 2025-2028

	forvaltning og bedrifter		
FNs berekraftsmål	Måla skal innarbeidast i kommuneplanens samfunnsdel. Utarbeiding av indikatorsett for å måle berekraftsutvikling i kommunen vil vere ein del av dette arbeidet	Oppstart revisjon-kommuneplanens samfunnsdel	Samfunnsdel vedteke
Gol som knutepunkt	Styrke Gol stasjon - stasjonsområdet	Vidareføre arbeidet med detaljplan med Bane Nor	Oppgradert stasjonsområde.
Hyttebygging	Følgje opp strategiane i kommunal planstrategi for 2024-2027	Oppstart av planrevisjon/ «planvask» av eldre planar	Planrevisjon gjennomført
Tilsyn byggesak	Følgje opp tiltak i tilsynsstrategi	Tilsyn i tråd med vedtatt tilsyns-strategi	Vurdering av tilsynsstrategi
Klima- og miljø	Regional plan for klima, natur og klimatilpassing	Ferdigstillast	Følgje opp mål og tiltak i plan
Naturmangfald	Følgje opp tiltaksdel i kommunedelplan for naturmangfald	Kartlegging av naturmangfald	Revidert KDP-naturmangfald
Landbruk	Landbruksplan for Gol	Oppstart av planarbeid	Vedteke
Arealnøytralitet	Gjenbruka og fortette utbygde areal, stanse arealforbruket	Første utgåve til arealrekneskap for Gol kommune	Status arealnøytralitet med konkrete tiltak
Klimavennleg mobilitet i Gol tettstad	Fremje sykkel og gange, universell utforming, bilfrie soner, framtidsetta parkeringsløyseringar	Følgje opp kommunedelplan for Gol tettstad	Revisjon av områdeplan for Gol sentrum vest
Kompetanse og rekruttering	Styrke fagmiljø og regionalt samarbeid	Styrke det regionale samarbeidet	Konkrete samarbeidstiltak
Skogbruk	Skogbruksplan for Gol	Oppstart planarbeid	Vedteke

Eigedomsavdelinga

Avdelinga har ansvar for kommunal eigedomsforvaltning, kommunale trygde- og omsorgsbustader, formålsbygg og park/uteområde.

Nositasjonen

Eigedomsavdelinga med sine ressursar fungerer i dag som ein rein drifts- og vedlikehaldsorganisasjon, og ynskjer å bli styrka slik at ein også kan levere på andre forvaltningsoppgåver og investeringsprosjekt. Gjennomføringsevne vil avhenge av dette.

Brukaren i sentrum

Skal Gol kommune opplevast som en god kommune å bu i og tiltrekke seg nye innbyggjarar, må kommunen levere tenester som svarer på sluttbrukaren sine behov i størst mogleg grad. Det betyr at Eigedomsavdelinga må levere bygg og bustader som er tidsrette, godt vedlikehalde og eigna for sektoranes bruk og tenesteleveranse. For å få til dette må vi etablere formelle samarbeidsarenaer mellom sektorane og det må innførast brukaravtaler. Det skal i løpet av 2025 ferdigstillast etablering av digital infrastruktur i alle bygg for internett, tv og velferdsteknologi.

Kompetanse og kapasitet

For at avdelinga skal rekruttere og behalde rett kompetanse, må vi sikre høg medarbeidar-tilfredsheit. Vidare bli ein avdeling som nyttar saumlause digitale prosessar der det er smart. Administrasjonen består av tre ressursar i dag, så det må på plass ein ny ressurs som skal jobbe med forvaltaroppgåver, vedlikehaldsplanar samt prosjekt- og byggeleiing av investeringsprosjekt.

Meir for pengane

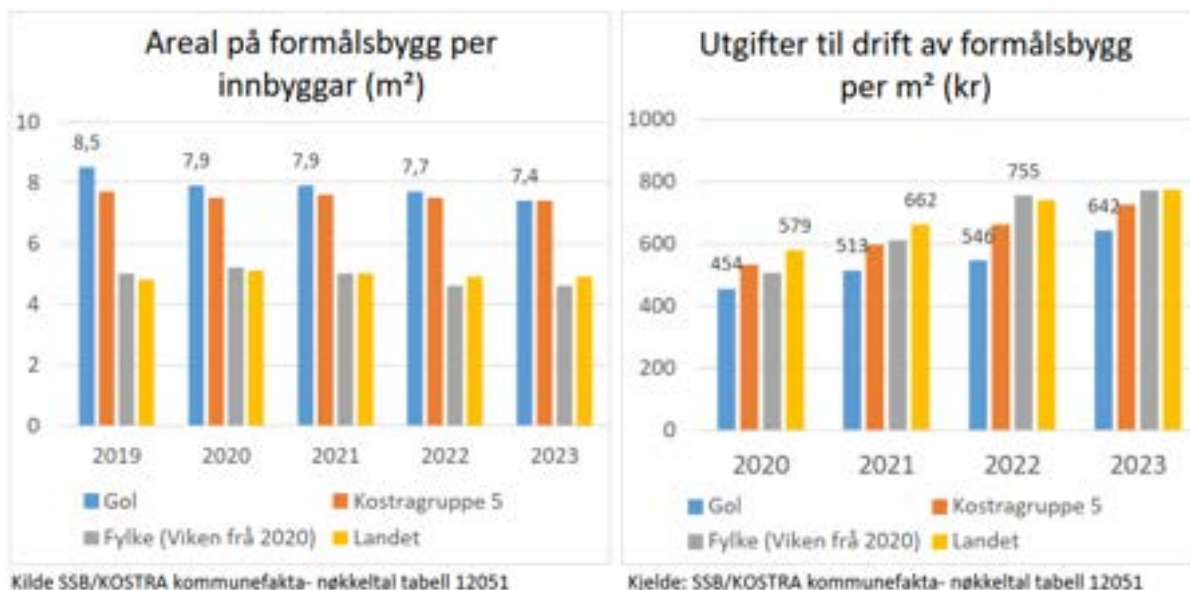
Eigedomsavdelinga har starta ein prosess der vi jobbar meir effektivt blant anna gjennom å utnytte potensiale i innkjøpte digitale verktøy. Fleire oppgåver skal digitaliserast der det er smart. Avdelinga vil prioritere driftsmidlar som maskiner, utstyr og biler som gjev meir effektiv dagleg drift, og lokalisere all operativ verksemd på Glitre når brannstasjonen blir frigjort. Vi må få på plass eit skallsikringsystem som fjernar tungvint og utdatert nøkkeladministrasjon, eit tiltak som også er knytt til samfunns- og informasjonstryggleik prioritert i kommunal ROS.

Verdibasert forvaltning av bygg

Gol kommune må ha en vedlikehaldsstrategi og plan som sikrar eit verdibasert vedlikehald av eigedomsmassen. Arbeidet har starta og strategi og plan skal vedtakast i 2026. Det er fortsatt eit potensiale i å avhende bygg og areal kommunen ikkje lenger har behov for.

Eit nytt tiltak er inneklime i Helsetunvegen 24 – 42 som er kartlagt. Arbeidet med å utbetre manglar må starte slik at vi sikrar verdiar og eit godt inneklime for bebuarar og tilsette i Miljøterapitenesta. Brannsikring av omsorgsbustader skal også gjennomførast i tråd med Handlingsprogrammet.

Gjennomført moglegheitsstudie for energivurderingar viser eit potensial for energisparing i formålsbygg. Konkrete tiltak blir lagt inn i økonomiplan.

Gol har no om lag like mange m² formålsbygg som kostragruppe 5, men fleire enn fylke og landet. Kommunen har låge driftsutgifter inkl. driftsoperatør- og reinhaldstenester per m². Energikostnadane er svært låge i høve andre kommunar. Tala for 2020 og 2021 er i ein viss grad påverka av koronapandemien og ulike tiltak som følgje av den.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Brukaren i sentrum	Auka brukarorientering gjennom forventningsstyrt og formalisert samarbeid med tenesteleverandør	<ul style="list-style-type: none"> • Brukaravtale Gol Helsetun • Digital infrastruktur etablert i alle omsorgsbustader og formålsbygg 	Brukaravtaler i alle formålsbygg og avtaler evaluert
Kompetanse og kapasitet	Rekruttere og behalde gjennom å legge til for opplæring, innsiktsbasert utvikling og godt arbeidsmiljø	Ny administrativ ressurs på plass	50% av stillingar reinhald har fagbrev
Meir for pengane	Jobbe på nye måtar gjennom meir saumlaus og effektiv drift der tilstrekkeleg med driftsmidlar og digitale verktøy er på plass	- LAFT reinhald implementert i alle formålsbygg. - Visma ressursstyring tatt i bruk på reinhald. - Ipad- til alle reinhaldarar. - LAFT Utleige implementert.	- All operativ drift lokalisert på Glitre - Skallsikring etablert - Nytt låsesystem omsorgsbustader etablert

Økonomiplan for 2025-2028

		- Skallsikring formålsbygg kartlagt.	
Verdibasert forvaltning av bygg	Ivareta verdier gjennom kontinuerleg vedlikehold og investering	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide vedlikeholdsstrategi og -plan for vedtak i 2026. - Prioritere og iverksette tiltak som gjev energisparing i tråd med anbefalingar i mogelegheitsstudiet. - Skifte belysningsarmatur til led i alle formålsbygg - Oppstart utbetring knytt til inneklime Helsetunv. 24-42 - Brannsikring omsorgsbustader etablert 	Nivå på vedlikehold og investeringar svarar til definerte måltal-KPI.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

Økonomiplan for 2025-2028

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kommunalsjef samfunn og utvikling	8 396	9 848	10 512	10 462	10 462	10 462
Utbyggingsavdeling	582	1 214	2 178	2 178	1 478	1 178
Landbruk og miljø	3 687	5 480	6 498	6 698	6 348	6 348
Kommunalteknisk avdeling	15 643	11 542	11 310	11 660	11 510	11 510
Eigedomsavdelinga	18 951	20 245	22 882	27 657	28 157	27 957
Sum	47 258	48 329	53 379	58 654	57 954	57 454

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Vedtatt budsjett		48 329	48 329	48 329	48 329
Sum Tekniske justeringer		2 286	2 286	2 286	2 286
Vedtatt forrige periode					
Endringer husleiger andre kommunale bygg	UNN – kommunal drift	-1	-1	-1	-1
Fiberutbygging omsorgsbustader	UNN – kommunal drift	-150	-150	-150	-150
Gol brannstasjon- leige av nye lokale av GKE AS	UNN – kommunal drift	0	2 500	2 500	2 500
Gol sentrum- universell utforming jf. kartlegging frå mellom anna RÅFU	UNN – kommunal drift	-200	-200	-200	-200
KAV- utgreiing av behov for nitrogenrensing ved kommunale avløpsanlegg i Hallingdal	UNN – kommunal drift	-120	-120	-120	-120
Samfunnsplanleggar- ny stilling	UNN – kommunal drift	190	190	190	190
Trafikktryggleiksplan- revidering	UNN – kommunal drift	0	-100	-100	-100
Utsifting av trafikkskilt	UNN – kommunal drift	0	-100	-100	-100
Vegoppmerking med termoplast	UNN – kommunal drift	-500	-500	-500	-500
Vinterdrift kommunale vegar- prisjustering kontrakter	UNN – kommunal drift	150	300	450	450
Vinterdrift kommunale vegar- prisjustering kontrakter	UNN – kommunal drift	-100	-100	-100	-100
Sum Vedtak forrige periode		-731	1 719	1 869	1 869
Konsekvensjustert budsjett		1 555	4 005	4 155	4 155
Konsekvensjustert ramme		49 884	52 334	52 484	52 484
Driftskonsekvens					
Driftskonsekvens ny barnehage Hallingmoområdet	UNN – kommunal drift	0	1 500	2 500	2 500
Sum Driftskonsekvens		0	1 500	2 500	2 500
Innsparingstiltak					
Redusert strømutgifter	UNN – kommunal drift	-400	-400	-400	-400
Sum Innsparingstiltak		-400	-400	-400	-400
Nye tiltak					
Auke Hallingdal Brann og Redning IKS	UNN – kommunal drift	300	300	300	300
Beredskap- auka kostnader	UNN – kommunal drift	120	120	120	120
Endring av bygningsmasse etter behov frå andre tenester/sectorar	UNN – kommunal drift	300	300	300	300
Farekartlegging skred og rasfare	UNN – kommunal drift	300	300	0	0
FDV- kostnader ROP-bustadar Furuvegen	UNN – kommunal drift	300	300	300	300
FDV-kostnader ny leikeplass i sentrumsparken	UNN – kommunal drift	75	150	150	150
Ingeniør/prosjektlear	UNN – kommunal drift	450	500	500	500
Eigedomsavdelinga					
Klimatiltak jf. regional klimaplan	UNN – kommunal drift	200	100	100	100

Økonomiplan for 2025-2028

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Kommuneplan- revidering av samfunnsdelen	UNN – kommunal drift	300	0	0	0
Næringsutviklar- utvide til 100% stilling	UNN – kommunal drift	450	450	450	450
Områderegeringsplan Gol sentrum vest- revidering	UNN – kommunal drift	0	300	300	0
Planmodul Framsikt	UNN – kommunal drift	150	100	100	100
Planvask av eldre reguleringsplanar inkludert kartlegging naturmangfald	UNN – kommunal drift	200	400	0	0
Skallsikring- standardisert adgangskontroll i formålsbygg	UNN – kommunal drift	300	350	0	0
Tiltak friluftsområde jf. forvaltningsplan	UNN – kommunal drift	100	400	50	50
Utbetring bruer jf. inspeksjonsrapport	UNN – kommunal drift	0	300	0	0
Utskifting av køyretøy	UNN – kommunal drift	0	250	0	0
Eigedomsavdelinga	UNN – kommunal drift	0	100	200	0
Vedlikehaldsplan kommunale bygningar	UNN – kommunal drift	0	100	200	0
Vegnavnskilt- adressering vegar	UNN – kommunal drift	100	0	0	0
Sum Nye tiltak		3 645	4 720	2 870	2 370
Nye tiltak og realendringer budsjett		3 245	5 820	4 970	4 470
Ramme 2025-2028		53 129	58 154	57 454	56 954

Vedtak forrige periode

Endringar husleiger andre kommunale bygg

Årleg indeksregulering og endring av leigeavtaler for husleiger kommunale bygg.

Fiberutbygging omsorgsbustader

Fiberutbygging omsorgsbustader. Kommunen bør legge til rette for fibertilgang i omsorgsbustadane. Det blir foreslått ei tilrettelegging for dette fordelt på 3 år. Årlige beløp er stipulerte kostnader.

Gol brannstasjon- leige av nye lokale av GKE AS

Etablering av ny brannstasjon i Gol. Notat datert 05.03.21 ligg til grunn for ny brannstasjon i

lokala til Hallingdal Bilsenter AS. Kommunen har innvilga dispensasjon frå plankrav på Storøyne. Justert tidsakse tilseier at ny brannstasjon kan stå klar i første halvdel av 2026. Kostnader til leige på 2,5 mill. kr. blir difor skyvd frå 2025 til 2026.

Gol sentrum- universell utforming jf. kartlegging frå mellom anna RÅFU

Gol sentrum - universell utforming jf. kartlegging mellom anna frå RÅFU. RÅFU har kartlagt ulike tiltak som dei ynskjer kommunen kan utbetre. Gatebruksplanen vart etablert i 1992-94 og det er behov for å rehabilitere deler av anlegget av omsyn til ferdsel for mjuke trafikantar og personar med funksjonshemming spesielt. Kostnadane er stipulerte og det kan bli behov for prioritering av tiltak saman med RÅFU undervegs. Midlane må også sjåast i samanheng med eventuelle investeringsmidlar til trafikktryggleikstiltak/fartsdempande tiltak på deler av vegnettet.

KAV- utgreiing av behov for nitrogenrensing ved kommunale avløpsanlegg i Hallingdal

KAV- felles avløpskontor og vassområde i Hallingdal skal på vegne av kommunane i regionen utarbeide rapport om behovet for framtidig nitrogenrensing ved kommunale avløpsanlegg i Hallingdal. Kommunane i regionen får krav om slik utgreiing gjennom nye utsleppsløyve. Arbeidet er omfattande og skal ta for seg alle områder som kan påverke utsleppet av nitrogen til Hallingdalsvassdraget, mellom anna landbruket. Kostnaden blir fordelt på kommunane og Gol sin del er stipulert til kr 120 000. Kostnaden kan ikkje dekkast av sjølvkost.

Samfunnsplanleggar- ny stilling

Samfunnsplanleggar. Gol kommune er vekstkommune med dei utfordringar og moglegheiter dette skapar. Funksjone skal drive samfunnsplanlegging og utvikling med fokus på kommuneplan, samfunns- og arealdel, større reguleringsplanar og framtidig strategiarbeid for kommunes utvikling på tvers av fag- og sektornivå. Kommunen har i dag svært liten kapasitet/ressursar knytt til overordna strategiarbeid i plan- og utviklingsarbeid. Styrking av planfunksjonane er nødvendig dersom vi skal lukkast med løyse oppgåvene som den nye *Plan og utviklingsavdelinga* skal ha ansvar for. Tiltaket blir foreslått med verknad frå om lag 1. mai-2024 og heilårsverknad fom 2025. Stillinga er tenkt finansiert med om lag 30% av sjølvkost, dvs. inntekter frå behandling av reguleringsplanar, medan 70 % til kommuneplan og strategiarbeid blir dekkast av kommunen sin ordinære drift.

Trafikktryggleiksplan- revidering

Revidering av trafikktryggleiksplan. I løpet av 2025 blir ansvaret for trafikktryggleiksplan og ordninga med Trafikksikker kommune lagt til den nye Plan og utviklingsavdelinga. Kommunen er forplikta til å ha trafikktryggleiksplan for å vere sertifisert som Trafikksikker kommune. Ein føresetnad for at planarbeidet kan skje i 2024/25 er at det blir tilsett samfunnsplanleggar.

Utskifting av trafikkskilt

Utskifting av offentlige trafikkskilt på kommunale vegar. Mange skilt er av dårlig forfatning og det er behov for å ta ein samla gjennomgang og oppgradering.

Vegoppmerking med termoplast

Vegoppmerking med termoplast på kommunale vegar. Merking vil ha om lag 4-8 år levetid.

Vinterdrift kommunale vegar- prisjustering kontrakter

Vinterdrift kommunale vegar- prisjustering kontrakter- prisauke 2023/24. UNN har vedtatt kvalitetskriterier som ligg til grunn. Prisauken som er lagt inn i økonomiplan 2023-26 er ikkje nok for å dekke kostnaden.

Vinterdrift kommunale vegar- prisjustering kontrakter

Vinterdrift kommunale vegar- prisauke i tråd med regulering i kontrakt. UNN har vedtatt kvalitetskriterier som ligg til grunn. Eksisterande øk-plan 23-26 tek ikkje høgde for prisjustering fom 2024.

Driftskonsekvens

Driftskonsekvens ny barnehage Hallingmoområdet

Drift, vedlikehold etc. basert på Holte modell kr. 1500 per kvadratmeter.

Nye tiltak

Beredskap- auka kostnader

Auka kostnad knytt til beredskapsoppgåver:

- Husleige Sivilforsvaret (FIG)- Torpomoen. Husleigeauke FIG har ikkje vore regulert på mange år.
- IUA- region, felles organisering for akutt forureining. Auka bidrag fom 2025.
- Drift- Nødnett og telefoni beredskap (satellittelefon).

Endring av bygningsmasse etter behov frå andre tenester/sektorar

Endringar av bygningsmassen etter behov frå andre tenester/sektorar. Dei seinare åra har det vist seg eit større behov for å gjere om ulike lokale for anna bruk i løpet av budsjettåret. Dei aller fleste tilfella er bustader knytt til behov i helse og omsorg. Kostnadane kan variere ein del frå år til år, men det er lettare å kunne gjennomføre nødvendige tiltak dersom det er satt av ein pott midlar. Alternativt må slike kostnader fremjast i årleg budsjettjustering.

Farekartlegging skred og rasfare

Farekartlegging skred og rasfare. Gjennomgang av eksisterande farekartlegging og utvide den med nye områder. Dette er også omtalt i rapporten og oppsummering av tema og tiltak etter ekstremværet Hans i 2023. Det er aktuelt å søkje om statlege midlar i tillegg til dette beløpet.

FDV- kostnader ROP-bustadar Furuvegen

Etablering av ROP-bustadar i Furuvegen. Erfaringar frå denne typen bustadar og brukargrupper viser at vedlikehaldskostnadane aukar. Dette er også signalisert frå administrasjonen i tertialrapport 2-24. Beløpet legg til grunn 1 personalleigheit og 7 leilegheit til bebuarar.

FDV-kostnader ny leikeplass i sentrumsparken

Drift- og vedlikeholdsmidlar for ny leikeplass i sentrumsparken. Det skal gjennomførast årleg lovpålagt tilsyn med retting av eventuelle avvik. Det er behov for løpande drift og vedlikehald av bevegelege deler, etterfylling av sand, gummireparasjonar og rydding av dekke. Det må også forventast at det oppstår mindre skader på konstruksjon i løpet av året.

Ingeniør/prosjektlear Egedomsavdelinga

Egedomsavdelinga med sine ressursar fungerer i dag som ein rein drift- og vedlikehaldsorganisasjon og i svært liten grad som forvaltar av egedom. Styrke kommunal egedomsforvaltning med 100% stilling med forvaltaroppgåver, byggkompetanse/planlegging og oppfølging av mindre prosjekt, grunnnerv, kjøp/sal av egedom. Dette er oppgåver som i dag er spreidd utover fleire funksjonar/tenester og oppgåver som kommunen ikkje har ressursar/kompetanse til i dagens organisasjon. Dette er ein funksjon som er avgjerande for at kommunen skal ha ein meir heilheitleg og samla egedomsforvaltning. Om lag 50% av stillinga er tenkt finansiert med eigne driftsmidlar. I tillegg vil det vere mogleg å finansiere deler av stillinga gjennom å belaste konkrete investeringsprosjekt. Netto utgift for stillinga vil i så fall bli låg. Gjennomføringsevne for mindre investeringsprosjekt og større driftstiltak i Egedomsavdelinga er avhengig av denne stillinga.

Klimatiltak jf. regional klimaplan

Klimatiltak jf. regional klimaplan. Midlane er tenkt som disponible for å kunne gjennomføre tiltak knytt til ny Klimaplan for Hallingdal.

Kommuneplan- revidering av samfunnsdelen

Revidering av kommuneplan- samfunnsdelen inkl. behovsanalyse Gol sentrum (planmidlar). Midlar til arbeidet med revidering samt behovsanalyse Gol sentrum som også er eit viktig grunnlag for revidering av Områdeplan Gol sentrum vest seinare i perioden.

Næringsutviklar- utvide til 100% stilling

Næringsutviklar- utvide frå 50 til 100% stilling. I samheng med at stillinga blir ledig frå januar-25 er det ynskje om å utvide stillinga til 100% stilling. Gol er den kommunen i Hallingdal som har minst stillingsressurs på dette feltet. Gol har eit sterkt og variert næringsliv som er viktig for heile regionen. Ei utviding av stillingsprosenten vil gjere det lettare å rekruttere ønska kompetanse. Samstundes vil ein styrke kommunen sitt næringsarbeid knytt til mellom anna næringsetablering, arbeidet med berekraftig utvikling og Bu- og blilystprosjektet.

Områdereguleringsplan Gol sentrum vest- revidering

Revidering av Områdereguleringsplan Gol sentrum vest. Dette er i tråd med Planstrategi for Gol 2024 - 27 tenkt oppstart i siste del av planperioden, dvs. 2026/27.

Planmodul Framsikt

Innkjøp av planmodulen i Framsikt vil samle alle planer på ein plattform og integrere dei ulike kommunale planane i handlingsprogrammet med tiltaksdel. Mange kommunar som har Framsikt har teke modulen i bruk eller er i ferd med å gjere det. På sikt vil dette lette oversikten over kommunale planar og gjere til at plansystemet blir integrert system saman med økonomi og handlingsplan.

Planvask av eldre reguleringsplanar inkludert kartlegging naturmangfald

Planvask eldre reguleringsplanar inkludert kartlegging naturmangfald i tråd med planstrategi 2024-27. Midlane vil gå til ekstern bistand og planfagleg arbeid. Tiltaket omfattar også ein del midlar til kartlegging av naturmangfald. I tillegg til desse midlane vil det også bli søkt om statlege midlar til planvask.

Skallsikring- standardisert adgangs kontroll i formålsbygg

Skallsikring av bygg, einsarta og standardisert elektronisk tilgangskontroll i formålsbygg og omsorgs-/trygdebustader. Dette er eit viktig tiltak for meir effektiv drift/vedlikehald av lås-system og nøkkeladministrasjon ved utleige. Reduserer risiko for at uvedkomande har tilgang til formålsbygg jf. mellom anna personvernforordninga GDPR og beredskap generelt. Er eit prioritert tiltak i ROS-analyse for Gol 2022-26.

Tiltak friluftsområde jf. forvaltningsplan

Tiltak friluftsområde jf. forvaltningsplan. Forslaget går ut på å budsjettere eit beløp som skal dekke kommunalt bidrag/eigenandel ved søknad om tilskot frå Viken fylkeskommune. Aktuelle tiltak blir vurdert av administrasjonen ut frå prioritering av tiltak i forvaltningsplan. I 2025 er det forslag om midlar til å rive gamal kommunal bustad og planere denne til fleire parkeringsplassar for friluftsområde ved Mobraua.

Utbetring bruer jf. inspeksjonsrapport

Utbetring av bruer jf. inspeksjonsrapport. Dette omfattar 8 definerte bruer.

Utskifting av køyretøy Egedomsavdelinga

Utskifting av køyretøy Egedomsavdelinga. Det er stort behov for å skifte ut eldre køyretøy i avdelinga. Det er lagt inn midlar til å bytte i bruktbil. Det blir vurdert å skifte til el-bilar om det let seg gjere.

Vedlikehaldsplan kommunale bygningar

Utarbeiding av vedlikehaldsplan og generell auke i vedlikehaldsmidlar til kommunal bygningsmasse er nødvendig for å unngå verditap utover normalt elde/slitasje. Gol kommune bruker mindre til drift og vedlikehald per m² formålsbygg enn andre kommunar.

Vegnavnskilt- adressering vegar

Vegnavnskilt som del av kravet til adressering langs private vegar, mellom anna hytteområder.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samla	Økonomiplan				Sum
	prosjektbeløp Netto prosjektutgift	2025	2026	2027	2028	Økonomiplan 2025-28
UNN – kommunal drift						
Brannsikring omsorgsbustader	3 200	400	2 400	0	0	2 800
Driftsstyringsanlegg teknisk anlegg formålsbygg	5 000	500	4 500	0	0	5 000
Enøk- tiltak - oppfølging rapport mulighetsstudie Enøk	2 000	500	500	500	500	2 000
Fortau Rundingen	650	0	900	0	0	900
Gol samfunnshus - energitiltak	13 000	0	3 000	7 000	0	10 000
Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg og idrettshall	22 700	13 000	0	0	0	13 000
Gol skule -solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena - ENØK-tiltak	10 000	0	3 000	7 000	0	10 000
Ny avkøyring RV7	450	200	0	0	0	200
Oppgradering avdeling ODA Gol helsetun	10 000	10 000	0	0	0	10 000
Rehabilitering PU-Helsetunvegen 24-42	2 000	0	2 000	0	0	2 000
Samferdselsløft kommunale vegar	33 400	0	7 000	0	0	7 000
Trafikktryggleikstiltak - fartsreducerande tiltak	2 450	400	0	0	0	400
Utsifting av LED-belysning- ENØK-tiltak	14 800	7 400	7 400	0	0	14 800
Sum UNN – kommunal drift	119 650	32 400	30 700	14 500	500	78 100

Brannsikring omsorgsbustader

Brannteknisk rådgjevarfirma har gjennomført ei grovanalyse av moglege tiltak som kan auke branntryggleiken. Dette må også vurderast i forhold til oppdeling av prosjektet. Førebels prioritert rekkefølge; Elgfaret 4, (4 einingar), Helsetunvegen 6-20 (8 einingar på to bygg), Helsetunvegen 24-42 (11 einingar). Av ressursmessige årsaker og mange prosjekt på same tid må prosjektet skyvast eit år fram i tid. Ubrukte midlar i 2024 blir overført til 2025. Midlar i 2025 blir skyvd til 2026.

Driftsstyringsanlegg teknisk anlegg formålsbygg

Sentral driftskontroll av de tekniske anlegg på formålsbygga. Moglegeheitsstudiet i 2024 viser at det er behov for å oppgradere styringsanlegga og brønnvarmepumpene for å gje meir effektiv drift og ta ut potensiale som ligg i styring og dermed reduserte energikostnader. Det same gjeld ei rekke ventilasjonsanlegg. Det bør derfor etablerast eit felles SD-anlegg for de viktigaste bygga, med unntak av kommunehuset som må sjåast på som eit eiga prosjekt.

Enøk- tiltak - oppfølging rapport mulighetsstudie Enøk

Gjennomføring av mindre tiltak med stor effekt, årlig i perioden. Tiltaka er skildra i moglegheitstudien for energisparing utarbeida i 2024 .

Fortau Rundingen

Fortau Rundingen, strekninga Sentrumsvegen- Gol helsetun. Prosjektet må sjåast i samanheng med oppgradering av VA-anlegg i området. Prosjektet er skyvd frå 2025 til 2026 og auka frå kr 750 000 til kr 900 000. Det er førebels ikkje lagt inn midlar til VA i økonomiplanen.

Gol samfunnshus - energitiltak

Prosjektet omfattar utskifting av radiatorar i heile bygget og utskifting av glasvindauga i heile bygget, inkl. nye vindaugfelt ved hovudbygningen. Dette er installasjonar og bygningsdelar som ikkje er gjort noko med sidan bygginga av samfunnshuset for vel 50 år sidan. Viktig med utskifting av radiatorar som kan få stort skade omfang om det skulle oppstå ei vasslekkasje. Utskifting av vindauga vil ha energisparande verknad på sikt.

Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg og idrettshall

Gol samfunnshus- rehabilitering garderobeanlegg. Sanitær/garderobeanlegget er svært nedslite og er ikkje i tråd med dagens krav. Tiltaket er prioritert høgt i avtalen med Viken fylkeskommune. Renovering av idrettshallen vart gjort i 2023. Det vart i 2024 utlyst konkurranse men innkomne tilbod låg så høgt at ein valde å vurdere anna konkurranseform. Med bakgrunn i prissetting i tilbod i 2024 vil ein likevel rå til at samla ramme for prosjektet blir auka frå 7,5 til 13 mill.kr inkl. mva. Det blir overført 7,5 mill.kr i ubrukte midlar frå 2024 til 2025 samt ei auke på 5,5 mill.kr, totalt 13 mill.kr. i 2025.

Gol skule -solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena - ENØK-tiltak

Solcelleanlegg Gol skule og Gol idrettsarena. Moglegheitsstudie i 2024 viser eit godt potensiale for solselleanlegg. Anlegga vil gi høgare del eigenproduksjon og eigenforbruk av straum.

Ny avkøyring RV7

Attståande midlar etter bygging av veg over Storøyne, satt av til slutføring av vegprosjektet. Restmidlar på kr. 200.000 blir overført til 2025 til bruk for kommunens del i finansiering av 50 meter av veg S4 iht. utbyggingsavtale og/eller andre tiltak. Når dette skal skje er avhengig av når utbygger skal bygge resterande del av S4 mot Vikojordet. Dersom utbygging ikkje skjer i 2025, bør kommunen i budsjett for 2026 vurdere om midlane skal setjast av på fond til formålet, eller løyve midlane på nytt når behovet melder seg og tiltaket skal gjennomførast.

Rehabilitering PU-Helsetunvegen 24-42

Det er behov for rehabilitering av PU-Helsetunvegen 24-42. Kartlegging gjennomført i 2024 viser at to bad må totalrenoverast, ventilasjonsanlegget er underdimensjonert og det blir anbefalt drenering av grunnmur på heile nordsida av bygget. Dette vil være tiltak som vil betre inneklimate for bebuarar og tilsette. Tiltaket er førebels kostnadsestimert til om lag 2 mill.kr.

Samferdselsløft kommunale vegar

Hovudplan veg er vedtatt av kommunestyret. Kommunen er i ferd med å oppgradere grendavegane i kommunen. I 2024 er det løyvd 12 mill.kr til Liagardsvegen. Dette prosjektet blir oppstarta i 2024 og avslutta i 2025. Restmidlar frå 2024 må overførast til 2025.

Det er forslag om å utbetre Nordre Øygardsveg med midlar i 2026 med eit førebels ramme på 7 mill.kr inkl. mva. Samla ramme til vegløftet aukar i så fall frå 26,4 mill.kr. til 33,4 mill.kr inkl. mva. Då vil alle dei viktigaste kommunale grendavegane vere utbetra i løpet av 6 år.

Trafikktryggleikstiltak - fartsreducerande tiltak

Trafikktryggleikstiltak inkl. fartsreducerande tiltak på kommunale vegar. Det vart løyvd til saman 1,2 mill. kr til dette i 2023 og 24. Det er ynskje om å utvide denne ramma med kr 400 000 i 2025. Prioritering av tiltak blir gjort av kommunalteknisk avdeling

Utskifting av LED-belysning- ENØK-tiltak

Fra 2023 er det ikkje lenger anledning til å selje lysstoffrør, og det må prioriterast å få på plass nye armatur i alle bygg. Mogleighetsstudiet viser at tiltaket ikkje har så stort inntjeningspotensiale, men det må gjennomførast innan relativ kor tid.

UNN - selvkost

Innleiing

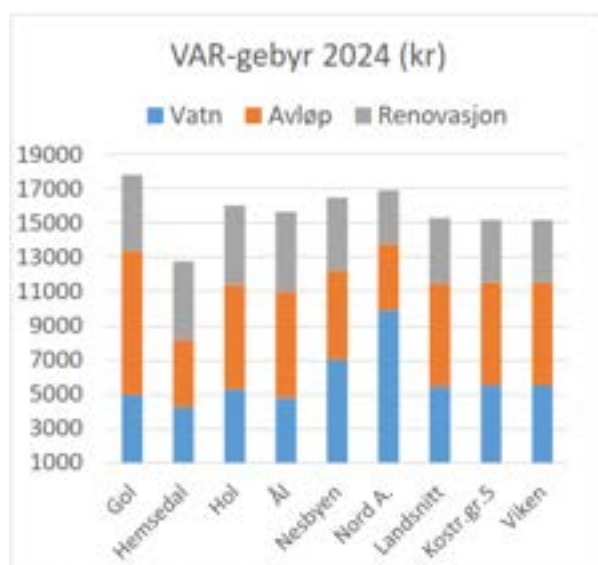
Samfunn og utvikling (SU) 2025-28 – sjølvkostområde

Sjølvkostområda er ein del av verksemda til kommunalteknisk avdeling og Utbyggingsavdelinga, dvs. vatn, avløp og renovasjon (VAR) og områda knytt til byggesak, plan, seksjonering og kart/oppmåling.

Separate avløpsanlegg blir handtert av KAV Hallingdal - Kommunalt avløpstilsyn og vassforvaltning med Ål som vertskommune.

Nositasjonen

Gol har ein god og stabil kvalitet på sjølvkostenestene. Gebyra på VAR-området auka vesentleg i 2023 pga. straumpris, prisvekst og auka kapitalkostnader i form av renter og avdrag. Sjølvkostkalkyla for 2025 med bakgrunn i stipulerte rekneskapstal i 2024 vil gje oss svar på gebyrutviklinga. Ein må forvente ytterlegare auke i gebyra framover som følgje av nødvendige investeringar og strengare krav frå Statsforvaltaren til drift i nye utsleppsløyve. Samtidig er det knytt usikkert til utviklinga i straumpris og renteutvikling. *Sjølvkost er også kommentert i avdelingsvise omtaler.*

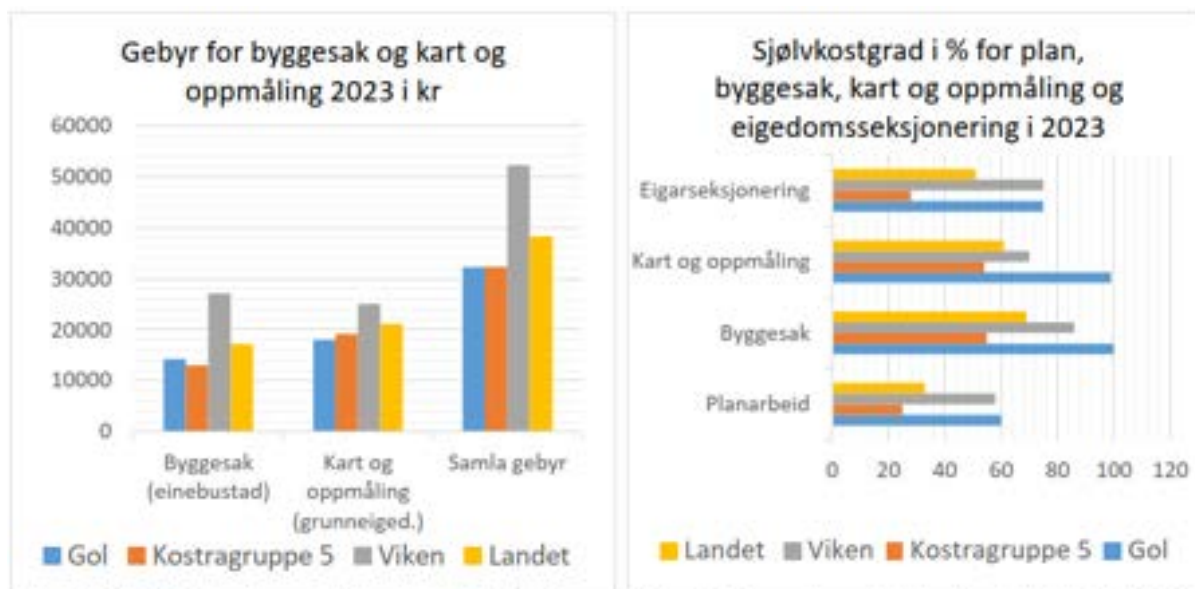

Kjelde: SSB/KOSTRA- tabell 12842

Kjelde: SSB/KOSTRA kommunefakta- nøkkeltall

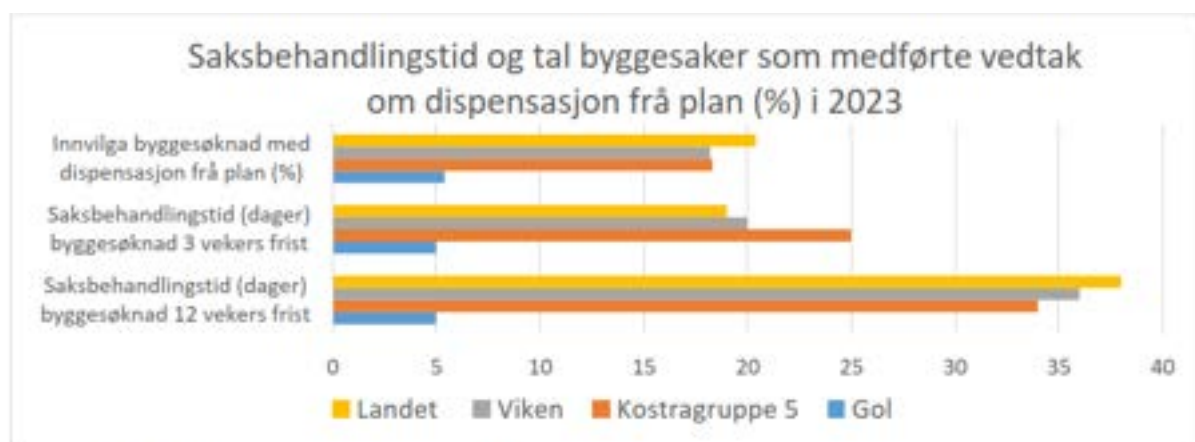
Gebyra på byggesak og kart/oppmåling i Gol er samla om lag som KOSTRA-gruppe 5 og lågare enn fylkes- og landsnitt. Gebyr for behandling av private reguleringsplanar er høgare enn KOSTRA-gruppe 5 og landsnittet, men under fylkessnittet.

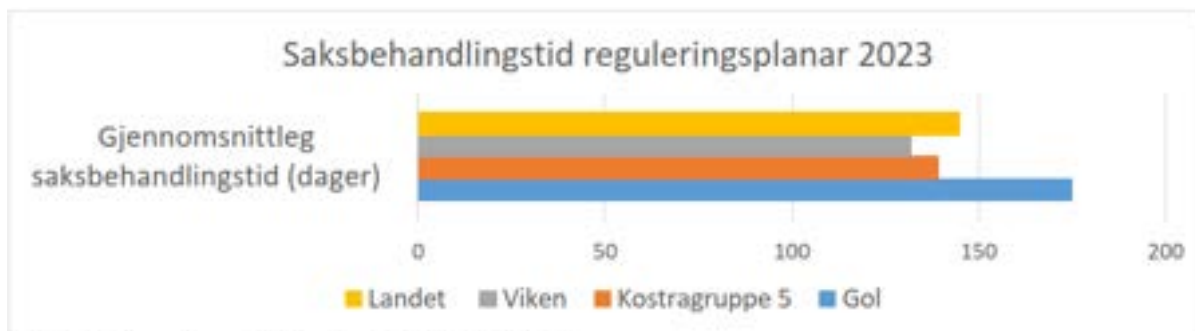
Kjelde: SSB/KOSTRA Plan og byggesaksbehandling tabell 12303

Kjelde: SSB- Plan og byggesaksbehandling, sjølvcost tabell 13013

Gol har svært høg sjølvcostdekning samanlikna med resten av landets kommunar for plan, byggesak, kartforretning. Gebyroversikten viser at Gol har «låge gebyr» ut frå dekningsgrad i forhold til andre kommunar.

Kjelde: SSB- Plan og byggesaksbehandling, sjølvcost tabell 14304

Kjelde: SSB- Plan og byggesaksbehandling, sjølvcost tabell 14304

Gjennomsnittleg saksbehandlingstid på byggesaker i Gol er langt lågare enn kostragruppe 5, fylke og landssnitt. Gol har vesentleg mindre byggesaker der det er innvilga dispensasjon frå plan. Behandlingstida på reguleringsplan varierer mykje år for år avhengig av tal og kompleksitet mv., og var i 2023 vesentleg lengre enn i 2022. Dekningsgraden på sjølvkost er høg i Gol.

Tilsyn byggesak er ei lovpålagt oppgåve som skal dekkast av byggesaksgebyra. Gol er godt under landssnittet i utøving av slike tilsyn. Dette er ei prioritert oppgåve framover.

Det har vore behov for å styrke ressursen til kart og oppmålingsarbeid. Statens kartverk har gjennom tilsyn dei siste åra peikt på at Gol må betre arbeidet med Matrikkelen. Utbyggingsavdelinga er difor styrka med ein ny fast ressurs som bidreg i desse tenestene og som på sikt også skal delta i byggesak og utøving av tilhøyrande tilsyn.

For VAR-området vil det bli behov for investeringar både til nye anlegg og til fornying av eksisterande anlegg som følgje av befolkningsvekst, skjerpa myndigheitskrav, klimatilpassing og overvatn. Ikkje minst har ekstremværet «Hans» i august 2023 viste oss utfordringane kommunane har med å tilpasse seg eit anna klima enn det vi er vant med.

Strengare regelverk stiller auka krav til vatn- og avløpstenestenes kvalitet. Kommunen er lovpålagt å yte vatn- og avløpstenester etter sjølvkostprinsippet. Det betyr at brukarane av tenestene i hovudsak skal betale det tenestene kostar. Gebyra vil auke i åra framover som følge av krav om nye investeringa. Det er behov for å styrke ressursen til arbeid med VA i samband med oppfylging av drift og løyver for verksemda.

Dekningsgraden for tenestene kjem fram i sjølvkostrekneskapan som blir lagt til grunn for avsetning eller bruk av fond i kommunerekneskapan. Av samla budsjett for Samfunn og utvikling dekker sjølvkostområda om lag 40% av kostnadane.

Innsatsområde	Strategi – korleis gjer vi det	Mål 2025	Mål 2028
Hovudplanar for drikkevatn, avløp (VA) og vassmiljø	Revidere hovudplanar. Planprogram vedtatt	Utarbeide og vedta hovudplanar VA	Følgje opp tiltaksdel i hovudplanar VA samt tiltaksplan for vassregion Viken.
Kompetanse og rekruttering VA	Etablere større fagmiljø slik at vi sikrar nødvendig kompetanse og evne til å gjennomføre tiltak.	Styrke samarbeidet mellom kommunane i Hallingdal.	Styrke samarbeidet mellom kommunane i Hallingdal.
Renovasjonsplassar «færre og større».	Kommunal investering, jf. HR sin framdriftsplan for sanering av containerplassar og etablering av nye	Følgje HR sin framdriftsplan for sanering av containerplassar og etablering av nye renovasjonsplassar	Gjennomført tiltak, jf. HR sin framdriftsplan og vedtatt EU krav.

Økonomiplan for 2025-2028

	renovasjonsplassar med kjeldesortering.	med kjeldesortering.	
Innbyggardialog-digitale løysingar	Digitalisere byggesaksarkivet	Prosjektplan for gjennomføring	Byggesaksarkivet er digitalisert
Styrking av arbeidet med Matrikkel	Følgje opp tilsyn frå Statens Kartverk- kart og oppmålingsarbeid. Følgje opp restanselister.	Lukke avvik etter matrikkeltilsyn	Ingen avvik
Fondsmidlar på sjølvkostområda skal ikkje overstige 5-års regelen	Berekning av sjølvkostkalkyle med fondsregulering i tråd med sjølvkostregelverk.	Ingen avvik	Ingen avvik

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Utbyggingsavdeling - sjølvkost	80	1 008	1 434	1 434	1 434	1 434
VAR	-8 180	-14 856	-19 743	-18 985	-19 666	-19 666
Sum	-8 100	-13 848	-18 308	-17 550	-18 231	-18 231

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskriving tiltak	Avdeling	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
Vedtatt budsjett		-13 848	-13 848	-13 848	-13 848
Sum Tekniske justeringer		1 061	1 061	1 061	1 061
Vedtatt forrige periode					
Samfunnsplanleggar	UNN - selvkost	80	80	80	80
VAR-Momentum okt 23	UNN - selvkost	-1 004	-2 505	-3 186	-3 186
Sum Vedtak forrige periode		-924	-2 425	-3 106	-3 106
Konsekvensjustert budsjett		137	-1 364	-2 045	-2 045
Konsekvensjustert ramme		-13 711	-15 212	-15 893	-15 893
Nye tiltak					
Andre tiltak	UNN - selvkost	-4 597	-2 338	-2 338	-2 338
Sum Nye tiltak		-4 597	-2 338	-2 338	-2 338
Nye tiltak og realendringer budsjett		-4 597	-2 338	-2 338	-2 338
Ramme 2025-2028		-18 308	-17 550	-18 231	-18 231

Vedtatt forrige periode

VAR-Momentum okt 23

Økonomiplan for 2025-2028

Endring iht Momentums beregninger 2023

Endringane skuldast nye sjølvkostberegninger for vatn og avløp, og tabellen under visa ei oppsummering av inntekter og utgifter for 2024.

**Prognose-,
budsjett- eller
økonomiplan (velg
år i cellen under):**

2024	Totalt	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming
Gebyrinntekter	55 180 921	8 256 298	19 060 858	18 836 193	1 484 263
Driftsinntekter	55 180 921	8 256 298	19 060 858	18 836 193	1 484 263
Direkte driftsutgifter	42 738 240	5 246 608	9 416 536	18 645 169	1 508 080
Avskrivningskostnad	6 655 594	1 869 206	4 313 794	328 231	144 363
Kalkulatorisk rente (4,69 %)	8 450 408	1 407 408	6 556 631	221 135	265 234
Indirekte driftsutgifter (netto)	1 320 291	156 000	208 000	38 275	36 843
Sjablongmessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	66 015	7 800	10 400	1 914	1 842
Driftskostnader	59 230 548	8 687 022	20 505 361	19 234 722	1 956 363
Resultat	-4 049 627	-430 724	-1 444 503	-398 529	-472 100
Selvkostgrad (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
"Bidrag" til administrasjon og låneutgifter etter ev. subsidiering	16 492 308	3 440 414	11 088 825	589 554	448 283
Selvkostfond 01.01	11 659 771	484 393	6 976 765	760 440	1 448 341
- Bruk av selvkostfond	-4 140 001	-430 724	-1 444 503	-398 529	-472 100
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (4,69 %)	423 652	12 618	293 337	26 319	56 856
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	7 943 424	66 287	5 825 599	388 231	1 033 098
Fremførbart underskudd 01.01	-903 985	0	0	0	0
+ Inndekning av fremførbart underskudd	169 395	0	0	0	0
- Underskudd til fremføring	-79 021	0	0	0	0

Økonomiplan for 2025-2028

- Kalkulert rentekostnad selvkostfond (4,69 %)	-14 169	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-827 780	0	0	0	0
	-4049627,336	-430724	-1444503	-398529	-472100
Gebyrinntekter	55 180 921	8 256 298	19 060 858	18 836 193	1 484 263
Gebyrgrunnlag ekskl. ev. subsidiering og fond	59 230 548	8 687 022	20 505 361	19 234 722	1 956 363
Finansiell dekningsgrad (%)	93,2 %	95,0 %	93,0 %	97,9 %	75,9 %

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samla prosjektbeløp Netto prosjektutgift	Økonomiplan				Sum
		2025	2026	2027	2028	Økonomiplan 2025-28
UNN - selvkost						
Brønnhus vassverk	400	400	0	0	0	400
Eiklid avløpspumpestasjon - rehabilitering	1 500	1 500	0	0	0	1 500
Gol vannverk nytt høgdebasseng Skaga	7 000	0	7 000	0	0	7 000
Hemsil avløpspumpestasjon- rehabilitering	1 300	1 300	0	0	0	1 300
Intelligente vassmålarar	3 000	500	1 000	1 000	0	2 500
Nye renovasjonspunkt kildesortering	12 700	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Nye tiltak avløp	4 500	300	300	600	300	1 500
Nye tiltak vann	5 700	600	600	600	600	2 400
Rehabilitering VA-hovudledning Glitre- Hemsil II	34 700	7 500	7 100	7 100	7 000	28 700
Sekundærrensing - Gol reinseanlegg	119 100	5 500	0	0	0	5 500
Solcelleanlegg Gol reinseanlegg - ENØK-tiltak	1 000	0	1 000	0	0	1 000
Utskifting belysning til LED på VA bygg	250	250	0	0	0	250
VA ledning Vikojordet	4 000	2 000	0	0	0	2 000
VA-ledning Herad (Gol RA-Bilia)	4 500	2 500	0	0	0	2 500
Sum UNN - selvkost	199 650	24 350	19 000	11 300	9 900	64 550

Brønnhus vassverk

Brønnhus over grunnvassbrønner på Gol vassverk. Tiltaket har mellom anna bakgrunn i erfaringane frå ekstremværet Hans i 2023.

Eiklid avløpspumpestasjon - rehabilitering

Eiklid avløpspumpestasjon, rehabilitering.

Gol vannverk nytt høgdebasseng Skaga

Nytt høgdebasseng i området ved Skaga. Dette er eit ledd i arbeidet med sikker vassforsyning og sløkkevatn for bustadområde på Tuppeskogen/Steinmoen. Blir også vurdert i revidering av hovudplan vatn/avløp i 2024/25. Prosjektet blir skyvd frå 2025 til 2026.

Hemsil avløpspumpestasjon- rehabilitering

Hemsil vasspumpestasjon, rehabilitering.

Intelligente vassmålalarar

Vurdere installasjon av nye intelligente vassmålalarar hos abonnentane. Ettersom de aller fleste vassmålalarane må skiftast ut, må prosjektet gå over fleire år. Intelligente vassmålalarar vil kunne gje langt betre oversikt over vassforbruk og lekkasjekontroll. Abonnenten slepp å lese av målar sjølv. Dette tiltaket vil bidra til at Gol kommune blir ein «smart kommune» i tråd med strategi for kommunen sin samfunnsdel. Må også vurderast ut frå erfaringar frå prøveprosjekt i andre kommunar. Prosjektet blir skyvd eit år fram og midlar på kr 500.000 i 2024 blir overført til 2025.

Nye renovasjonspunkt kildesortering

Planlegging og etablering av nye renovasjonspunkt i tråd med nye krav til kjelde-sortering for fritidsbustader og bustader som i dag har containerrenovasjon. Ordninga skal erstatte dagens containerrenovasjon. Kostandene er usikre, årleg ramme er foreslått auka frå 1,7 til 2 mill per år, og utvida til 2028. Etablering kan i ein del tilfelle bli avhengig av reguleringsplan og grunnkjøp, dette kan virke inn på framdrift og gjennomføring.

Rehabilitering VA-hovudledning Glitre- Hemsil II

Hovedleidningsnettet mellom Glitre over Storøyne og fram til Hemsil II er av det eldste nettet i kommunen. Leidningsstrekking med installasjonar er svært viktig for forsyningstryggleiken. Det er utarbeida forprosjekt. Konkrete prioriteringar på strekninga blir teke omsyn til i prosjekteringa og fordelt på fleire år.

Sekundærrensing - Gol reinseanlegg

Gol reinseanlegg- overføring av restmidlar til 2025. Pga. ekstremværet Hans i 2023 og forsikring vart ferdigstilling og prøvedrift utsett i forhold til plan. Slutføring av prosjekt i 2025.

Solcelleanlegg Gol reinseanlegg - ENØK-tiltak

Solcelleanlegg Gol reinseanlegg. Tiltaket er i tråd med moglegheitsstudie for energisparing utarbeida i 2024.

Utskifting belysning til LED på VA bygg

Utskifting av belysning til LED på VA-bygg, mellom anna deler av Gol reinseanlegg. Tiltaket er omtalt i moglegheitsstudie for energisparing utarbeida i 2024.

VA ledning Vikojordet

Bygging av VA- ledning for regulert utbyggingsområde/næringsareal, utbyggingsområde utan Plankrav, på Vikojordet. Tilknytning til avløp er ikkje ført til tomtegrense. Avløpsledning/tilknytning vil ikkje bli bygd ut/etablert før det blir etablert verksemdar. Krev grunnkjøp og prosjektering før etablering. Vurdere løysing og kostnadsdeling med utbygger. Midlar i 2024 blir flytta til 2025.

VA-ledning Herad (Gol RA-Bilia)

Rehabilitering vassledning på strekninga Gol reinseanlegg - Bilia på omlag 500 meter. Det aktuelle leidningsstrekking består av malmrør som er utsett for vasslekkasjar.

Interkommunale samarbeidstiltak

Innleiing

Gol vaksenopplæring

Gol vaksenopplæring er etablert i Læringscenteret Hallingdal. Det er omfattande interkommunalt samarbeid på området.

Desse tenestene har tilhald i Læringscenteret Hallingdal: Gol vaksenopplæring, Ung- invest Hallingdal, OPUS Hallingdal, Hallingdal Karrieresenter, Oppfylgningstenesta Hallingdal, NAV Hallingdal ungdomskontakt og delar av Gol vidaregåande skule. I tillegg har Gol kommune eit kurs -og møtelokale i same bygningen, som m.a. vert nytta til vidareutdanning og grunnutdanning på høgskulenivå.

Gol vaksenopplæring tilbyr opplæring på desse områda:

Førebuande opplæring for vaksne (FOV) Opplæringslova §18-2 til deltakarar frå alle kommunane i Hallingdal (I gamal opplæringslov nemnt som grunnskuleopplæring for vaksne §4A-1)

Kombinasjonsklasse i samarbeid med fylkeskommunen og kommunane i Hallingdal

Realkompetansevurdering

Norskopplæring for minoritetsspråklege frå Flå, Nes, Gol og Hemsedal

Individuelt tilrettelagt opplæring - Opplæringslova §19-5 til deltakarar frå Gol (I gamal opplæringslov nemnt som spesialundervising for vaksne §4A-2)

Individuelt tilrettelagt opplæring - Opplæringslova §19-5 til deltakarar frå dei andre kommunane i Hallingdal. (sal av tenester til andre kommunar).

Norskopplæring for unge vaksne med rett til vidaregåande opplæring.

Tverrfagleg kurs for praksiskandidatar (TKP), i regi av Hallingdal Karrieresenter/VOV Hallingdal våren 2024 (fullført vidaregåande opplæring gjennom dokumentert yrkespraksis og eksamen)

Visjon Gol vaksenopplæring

Gol vaksenopplæring ynskjer å fremje livskvaliteten hjå elevane ved å utvikle evna til meistring og deltaking i skule og samfunn»

Ny lov om integrering stiller større krav til rask gjennomføring av norskopplæring og eit raskare løp mot vidare utdanning og arbeid. Fylkeskommune har med ny lov fått plikt til å gje norskopplæring til deltakarar på introduksjonsprogram som er elevar i vidaregåande opplæring.

Gol vaksenopplæring har spisskompetanse på andragogikk (pedagogikk for vaksne) og ynskjer å vera ein tilbydar av opplæring på fleire områder. Målet for mange er arbeid, og/eller å få ei sterkare tilknytning til arbeidslivet, ved t.d. å ta eit fagbrev. Kompetanse pluss og TKP er eksempel på dette. Vi opplever fleire vaksne treng opplæring i grunnleggjande ferdigheiter og IKT. Skal dei lukkast i arbeidslivet treng dei å auke kompetanse på desse områda.

Økonomiplan for 2025-2028

Innsatsområde	Strategi	Dagens nivå (2024)	2025	2027
Felles norskopplæring i Hallingdal	Samarbeidsavtale norskopplæring i Hallingdal (tal kommunar i samarbeidet) Politiske prosessar	4	6	
Tilsette i vidareutdanning VO (12)	Målsetjing at alle tilsette innan utgangen av 2027 har Andrespråkspedagogikk for vaksne - vidareutdanning 30 studiepoeng.	1	1	
Ny læreplan i førebuande opplæring for vaksne, FOV, tidlegare grunnskule for vaksne. Modulstrukturerte læreplaner frå august 2024	Innføring av nye læreplan i FOV. Felles utviklingsarbeid på skulen ved hjelp av m.a kompetansepakkar. Dei nye læreplanane har fokus på språklæring i alle fag, og at modulbasert grunnopplæring er eit mål for dei fleste, som ikkje har grunnopplæring frå før, eller treng meir grunnopplæring før vidare utdanning eller arbeid. Læreplanane for FOV er tilpasse vaksne sitt behov for opplæring, blant anna ved at deltakarane kan vidareutvikla sine norskspråklege ferdigheiter i arbeidet med alle fag i modulane. Læreplanane legg og til rette for tilpassing til opplæring på ulike arenaer.			

	Opplæringa skal tilpasse deltakaren sin kompetanse, behov, mål og livssituasjon			
Prosesskvalitet:				
Større fleksibilitet i opplæringsløpet	Legge til rette for meir fleksibilitet i kvalifiseringsløpet, der fleire deltakarar gjennomfører realkompetansevurdering Samarbeid med Karriresenter Hallingdal og VOV			
Karrierelæring/ Utdanningsval i FOV - modulane	Vidareføring av Utdanningsval som fag i FOV, for å bli kjent med moglege kvalifiseringsløp på eit tidlegare tidspunkt Etablert som fag med eigen årsplan i faget. Obligatoriske fag for FOV -elevar			
Tilbod om fysisk aktivitet og symjeopplæring for alle elevane.	Etablert som fag med eigen årsplan i faget. Obligatoriske fag for elevar i FOV			
Digital norskundervisning	Vi set i gang med synkrone og asynkrone nettbaserte norskkurs, som kan			

Økonomiplan for 2025-2028

	kombinerast med arbeid og anna kvalifisering.			

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling på eining (tabell)

	Rekneskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Felles innkrevjingskontor i Hallingdal	0	15	15	15	15	15
IKT-Hallingdal	931	0	501	501	501	501
Gol voksenopplæring	356	366	371	371	371	371
Hallingdal krisesenter	-435	0	335	335	335	335
Nav Hallingdal	543	0	3	3	3	3
Sum	2 458	381	1 225	1 225	1 225	1 225

Gebyrliste

Gol kommune

Vann- og avløpsgebyr 2025

Vedteke av Gol kommunestyre xx. desember 2024 med heimel i lokal forskrift om vatn- og avløpsgebyr vedtatt 8.oktober 2024.

Kommunestyret vedtar årleg nytt gebyrregulativ i samband med budsjettbehandlinga.

Tilknytingsgebyr er et eingongsgebyr som skal betalast for tilknytning til kommunalt vatn- og/eller avløpsanlegg. Gebyret skal betalast ved tilknytning av:

1. Tilknytning av eigedom.
2. Tilknytning av eigedom som kommunen krev tilknytt, jf. pbl. §§ 27-1 og 27-2 og pbl. § 30-6.
3. Eigedom med tilknytning som ikkje er godkjent.

Tilknytingsgebyret skal være betalt før tilknytning.

Årsgebyr for vassforsyning og avløpshandtering er todelt:

Abonnementsgebyr:

Eit fast årleg gebyr for kommunens vass- og avløpstenester. Inntektene frå gebyret skal fortrinnsvis dekkje tenestenes kapitalkostnader. I 2025 forventast dette å utgjere 36 % for vann og 38 % for avløp.

Forbruksgebyr

Blir fastsett anten etter faktisk vassforbruk eller stipulert etter størrelsen på bustaden. Stipulert forbruk reknast ut ifrå bruksareal multiplisert med ein faktor på 1,2 m³/m². For fritidsbustader er faktoren 0,6 m³/m². Bruksareal reknast etter NS-3940.

Vatn- og avløpsgebyra reknast etter prinsippet vassmengd inn er lik vassmengd ut.

Differensiert abonnementsgebyr:

Abonnementsgebyret er differensiert ut frå brukskategoriar:

1. Bustadeigedom: per bueining
 2. Fritidseigedom: per brukseining
 3. Nærings- og kombinasjonseigedom (bedrifter, landbruk mv.): i kategoriar som speglar vassforsyningskapasiteten til den einskilde eigedom
-

Vassmålaravlesing:

Abonnentar som har vassmålar betalar ein årleg leige for vassmålaren.

Alle vassmålalar skal lesast av ein gong kvart år innan 31. desember. Målarstand skal rapporterast på vassmålarkort og blir sendt til kommunen elektronisk eller som brevpost.

Det blir ei ekstra avlesing i 2025 pga. endra mva. pr 30.04.2025

Gebyrreduksjon i medhald av forbrukarkjøpslova sine reglar om prisavslag

Abbonnten har rett til reduksjon i gebyr ved feil eller mangel ved vassforsyninga i medhald av forbrukarkjøpslova sine reglar om prisavslag. Abbonnten har rett til redusert gebyr dersom ikkje-varsla avbrot i vassforsyninga varar i meir enn 24 timar. Villkår for gebyrreduksjon er at mangelen skuldast forhold hjå kommunen, til dømes forureining i vasskjelde eller feil ved kommunalt anlegg. Krav om redusert gebyr må fremmast innan to månader etter at forholdet oppstod, dersom ikkje kommunen har fatta eige vedtak om gebyrreduksjon.

Gebyrsatsar (alle satsar er inklusiv meirverdiavgift):

Årleg abonnementsgebyr (kr/år)	Eining/tal	Vatn		Avløp	
		2024	2025	2024	2025
<i>Bustadeigedom</i>	<i>Per bueining</i>	0	1515	0	282
<i>Fritidseigedom</i>	<i>Per brukseining</i>	0	3030	0	564
<i>Nærings- og kombinasjonseigedom:</i>					
<i>Kategori 1 (0-300) m3</i>	1	0	1515	0	282
<i>Kategori 2 (301-1.000) m3</i>	3	0	4545	0	846
<i>Kategori 3 (1001-3.000) m3</i>	6	0	9090	0	1692
<i>Kategori 4 (3.001-6.000) m3</i>	12	0	18180	0	3384
<i>Kategori 5 (6.001-10.000) m3</i>	30	0	45450	0	8460
<i>Kategori 6 (10.001-20.000) m3</i>	75	0	113625	0	21150

Økonomiplan for 2025-2028

Målt forbruk (kr/m ³)	Vatn		Avløp	
	2024	2025	2024	2025
Alle abonnentar	23,79	29,56	40,26	35,39

Tilknytingsgebyr (kr)	Eining/tal	Vatn		Avløp	
		2024	2025	2024	2025
Bustadeigedom	Per bueining	0	12 000	0	12 000
Fritidseigedom	Per brukseining		12 000		12 000
Næringseigedom	Per brukseining	0	12 000	0	12 000

For kombinasjonseigedom skal det betalast gebyr for kvar del etter reglane over.

Gebyrreduksjon i årsgebyret i medhald av forbrukerkjøpslovens reglar om prisavslag:

Årsgebyret blir redusert med 0,3 % per påbegynte døgn utover det første døgn.

Vassmålarleige (kr/år)	Vann	
	2024	2025
Per måler – Inntil 26 mm	0	320
Per måler – 27-51 mm	0	640
Per måler – Større enn 51 mm eller flensemålarar	0	1 600

Oppmøtegebyr for avlesing av vassmålar:

Dersom abonnenten unnlét å foreta ei avlesing i tråd med lokal forskrift og kommunen må foreta avlesinga: kr 2.000,- per gong per vassmålar.

Gebyr for avstenging og påsetting av vassforsyninga:

Dersom kommunen føretek avstenging eller påsetting: kr 2.000,- per gong per eigedom.

Forfallsdatoar for kommunale gebyr:

16.april og 16.september

Startlån

Startlån

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Etableringsgebyr	Per startlån	1 500	1 500	0	0%
Forvaltningsgebyr startlån	%	0,25	0,25	0,00	0,00%

Gol og Herad sokn

Gol og Herad kyrkje

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Festeavgift godkjent i Gol kommunestyre jmf. gravferdslova §21	Festeavgift 5 år (pris per grav per år)	210	210	0	0%
Gravlund Festeavgift 5 år	Pris kr. 210 pr. grav per år	1 050	1 050	0	0%

Helseavdelinga

Friskliv

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Eigenandel		315	328	13	4%

Fysioterapi

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Sterk og stødig, lågerskeltilbod		315	328	13	4%

Omsorgsavdelinga

Heimetenesten

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Betalingstak inntil 2 G	pr. måned	230	240	10	4%
Betalingstak mellom 2 G og 3 G	pr. måned	800	833	33	4%
Betalingstak mellom 3 G og 4 G	pr. måned	1 600	1 666	66	4%
Betalingstak mellom 4 G og 5 G	pr. måned	2 400	2 500	100	4%
Betalingstak over 5 G	pr. måned	2 800	2 915	115	4%
Brannalarm/sensorer (ny f.o.m. 2020)	pr. måned	21	22	1	5%
Eigenandel dagsenter	Eigenandel	173	181	8	5%
Frokostpakke	pr. pakke	27	29	2	7%
Heilpensjon, inkl. middag - opphald bebuar på kortidsplass		193	201	8	4%
Heilpensjon, inkl. middag i bemanna omsorgsbustad		173	181	8	5%
Inntil 2 G - maksimalsats	pr. måned	230	240	10	4%
inntil 2 G pr. time praktisk bistand vaktmeister, snømåking/funksjonell tilrettelegging i huset	pr. time	230	240	10	4%
Kaker og kaffe	pr. måltid	26	28	2	8%
Kveldsmat	pr. måltid	42	44	2	5%
Matombringning heimebuande - liten porsjon	pr. måltid	75	79	4	5%
Matombringning heimebuande - vanlig porsjon	pr. måltid	86	90	4	5%
Næringstett suppe/havregrot per porsjon	pr. måltid	11	12	1	9%
Over 2 G praktisk bistand vaktmeister, snømåking/funksjonell tilrettelegging i huset	pr. time	500	520	20	4%
Over 5 G	pr. time	400	420	20	5%
Over 5 G	pr. måned	2 800	2 915	115	4%
Praktisk bistand - heimehjelp inntil 2 G	pr. time	230	240	10	4%
Praktisk bistand - heimehjelp over 2 G	pr. time	400	420	20	5%
Tryggleiksalarm leige	pr. måned	309	322	13	4%

Utleige av trygde- og omsorgsbustader

Omsorgsbustader

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Breidokkgutu 4 *	pr. mnd. pluss straum	7 300	7 884	584	8%
Breidokkgutu 6	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Breidokkgutu 8	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Fastpris straum (eks. mva)	pr. mnd.	1 050	1 087	37	4%
Furuvegen 13 A	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 B	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 C	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 D	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 E	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 F	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 G	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Furuvegen 13 H	pr. mnd.	7 400	7 844	444	6%
Helsetunvegen 2 A	pr. mnd.	7 650	8 262	612	8%
Helsetunvegen 2 B	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 2 C	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 2 D	pr. mnd.	7 650	8 262	612	8%
Helsetunvegen 24 A -u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 24 B -1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 26 A -u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 26 B -1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Helsetunvegen 30 -1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 32 -u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 34 - omgjort til personalbase		7300	7884		
Helsetunvegen 36	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 38	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 40	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 42	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 A	pr., mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 B	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 C	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 D	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 E	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 F	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 G	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 11 H	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Rundingen 9 A *	pr. mnd. pluss straum	6 600	7 128	528	8%
Rundingen 9 C *	pr. mnd. pluss straum	6 850	7 398	548	8%
Rundingen 9 D *	pr. mnd. pluss straum	6 850	7 398	548	8%
Sentrumsvegen 57	pr. mnd.	600	6 200	5 600	933%
Torstadvegen 16 A *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 16 B *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 16 C *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 16 D *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 A *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 B *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 C *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 D *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 E *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 F *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%
Torstadvegen 18 G *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Torstadvegen 18 H *	pr. mnd. pluss straum	7 400	7 844	444	6%

Trygdebustader

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Elgfaret 4 A - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 556	256	4%
Elgfaret 4 B - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 556	256	4%
Elgfaret 4 C - 1. etg.	pr. mnd.	5 780	5 982	202	3%
Elgfaret 4 D - u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 556	256	4%
Fastpris straum (eks. mva)	pr. mnd.	1 050	1 087	37	4%
Helsetunvegen 10 - u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 12 - u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 14 - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 16 - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 18 - u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 20 - u. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 6 - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%
Helsetunvegen 8 - 1. etg.	pr. mnd.	7 300	7 884	584	8%

Gol barnehage/SFO

Betaling for opphald i barnehage

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
3 dagar pr. veke	Opphald pr. måned	1 300	1 300	0	0%
4 dagar pr. veke	Opphald pr. måned	1 400	1 400	0	0%
5 dagar pr. veke	Opphald pr. måned	1 500	1 500	0	0%
Gebyr ved for sein henting i barnehagen	pr. påbegynt time	390	390	0	0%
Gebyr ved sein henting	pr. påbegynt time	350	350	0	0%
Kjøp av enkelt dag - 1/1 dag - born som ikkje har ordinær plass	pr. dag	375	0	-375	-100%
Opphald kjøp av ein dag	pr. dag	350	350	0	0%

Betaling for opphald ved SFO

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Alternativ 1 0-12 timar 1.-3.trinn	pr. måned	0	0	0	0%
Alternativ 1 inntil 8 timar 4.trinn	pr. måned	1 750	1 750	0	0%
Alternativ 2 inntil 12 timar 4.trinn	pr. måned	2 450	2 450	0	0%
Alternativ 2 inntil 17 timar 1.-3. trinn	pr. måned	1 750	1 750	0	0%
Alternativ 3 inntil 22 timar 1.-3. trinn	pr. måned	2 450	2 450	0	0%
Alternativ 3 inntil 22 timar 4.trinn	pr. måned	2 750	2 750	0	0%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Gebyr ved for sein henting	pr. påbegynt time	350	350	0	0%
Kjøp av ein enkeltdag - 1/1 dag for born som ikkje har ordinær plass	pr. dag	375	375	0	0%
Kjøp av ein enkeltdag - ettermiddag (3,5 t)	pr. dag	200	200	0	0%
Kjøp av ein enkeltdag - morgon	pr. dag	125	125	0	0%

Gol idrettsarena

Leige Gol idrettsarena - lokale lag og foreningar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Basishall < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Basishall > 18 år	pr. time	210	216	6	3%
Buldrerom 1 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Buldrerom 1 > 18 år	pr. time	210	216	6	3%
Buldrerom 2 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Buldrerom 2 > 18 år	pr. time	210	216	6	3%
Garderobe separat alle alder	pr. time	72	74	2	3%
Handballhall 1/1 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Handballhall 1/1 > 18 år	pr. time	210	216	6	3%
Handballhall 1/3 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Handballhall 1/3 > 18 år	pr. time	142	146	4	3%
Kiosk	pr. time	283	291	8	3%
Klatrevegg < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Klatrevegg > 18 år	pr. time	210	216	6	3%
Treningsrom 1 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Treningsrom 1 > 18 år	pr. time	142	146	4	3%
Treningsrom 2 < 18 år	pr. time	72	74	2	3%
Treningsrom 2 > 18 år	pr. time	72	74	2	3%

Basishall < 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Basishall > 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Buldrerom 1 < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 1 > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 2 < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 2 > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Klatrevegg < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Klatrevegg > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Treningsrom 1 < 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Treningsrom 1 > 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Leige Gol idrettsarena - utanbygds lag og foreningar - alle dagar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Basishall < 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Basishall > 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Buldrerom 1 < 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Buldrerom 1 > 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Buldrerom 2 < 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Buldrerom 2 > 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Garderobe - separat alle aldre	pr. time	290	300	10	3%
Handballhall 1/1 < 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Handballhall 1/3 < 18 år	pr. time	565	585	20	4%
Handballhall 1/3 > 18 år	pr. time	565	585	20	4%
Håndballhall 1/1 > 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Kiosk	pr. time	855	885	30	4%
Klatrevegg < 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Klatrevegg > 18 år	pr. time	840	865	25	3%
Treningsrom 1 < 18 år	pr. time	565	585	20	4%
Treningsrom 1 > 18 år	pr. time	565	585	20	4%
Treningsrom 2 < 18 år	pr. time	565	585	20	4%
Treningsrom 2 > 18 år	pr. time	565	858	293	52%

Basishall < 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Basishall > 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Buldrerom 1 < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 1 > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 2 < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Buldrerom 2 > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Klatrevegg < 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Klatrevegg > 18 år

Pris utan instruktør, men inkl. utstyr

Treningsrom 1 < 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Treningsrom 1 > 18 år

Pris utan leige av utstyr/instruktør. Leigetakar må ha eige utstyr og sikkerhetskurs

Gol skule

Gol skule - utlege til lokale lag og foreningar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Hjarterommet	pr. time	74	77	3	4%
Leige aula og hjarterom	pr. time	145	151	6	4%
m/amfi (påslag)	pr. time	335	349	14	4%
Naturfagrom	pr. tim	74	77	3	4%
Sløyd	pr. time	74	77	3	4%
Vask av kjøken (påslag)	pr. gong	335	349	14	4%

Gol skule - utleige til utanbygds lag og foreningar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Hjarterommet	pr. time	870	910	40	5%
Leige aula og hjarterom	pr. time	870	910	40	5%
Leige skulekjøken	pr. time	870	910	40	5%
m/amfi (påslag)	pr, time	335	350	15	4%
Naturfagsrom	pr. time	870	910	40	5%
Sløyd	pr. time	870	910	40	5%
Vask av kjøken (påslag)	pr. gong	335	350	15	4%

Gol vaksenopplæring

Gol vaksenopplæring - undervisning for private

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Bøker og materiell		1 300	1 300	0	0%
Innmeldingsgebyr	pr. stykk	780	800	20	3%
Norskurs 1. termin (23.8 - 30.11)	4 dagar	13 200	13 500	300	2%
Norskurs 1. termin (23.8 - 30.11)	3 dagar	9 800	10 000	200	2%
Norskurs 2. termin (1.12 - 28.2)	4 dagar	10 800	11 000	200	2%
Norskurs 2. termin (1.12 - 28.2)	3 dagar	8 300	8 500	200	2%
Norskurs 3. termin (28.2 - 14.6)	4 dagar	11 300	11 500	200	2%
Norskurs 3. termin (28.2 - 14.6)	3 dagar	8 600	8 500	-100	-1%
Norskprøve - delprøve	pr. stykk	500	500	0	0%
Norskprøve - munnleg	pr. stykk	1 500	1 500	0	0%
Norskprøve - skriftleg	pr. stykk	1 500	1 500	0	0%
Statsborgerprøve/samfunnskunnskapsprøve	pr. stykk	1 000	1 000	0	0%

Kulturavdelinga

Billettprisar svømmehallen

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Klyppekort - vaksen	6 klypp	360	360	0	0%
Klyppekort - vaksen	12 klypp	670	670	0	0%
Klyppekort - vaksen	25 klypp	1 290	1 290	0	0%
Vaksen	Einskild billett	90	90	0	0%

Gol bibliotek

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Erstatning for tapt/skada bøker og anna materiale	pr. stk.	400	400	0	0%
Erstatning for tapt/skada filmar	pr. stk.	100	100	0	0%
Kopiering/scanning 5/H - pr. ark - pris inkl. mva.		5	5	0	0%
Kopiering/scanning farger - pr. ark - pris inkl. mva.		5	5	0	0%

Gol kulturskule

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Gruppeundervisning - pr. plass	pr. år	2 200	2 200	0	0%
Instrumentleige	pr. år	400	400	0	0%
Materialkostnader - pr. plass	pr. år	400	400	0	0%
Skulepengar - pr. plass	pr. år	2 900	2 900	0	0%
Vaksne (>21 år) per. plass	pr. år	4 500	4 500	0	0%

Hallingmo kunstgrasbane

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Fotballkamper - vekedagar	pr. time	395	410	15	4%
Garderober separat (samfunnshuset) - helg	pr. arr og stykk	395	410	15	4%
Garderober separat (samfunnshuset) - vekedagar	pr. arr og stykk	172	178	6	3%
Trening og andre arrangement på idrettsanlegget	pr. time	94	98	4	4%

Leige av samfunnshuset

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Amfi - helg	pr. arrangement	1 880	1 940	60	3%
Amfi - vekedagar	pr. arrangement	1 250	1 290	40	3%
Garderobar separat - helg	pr. time	440	450	10	2%
Garderobar separat - vekedagar	pr. time	190	195	5	3%
Gymsal til trening og andre arrangement - helg	pr. time	440	455	15	3%
Gymsal til trening og andre arrangement - helg	pr. dag	1 840	1 900	60	3%
Gymsal til trening og andre arrangement - vekedagar	pr. time	195	200	5	3%
Gymsal til trening og andre arrangement - vekedagar	pr. dag	960	990	30	3%
Idrettshall/kultursal til aktivitetar/kamp	Vekedagar pr. time	470	485	15	3%
Idrettshall/kultursal til aktivitetar/kamp - helg	pr. dag	5 850	6 040	190	3%
Idrettshall/kultursal til aktivitetar/kamp - vekedagar	pr. dag	3 650	3 770	120	3%
Idrettshall/kultursal til aktivitetar/kamp helg	pr. time	810	835	25	3%
Idrettshall/kultursal til møter - helg	pr. dag	7 400	7 640	240	3%
Idrettshall/kultursal til møter - helg	pr. time	1 220	1 260	40	3%
Idrettshall/kultursal til møter - vekedagar	pr. time	720	745	25	3%
Idrettshall/kultursal til møter - vekedagar	pr. dag	4 250	4 380	130	3%
Idrettshall/kultursal til møter, kun låsing - helg	pr. dag	5 950	6 140	190	3%
Idrettshall/kultursal til møter, kun låsing - helg	pr. time	795	820	25	3%
Idrettshall/kultursal til møter, kun låsing - vekedagar	pr. time	480	495	15	3%
Idrettshall/kultursal til møter, kun låsing - vekedagar	pr. dag	3 650	3 770	120	3%
Klasserom - helg	pr. time	195	200	5	3%
Klasserom - helg	pr. dag	1 310	1 350	40	3%
Klasserom - vekedager	pr. time	125	130	5	4%
Klasserom - vekedager	pr. dag	980	1 010	30	3%
Midtsal inkl. scene - helg	pr. time	630	650	20	3%
Midtsal inkl. scene - helg	pr. dag	2 400	2 480	80	3%
Midtsal inkl. scene - vekedagar	pr. time	420	435	15	4%
Midtsal inkl. scene - vekedagar	pr. dag	1 440	1 485	45	3%
Scene - helg	pr. time	185	190	5	3%
Scene - helg	pr. dag	560	575	15	3%
Scene - vekedagar	pr. time	130	135	5	4%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Scene - vekedagar	pr. dag	360	370	10	3%

Leige svømmehallen for lokale lag og foreningar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Leige av badstue helg	pr. time	135	135	0	0%
Leige av badstue helg	pr. dag	370	370	0	0%
Leige av badstue vekedagar	pr. time	120	120	0	0%
Leige av badstue vekedagar	pr. dag	355	355	0	0%
Leige helg	pr. time	700	700	0	0%
Leige helg	pr. dag	3 450	3 450	0	0%
Leige vekedagar	pr. time	245	245	0	0%
Leige vekedagar	pr. dag	1 760	1 760	0	0%

Kommunalteknisk avdeling

Bruk av utstyr tilhørende kommunalteknisk avdeling (ikkje sjølvkost-område)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Avstengning/påkobling vann (avlesning vannmåler) + mva.		800	800	0	0%
Mannskap (pr. time) + mva.	Pris per time	800	800	0	0%
Traktor med førar (pr. time) + mva.	Pris per time	1 100	1 100	0	0%
Traktor med kantklyppar (pr. time) + mva.	pris per time	1 200	1 200	0	0%

Årsgebyr for vann - kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyr

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Målt forbruk (kr/m ³) Alle abonnentar + mva.		24	30	6	25%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 1 (0-300 m ³) + mva.		0	1 515	1 515	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 2 (301-1000 m ³) + mva.		0	4 545	4 545	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 3 (1001-3000 m ³) + mva.		0	9 090	9 090	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 4 (3001-6000 m ³) + mva.		0	18 180	18 180	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 5 (6001-10000 m ³) + mva.		0	45 450	45 450	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 6 (10001-20000 m ³) + mva.		0	113 625	113 625	0%
Tilleggsgebyr - sjå reglas i Gebyrregulativet + mva.		0	0	0	0%
Vassmålarleige per måler - 27-51 mm + mva.	per år	0	640	640	0%
Vassmålarleige per måler - inntil 26 mm + mva.	per år	0	320	320	0%
Vassmålarleige større enn 51 mm eller flensemålarar + mva.	Per år	0	1 600	1 600	0%
Årleg abonnementsgebyr (kr/år) Bustadeigedom + mva.	Per buening	0	1 515	1 515	0%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Årleg abonnementsgebyr (kr/år) Fritidseigedom + mva.	Per brukseining	0	3 030	3 030	0%

Tilknytningsgebyr for vann (kr.) - kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyr

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Bustad- og fritidseigedom + mva.	Per bueining	0	12 000	12 000	0%
Næringseigedom + mva.	Per brukseining	0	12 000	12 000	0%

Gebyr vannpost Glitre - priser vedteke av Kommunestyret

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Kunde med nøkkelkort betaler mengdevariabel del (forbruksgebyr) kr per m3 og fastledd iht. pkt. 4A. + mva.		0	0	0	0%
Kunde uten nøkkelkort betaler mengdevariabel del (forbruksgebyr) kf. Per. M3 iht. pkt. 4A og oppmøte iht. pkt. 4.9.1. + mva.		0	0	0	0%
Oppmøte per gong + mva.		800	800	0	0%

Årsgebyr for avløp - Kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyr

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Målt forbruk (kr/m3) + mva.		40	35	-5	-13%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 1 (0-300 m3) + mva.	1	0	2 282	2 282	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 2 (301-1000 m3) + mva.	3	0	6 846	6 846	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 3 (1001-3000 m3) + mva.	6	0	13 692	13 692	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 4 (3001-6000 m3) + mva.	12	0	27 384	27 384	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 5 (6001-10000 m3) + mva.	30	0	68 460	68 460	0%
Nærings- og kombinasjonseigedom kategori 6 (10001-20000 m3) + mva.	75	0	171 150	171 150	0%
Årleg abonnementsgebyr (kr/år) Bustadeigedom	Per bueining	22 282	22 282	0	0%
Årleg abonnementsgebyr (kr/år) Fritidseigedom	Per brukseining	0	4 564	4 564	0%

Tilknytningsgebyr for avløp (kr.pr.m2 bruksareal) - kommunal forskrift om vann- og avløpsgebyr

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Bustad- og fritidseigedom + mva.	Per bueining	0	12 000	12 000	0%
Næringseigedom + mva.	Per brukseining	0	12 000	12 000	0%

Slam - kommunal forskrift om tømning av avfallsanlegg mv.

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Ekstatømming - traktor + mva.		1 890	1 890	0	0%
Nødtømming - traktor + mva.		2 888	2 888	0	0%
Oppmøte ved ekstratømminger + mva.		1 155	1 155	0	0%
Oppmøte ved nødtømminger + mva.		3 675	3 675	0	0%
Oppmøtegebyr - tømning av slamavskillere og minirensanlegg + mva.		416	480	64	15%
Oppmøtegebyr tømning av store anlegg + mva.		1 470	1 400	-70	-5%
Oppmøtegebyr tømning av tette tanker, gråvannsanlegg, synkekummer o.l + mva.		473	400	-73	-15%
Pr. m3 for slamavskillere + mva.		189	189	0	0%
Pr. m3 for store anlegg, kap. 13 + mva.		166	210	44	27%
Pr. m3 for tette tanker, gråvannsanlegg o.l + mva.		242	242	0	0%
Pr. m3 ved ekstra og nødtømminger + mva.		336	336	0	0%
Rensegebyr for remseanlegg og minirensanlegg + mva.		400	400	0	0%
Rensegebyr for tette tanker/ekstra- og nødtømminger	Pris pr. m3	500	500	0	0%
Tillegg utenom arbeidstid + mva.		1 313	1 313	0	0%
Timespris - mobil avvanning + mva.		2 625	2 625	0	0%
Timespris - slamsugebil + mva.		2 184	2 184	0	0%
Traktor-/spesialtømming/liten bil + mva.		683	683	0	0%
Årlig fast gebyr for alle anlegg + mva.		105	105	0	0%

Renovasjonsgebyr - kommunal forskrift for avfallsbehandling

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Container-renovasjon - reduksjon + mva.		-512	-495	17	-3%
Container-renovasjon + mva. gebyr for ekstra hentested + mva.		4 154	4 237	83	2%
Hytte-/støls-renovasjon + mva.		470	470	0	0%
Renovasjon dunk stor + mva.		2 396	2 444	48	2%
Renovasjon dunk stor + mva.		6 535	6 666	131	2%
Stativ/dunkrenovasjon med kompostering - reduksjon + mva.		-641	-619	22	-3%
Stativ/dunkrenovasjon med kompostering + mva.		4 411	4 500	89	2%

Feiegebyr Nytt gebyroppsett med tilhørende satsar fom. 2024

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Feiing - 1 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,41		560	582	22	4%
Feiing - 1 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,41		560	582	22	4%
Feiing - 2 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,20		280	291	11	4%
Feiing - 2 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,20		280	291	11	4%
Feiing - 4 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,10		140	146	6	4%
Feiing - 4 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,10		140	146	6	4%
Feiing - 6 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,07		93	97	4	4%
Feiing - 6 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,07		93	97	4	4%
Feiing - 8 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,05		70	73	3	4%
Feiing - 8 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,05		70	73	3	4%
Normalgebyr bustad- feiing og tilsyn kvart 8. år		241	250	9	4%
Normalgebyr fritid- feiing og tilsyn kvart 8. år		273	284	11	4%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Tilsyn - 1 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 1,00		1 367	1 421	54	4%
Tilsyn - 1 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 1,16		1 590	1 653	63	4%
Tilsyn - 2 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,50		684	711	27	4%
Tilsyn - 2 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,58		795	826	31	4%
Tilsyn - 4 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,25		342	355	13	4%
Tilsyn - 4 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,29		398	413	15	4%
Tilsyn - 6 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,17		228	237	9	4%
Tilsyn - 6 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,19		265	275	10	4%
Tilsyn - 8 bustad, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,13		171	178	7	4%
Tilsyn - 8 fritid, vekt mot gebyr for årlig tilsyn: 0,15		199	207	8	4%
Timesats per påbegynte time, eksempelvis fresing	Pris per påbegynte time	697	697	0	0%

Landbruksavdelinga

Gebyr for behandling av konsesjonssøknader

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Delingssaker etter jordlova - pluss mva.	pr. sak	2 000	2 200	200	10%
Konsesjonssøknad - pluss mva.	pr. sak	5 000	5 500	500	10%

Utleigebustader

Utleigebustader

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Breidokkgutu 10, 2. etg. (inkl. straum)	pr. mnd.	525	5 434	4 909	935%
Breidokkgutu 10, underetg. (inkl. straum)	pr. mnd.	6 030	6 241	211	3%
Tupeskogvegen 143 (Fikkelsletten 2)	pr. mnd.	7 000	7 245	245	4%

Arealoverføring

Anleggseigedom

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Volum frå 0 - 250 m3		19 000	21 850	2 850	15%
Volum frå 251 - 500 m3		21 000	24 150	3 150	15%
Volumoverføring pr. nytt påbyrja 500 m3		5 500	6 325	825	15%

Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Areal frå 0 - 250 m2		19 000	21 850	2 850	15%
Areal frå 251 - 500 m2		21 000	24 150	3 150	15%
Arealoverføring pr. nytt påbyrja 500 m2		5 500	6 325	825	15%

Klarlegging av eksisterende grense der grensa ikkje tidlegare er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
For innskytande grensepunkt - pr. punkt		3 500	4 025	525	15%
For inntil 2 punkt		9 000	10 350	1 350	15%
Gebyr for klarlegging av rettar vert fakturert etter medgått tid	pr. time	1 600	1 840	240	15%
Privat grenseavtale - etter medgått tid	pr. time	1 600	1 840	240	15%
Privat grenseavtale - minstesats		1 650	1 898	248	15%

Klarlegging av eksisterende grense der grensa tidlegare er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
For innskytande grensepunkt - pr. punkt		1 500	1 725	225	15%
For inntil 2 punkt		5 000	5 750	750	15%

Utskriving av matrikkelbrev

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Matrikkelbrev >= 11 sider		350	350	0	0%
Matrikkelbrev 1 - 10 sider		175	175	0	0%

Felles avløpskontor

Timepriser, tilsyn, vatn og avløpsplan og utsleppsløyve

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Behandling av søknad <50 pe, kap 12 (normalgebyr)		4 500	4 800	300	7%
Behandling av søknad 50-2000 pe kap 13 (normalgebyr)	Etter medgått tid jf. timepriser	0	0	0	0%
Behandling av utslippsøknad i tråd med VA-rammeplan - 0,5 x normalgebyr		4 500	4 800	300	7%
Behandling av VA-plan- etter medgått tid jf. timepriser	Etter medgått tid jf. timepriser	0	0	0	0%
Omgjøring av tillatelse (anlegg nyere enn 2007)		4 500	4 800	300	7%
Søknad om utslipp av oljeholdig avløpsvann, kap. 15	Etter medgått tid jf. timepriser	0	0	0	0%
Tilsyn av små avløpsanlegg <50 pe kap. 12, pris pr. år		350	375	25	7%
Tilsyn med oljeutskillere, kap 15	Etter medgått tid jf. timepriser	0	0	0	0%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Tilsyn større avløpsanlegg 1001-1500 pe kap 13	per år	11 000	12 000	1 000	9%
Tilsyn større avløpsanlegg 101-250 pe kap 13	per år	4 000	4 250	250	6%
Tilsyn større avløpsanlegg 1501-2000 pe kap 13	per år	15 000	16 000	1 000	7%
Tilsyn større avløpsanlegg 251-500 pe kap 13	per år	7 000	7 350	350	5%
Tilsyn større avløpsanlegg 501-1000 pe kap 13	per år	9 500	10 000	500	5%
Tilsyn større avløpsanlegg 51-100 pe kap 13	per år	2 500	2 750	250	10%
Timepris - feltarbeid		750	800	50	7%
Timepris - kontor		750	800	50	7%

Gebyr for arbeid etter matrikkellova

Matrikulering av eksisterande umatrikulert grunn

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Areal frå 0 - 250 m2		8 500	9 775	1 275	15%
Areal frå 2001 - auke pr. påbyrja daa		1 500	1 725	225	15%
Areal frå 251 - 500 m2		12 500	14 375	1 875	15%
Areal frå 501 - 2000 m2		20 000	23 000	3 000	15%

Oppmåling av uteareal på eigarseksjon - pr. dak

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Areal frå 0 - 250 m2		8 500	9 775	1 275	15%
Areal frå 2001 - auke pr. påbyrja daa		1 500	1 725	225	15%
Areal frå 251 - 500 m2		12 500	14 375	1 875	15%
Areal frå 501 - 2000 m2		20 000	23 000	3 000	15%
Avbrot i oppmålingsforretning eller matrikuleringa	Berekning ut i frå areal	0	0	0	0%

Oppretting av anleggseigedom (gebyr som for oppretting av grunneigedom)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Volum frå 0 - 2000 m3		8 000	9 200	1 200	15%
Volum frå 2001 m3 - auke pr. påbyrja 1.000 m3		2 000	2 300	300	15%

Oppretting av matrikkel-eining/oppretting av grunneigedom/oppretting av matrikkeleining utan fullført oppmålingsforretning

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Areal frå 0 - 250 m2		9 500	10 925	1 425	15%
Areal frå 2001 - auke pr. påbyrja daa		1 200	1 380	180	15%
Areal frå 251 - 500 m2		15 500	17 825	2 325	15%
Areal frå 501 - 2000 m2		20 000	23 000	3 000	15%
Matrikulering med utsatt oppmålingsforretning		5 000	5 750	750	15%
Punktfeste - 50% gebyr av satser for areal i m2		0	0	0	0%

Registrering av jordsameige

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Betaling etter medgått tid - pr. time - sjå punkt 3.1		1 450	1 668	218	15%
Minstegebyr		0	0	0	0%

Grensejustering

Anleggseigedom

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Volum frå 0 - 250 m3		6 300	7 245	945	15%
Volum frå 251 - 500 m3		9 500	10 925	1 425	15%

Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Areal frå 0 - 250 m2		9 500	10 925	1 425	15%
Areal frå 251 - 500 m2		14 000	16 100	2 100	15%

Plansaker- pbl §12

Konsekvensutredning - 25% mva. kommer i tillegg

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Betaling etter medgått tid, jfr. punkt 3.1		1 600	0	-1 600	-100%
Minstepris inkl. eige arbeid og fagkunnig bistand		5 500	0	-5 500	-100%

Plansaker - detaljregulering

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Avklaring av rammer som er uavklart i forhold til lov, forskrift, overordnet plan eller vedtak inkl. planinitiativ i tråd med §1 i forskrift om behandling av private reguleringsplanar av 2017 jfr. del		25 000	27 500	2 500	10%
Basisgebyr for behandling av plansaker, detaljregulering		120 000	132 000	12 000	10%
Endring, utfylling av detaljregulering etter § 12-3		50 000	55 000	5 000	10%
Forelegging av planer for formannskap i samsvar med § 12-8 (aktuelt når reguleringsformålet er i strid med overordnet plan)		20 000	22 000	2 000	10%
Forlenging av planvedtak, jfr. § 12-4 - rettsvirkning av reguleringsplan, jfr. delegasjonsreglement		10 000	10 000	0	0%
Mindre endring av detaljregulering / reguleringsplan etter § 12-14 som blir delegert til administrasjon. (ny frå 2021)		20 000	12 000	-8 000	-40%
Mindre endring av detaljregulering / reguleringsplan etter § 12-14 som blir behandla i politisk utval.		30 000	33 000	3 000	10%
Planavklaringsmøte (pr. møte) - oppstartsmøte med representanter fra administrasjonen		5 000	5 500	500	10%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Tillegg der det ikke kan telles enheter brukes medgått tid (skal være betalt før offentlig ettersyn dersom ikke annet er avtalt)		0	0	0	0%
Tillegg pr. boenhet eller pr. hytte (skal være betalt før offentlig ettersyn dersom ikke annet er avtalt)		3 000	3 300	300	10%

Tiltakssaker (bygge- og anleggssaker)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Tilleggsareal - opp til 1 daa		3 900	4 485	585	15%

Dispensasjon etter Pbl § 19 (tillegg til saksbeh. gebyr)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Dispensasjon fra kommuneplan, reguleringsplan, bebyggelsesplan eller forskrifter i Pbl der saken må sendes til ekstern uttale og/eller behandles politisk		22 000	25 300	3 300	15%
Dispensasjon i saker som ikke skal til ekstern uttale og hvor dispensasjonen kan avgjøres i samsvar med delegasjonsreglementet		12 000	13 800	1 800	15%
Mindre, kurante dispensasjoner		4 500	6 000	1 500	33%

Gebyr for eiendomsoppgaver til eiendomsmeglere

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Gebyr for fullstendig eiendomsoppgave som utføres innen 14 dager		3 400	3 910	510	15%

Gebyr for kart, geodata, plott og kopier som ikke inngår i matrikelregulativet - 25% mva. kommer i tillegg

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Papirkopier eller plott A2		45	52	7	16%
Papirkopier, A3 og A4		6	7	1	17%
Plott > A2		200	230	30	15%

Generelle prisar

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Betaling etter medgått tid	pr. time	1 450,00	1 667,50	217,50	15,00%

Koordinatfesting og innmåling av bygg - 25% mva. kommer i tillegg

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Betaling etter medgått tid, jfr. punkt 1.10 - MINSTEPRIS		4 500	5 175	675	15%

Søknad om seksjonering eller reseksjonering av en eiendom (pris er avhengig av Rettsgebyr - bestemt av Kartverket)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Seksjonering eksisterande bygg og reseksjonering		24 000	27 600	3 600	15%
Seksjonering nybygg 1- 4 seksjonar		14 000	16 100	2 100	15%
Seksjonering nybygg 5-10 seksjonar		18 000	20 700	2 700	15%
Tillegg pr. ny seksjon		1 500	1 725	225	15%

Tiltak som krev søknad og løyve etter Pbl § 20-1

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Fleirtrinnsbehandling - Per ingangsettelsestillatelse ved delt søknad/fleire		3 000	2 500	-500	-17%

Tiltakssaker - Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver - Pbl. 20-4 a,b,c og d:

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Andre, mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan foretas av tiltakshaver e)		4 000	4 600	600	15%
Driftsbygninger i landbruket, 0 - 500 m2 b)		5 000	5 750	750	15%
Driftsbygninger i landbruket, § 20-2, - tilbygg b)		4 300	4 945	645	15%
Driftsbygninger i landbruket, 500m2 - 1000 m2 b)		12 000	13 800	1 800	15%
Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1, j og som ikke skal plasseres for mer enn 2 år c)		5 000	5 750	750	15%
Mindre tiltak på bebygd eiendom		5 000	5 750	750	15%

Tiltakssaker (bygge- og anleggssaker.) Tiltak som krever søknad og tillatelse i medhold av plan- og bygningsloven § 20-1 (ett-trinns- og rammesøknad)

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Anlegg av veg, parkeringsplass, landingsplass l)		5 000	5 750	750	15%
Auke av behandlingsgebyr i % for tilleggsaker (bygge og anleggsaker) melding og søknad er mangelfull og krev meirarbeid	%	0,25	0,25		
Behandling avvik - per vurdert/behandla avvik (tillegg etter medgått tid)		6 500	7 475	975	15%
Bruksendring eller vesentlig utviding		5 200	5 980	780	15%
Fasadeendringer		5 000	5 750	750	15%
Fradeling av 5-10 enkelttomter i samsvar med plan		11 500	13 225	1 725	15%
Fradeling av mer enn 10 tomter		2 000	2 300	300	15%
Mindre bygg (f.eks. anneks, uthus, garasje, tilbygg)		9 000	10 350	1 350	15%
Nybygg, tilbygg, påbygg og underbygning - tiltaksklasse 1		16 000	18 400	2 400	15%
Nybygg, tilbygg, påbygg og underbygning - tiltaksklasse 2		31 000	36 650	5 650	18%
Nybygg, tilbygg, påbygg og underbygning - tiltaksklasse 3		45 000	51 750	6 750	15%
Nybygg, tilbygg, påbygg og underbygning HYTTE		18 000	20 700	2 700	15%

Økonomiplan for 2025-2028

Gebyr	Eining	Sats 2024	Sats 2025	Endring i kr	Endring i %
Oppdeling eller sammenføring		2 500	2 875	375	15%
Oppføring for innhegning mot veg		2 500	2 875	375	15%
Oppføring, endring eller reparasjon ab bygn.teknisk inst.		5 300	6 095	795	15%
Oppretting av ny grunneigedom (utan dispensasjon) i samsvar med godkjent reguleringsplan		5 800	6 670	870	15%
Plassering av midlertidige bygninger		5 300	6 095	795	15%
Plassering av skilt og reklameinnretningar - anna endring		4 500	5 175	675	15%
Privat framlegg, ikke fastsatt i reguleringsplan		10 000	11 500	1 500	15%
Purregebyr for søknad om midlertidig bruksløyve eller ferdigattest		1 500	1 725	225	15%
Reduksjon av behandlingsgebyr i % der det er nytta sivilarkitekt / MNAL til prosjektering av tiltaket	%	0,25	0,25	0,00	0,00%
Riving av tiltak - tiltaksklasse 3 - etter medgått tid se punkt 3.1	pr. time	1 450	0	-1 450	-100%
Tillegg for hver påbegynte 100 m2 over 300 m2		3 500	4 025	525	15%
Tillegg pr. bruksenhet ved flere bruksenheter		2 500	2 875	375	15%
Tilleggsareal - opp til 1 daa		3 900	4 485	585	15%
Vesentlig endring eller vesentlig reparasjon		5 000	5 750	750	15%
Vesentlig terrenginngrep - tiltakskl. 1		5 300	6 095	795	15%
Vesentlig terrenginngrep - tiltakskl. 2, basisgebyr + medgått tid se punkt 3.1	pr. time	0	0	0	0%
Vesentlig terrenginngrep - tiltakskl. 3, basisgebyr 3.21 + medgått tid se punkt 3.1	pr. time	0	0	0	0%